

**ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในจังหวัดนครราชสีมา ปี 2541, 2543, และ 2545**

**สารนิพนธ์
ของ
นายสุวัฒน์ วิวัฒนานนท์**

**เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**

พฤษภาคม 2546

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ISBN 974-9613-06-6

379.113

ส.876ค

ร.3

ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในจังหวัดนครราชสีมา ปี 2541, 2543, และ 2545

บทคัดย่อ

ของ

นายสุวัฒน์ วิวัฒนานนท์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2546

ท 24655

24 ก.ค. 2546

สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์. (2546). ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในจังหวัดนครราชสีมา ปี 2541, 2543, และ 2545. สารนิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศาสตร์ แสงศักดิ์.

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาสภาพการลงทุนทางการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ปี 2541, 2543, และ 2545
และศึกษาความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยส่วนรวมและ
จำแนกตามประเภทของงบประมาณ ในแต่ละปีงบประมาณ เป็นเงินงบประมาณ เงินนอก
งบประมาณ และเงินงบประมาณโดยรวม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา 4 ขนาดคือ ขนาดเล็ก
ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ ตามสภาพที่ตั้งของโรงเรียนเขตในเมือง
และเขตนอกเมือง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา
กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 86 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
เป็นแบบสอบถาม แบบเลือกตอบและเติมคำ แบ่งเป็น 2 ตอน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ
ขนาดและสภาพที่ตั้งของโรงเรียนและข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนนักเรียน เงินงบประมาณ และ
เงินนอกงบประมาณในปี 2541, 2543, และ 2545 สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่
ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา
โดยใช้เกณฑ์ความแปรปรวนที่ยอมรับได้ (Permissible Variance) ซึ่งประกอบด้วยสถิติ 2 อย่าง
คือ สัมประสิทธิ์ของความแปรผัน (Coefficient of Variation) กับดรรชนีแมคลูน (McLoone
Index) และเกณฑ์ความเป็นกลางทางการงบประมาณ (Fiscal Neutrality) ซึ่งทดสอบความเป็น
กลางทางการงบประมาณด้วยสถิติ 2 อย่างคือ โค้งลอเรนซ์และดรรชนีจินิ (Loreze Curve and
Gini Index) กับการวิเคราะห์ การถดถอย (Regression Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า

1. โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัด
นครราชสีมา ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก โรงเรียนส่วนมากมีสภาพที่ตั้งอยู่
เขตนอกเมืองมากกว่าเขตในเมือง จำนวนนักเรียนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่นักเรียนประมาณ
58% อยู่ในเขตเมือง

2. การลงทุนทางการศึกษา มีสภาพแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเงินงบประมาณ
มีจำนวนเพิ่มขึ้น ส่วนเงินนอกงบประมาณมีจำนวนที่ลดลง เงินงบประมาณจึงเป็นส่วนสำคัญ
ที่ทำให้มีการลงทุนทางการศึกษาเพิ่มขึ้น และเป็นการลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนขนาดกลาง
และขนาดใหญ่พิเศษมากที่สุด โดยโรงเรียนที่ตั้งอยู่เขตในเมืองจะได้รับการลงทุนทางการศึกษา
มากกว่าเขตนอกเมือง

3. การลงทุนทางการศึกษา เฉลี่ยต่อหัวนักเรียนต่อปี โดยรวมแล้วเพิ่มขึ้นทุกปี ในปี 2545 สูงที่สุดเท่ากับ 10,462.29 บาท และโรงเรียนทุกขนาดมีค่าเฉลี่ย การลงทุนทางการศึกษาใกล้เคียงกัน โดยลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กสูงที่สุดเท่ากับ 11,222.83 บาท การลงทุนทางการศึกษาเฉลี่ยต่อหัวนักเรียนต่อปี ของเงินงบประมาณ ปี 2545 เป็นงบดำเนินการ ร้อยละ 84.75 และงบลงทุน ร้อยละ 15.25

4. ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา โดยส่วนรวม โรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา มีความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษามากยิ่งขึ้น โดยในปี 2545 มากที่สุด

5. ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา เงินงบประมาณมีผลต่อการมีความเสมอภาคโดยตรง โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่พิเศษ มีความเสมอภาคเพิ่มขึ้นตามลำดับ และโรงเรียนที่มีสภาพที่ตั้งเขตในเมือง มีความเสมอภาคมากกว่าเขตนอกเมือง

6. ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในระยะเวลาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) และต่อเนื่อง ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) มีความเสมอภาคมากยิ่งขึ้น โดยมากที่สุดในปี พ.ศ. 2545 และสภาวะเศรษฐกิจของประเทศตกต่ำ มีผลกระทบโดยตรงต่อการลงทุนทางการศึกษา ประกอบกับช่วงระยะเวลาของการเปลี่ยนแปลง ปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีผลต่อการลงทุนทางการศึกษาโดยตรง

**THE EQUITY OF EDUCATIONAL INVESTMENT IN SECONDARY SCHOOLS
IN NAKORN RATSIMA PROVINCE 1998, 2000, 2002**

**AN ABSTRACT
BY
MR. SUWAT VIWATTANANON**

**Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University**

May 2003

Suwat Viwattananon. (2003). *The Equity of Educational Investment in Secondary Schools in Nakhon Ratchasima Province During the Year of 1998, 2000, and 2002*. Master's Project, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor : Asst. Prof. Dr.Thasana Swaengsakdi.

This study aimed to examine educational investment in secondary schools under the Secondary Education Division, the Department of General Education, Nakhon Ratchasima province during the year of 1998, 2000, and 2002 and to investigate the equity of educational investment in secondary schools as a whole and according to budget type (fiscal budget and other budget), school size (extra, big, medium, and small), and location (inner and outer).

The subjects comprised of 86 secondary schools under the Secondary Education Division, the Department of General Education, Nakhon Ratchasima province. Questionnaire, with 2 parts, was used in this study in order to collect data concerning school size and location, student number, fiscal and other budgets during the fiscal year of 1998, 2000, and 2002. Then data were analyzed by percentage, mean. Equity of Educational Investment was analysed by Permissible Variance which composed of Coefficient of variation and Mc Loone Index. Fiscal Neutrality was tested by Lorenze curve, gini Index as well as Regression analysis.

The results revealed that :

1. Most of the secondary schools under the Secondary Education Division, the Department of General Education, Nakhon Ratchasima province were medium and small sizes and rather situated in the outer area. The number of the students is supposed to increase and 58% of them lived in the inner area.

2. The educational investment is supposed to increase with increasing fiscal budget, whereas the other budgets were decreased. That meant the importance of fiscal budget which supported more educational investments. These educational investments mostly were among schools with medium and extra size, schools situated in the inner area received more educational investment than the outer area.

3. Educational investment per student per year was annually increased as a whole. The highest rate was 10,462.29 baht in the fiscal year of 2002 and there were similar educational investment among schools with any size. The lowest rate was 11,222.83 baht. The educational investment per student per year in fiscal year of 2002 included 84.75% for practical budget and 15.25% for Investing budget.

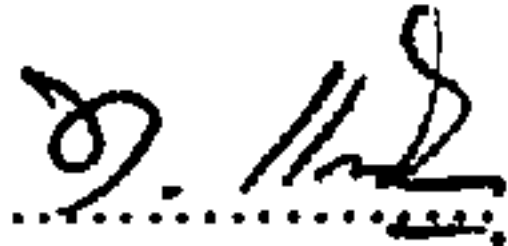
4. There was the most equity of educational investment of the secondary schools in Nakhon Ratchasima province during the fiscal year of 2002.

5. In case of the equity of educational investment, fiscal budget was directly affected to equity of schools with small, medium and extra sizes and schools situated in inner area had more equity than those in the outer area.

6. There was the most equity of educational investment in the fiscal year of 2002 according to 8th ed. of National Economic and Social Plan (1997-2001) and 9th ed. of National Economic and Social Plan (2002-2006) and the national economic crisis was directly affected to educational investment including the educational reform by 2002 National Education Act was also affected to educational investment.

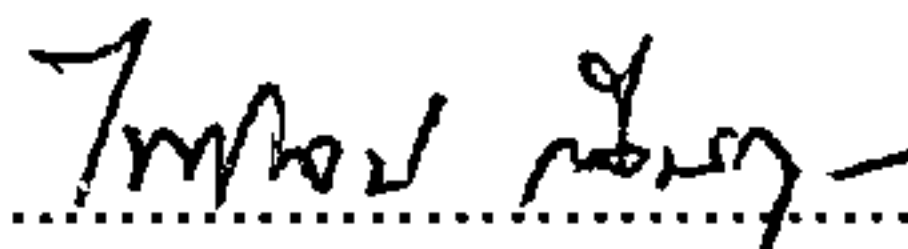
อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

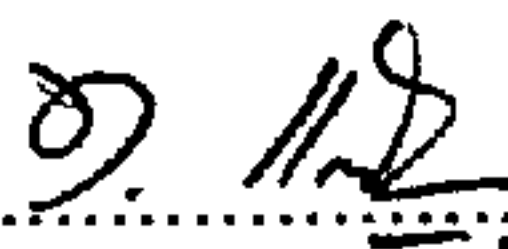
.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศวรงค์ศักดิ์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

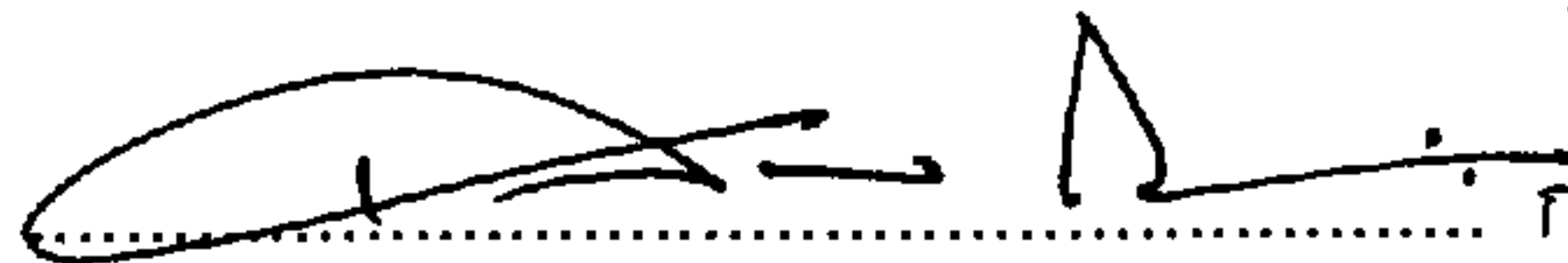

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

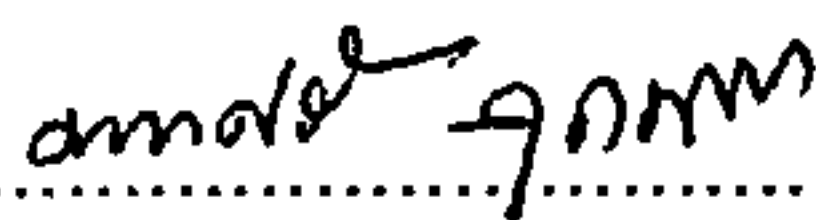
คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศวรงค์ศักดิ์)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.มารศรี สุธานี)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร จิตรศุกุล)

วันที่ 6 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2546

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากผู้จัดทำได้รับคำแนะนำ ข้อเสนอแนะ และการให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์พร้อมเป็นกำลังใจจากท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศาสตร์ แสงศักดิ์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ธำรงค์ อุดมไพจิตรกุล ที่ได้ให้ความกรุณา ให้คำแนะนำ ชี้แนะ เพิ่มเติม และท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ, อาจารย์ดร.ปิยพร นวรัตน์ ณ อยุธยา ได้กรุณา ร่วมเป็นคณะกรรมการสอบโครงการสารนิพนธ์ในครั้งนี้ด้วย และนอกจากนั้น ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศาสตร์ แสงศักดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษา, ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และอาจารย์ดร.มารศรี สุธานี ได้กรุณาเป็น คณะกรรมการสอบปากเปล่า จนสารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ไปด้วยความเรียบร้อย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ในการดำเนินการศึกษาค้นคว้า เก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จากโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาและ โดยเฉพาะคุณสมยศ สุวรรณธีระกิจ คุณรัตนา อนันตบุษย์ และคุณวิภาดา พงษ์สุวรรณ ได้ช่วยกรุณาเก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบสรุปข้อมูลให้สมบูรณ์ครบถ้วนอย่างดียิ่ง และนอกจากนั้นขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ ได้รับความกรุณาจากคุณสมกิจ กิจพูนวงศ์ ที่สำนักทดสอบทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และการจัดพิมพ์ตรวจสอบสารนิพนธ์จนสำเร็จเป็นรูปเล่มนี้ได้รับความช่วยเหลือจากคุณศิริวรรณ แก้วกมล และคุณอุบลรัตน์ เปล่งศรี ที่ได้ช่วยเหลือผู้วิจัยมาโดยตลอด จึงขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่น้องสาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ 13 ทุกคนที่ได้ช่วยเหลือและให้กำลังใจ

อนึ่ง ความสมบูรณ์ของเนื้อหาและข้อมูลของสารนิพนธ์ ฉบับนี้ ได้รับความอนุเคราะห์จากคุณดวงกมล บุญชนะวิวัฒน์ ผู้เชี่ยวชาญกรมสามัญศึกษาอดีตผู้อำนวยการกองแผนงานกรมสามัญศึกษาที่ได้กรุณาช่วยค้นคว้าเอกสารข้อมูลต่างๆ ของกรมสามัญศึกษาให้แก่ผู้วิจัยด้วยตนเอง จึงขอขอบพระคุณ ณ โอกาสนี้ด้วย และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา สุดท้ายผู้วิจัยขอบูชาพระคุณครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้กรุณาอบรมสั่งสอนผู้วิจัยมาโดยตลอด

นายสุวัฒน์ วิวัฒน์านนท์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	4
ตัวแปรที่ศึกษาค้นคว้า.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบความคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	7
สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
การมัธยมศึกษาและสภาพโดยทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมา.....	10
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา.....	14
สภาพทั่วไป.....	14
ค่าใช้จ่ายในการจัดมัธยมศึกษา.....	15
แผนพัฒนาการศึกษาที่เกี่ยวกับความเสมอภาค.....	15
การลงทุนทางการศึกษา.....	16
ความคิดพื้นฐาน.....	16
การลงทุนทางการศึกษาของประเทศต่างๆ.....	17
วิธีการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษา.....	19
วิธีการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษาของไทย.....	21
ความเสมอภาคทางการศึกษา.....	26
ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา.....	28
ปัจจัยที่ส่งผลต่อความไม่เสมอภาคในการลงทุนทางการศึกษา.....	29
การวัดความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา.....	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	35
งานวิจัยในประเทศ.....	35
งานวิจัยต่างประเทศ.....	38

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า..... 40
	ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง 40
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า 41
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า..... 42
	การเก็บรวบรวมข้อมูล 42
	การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล..... 42
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล..... 44
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 46
	ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนและนักเรียน 46
	จำนวนโรงเรียนและนักเรียน 46
	การลงทุนทางการศึกษา 48
	ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการลงทุนทางการศึกษา และความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา 53
	สภาพการลงทุนทางการศึกษา 53
	ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา 57
5	สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ..... 73
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล 74
	อภิปรายผล 77
	ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ 80
	ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป 82
	บรรณานุกรม 83
	ภาคผนวก..... 89
	ภาคผนวก ก. โค้งลอเรนซ์แสดงค่าดัชนี 90
	ภาคผนวก ข. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย 109

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ค. หนังสือราชการและเอกสารที่เกี่ยวข้อง	112
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	116

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ตามสภาพที่ตั้งในจังหวัดนครราชสีมา	11
2 ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GNP) ของประเทศต่างๆ พ.ศ. 2538-2540	17
3 ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาต่อค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นของประเทศ (GDP) ของประเทศต่างๆ พ.ศ. 2538-2540	18
4 งบประมาณที่กรมสามัญศึกษาได้รับจัดสรรประจำปีงบประมาณ 2545 จำแนกตามแผนงาน งาน โครงการ	23
5 งบประมาณที่กรมสามัญศึกษาได้รับจัดสรรประจำปีงบประมาณ 2545 จำแนกตามแผนงาน งาน โครงการ และหมวดรายจ่ายต่างๆ	24
6 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา	41
7 จำนวนโรงเรียนในปี 2541, 2543, และ 2545 จำแนกตามขนาด	46
และสภาพที่ตั้งของโรงเรียน	
8 จำนวนนักเรียนในปี 2541, 2543, และ 2545 จำแนกตามขนาด และสภาพที่ตั้งของโรงเรียน	47
9 จำนวนเงินในการลงทุนทางการศึกษาปี 2541, 2543, และ 2545 จำแนกเป็นเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ เงินงบประมาณโดยรวม	48
10 จำนวนเงินในการลงทุนทางการศึกษาปี 2541, 2543, และ 2545 จำแนกเป็นเงินแต่ละประเภทตามขนาดและสภาพที่ตั้งของโรงเรียน	49
11 การลงทุนทางการศึกษาเฉลี่ยต่อหัวนักเรียนต่อปีในปี. 2541, 2543, และ 2545 จำแนกเป็นเงินแต่ละประเภทตามขนาดและสภาพที่ตั้ง ของโรงเรียน	51
12 การลงทุนทางการศึกษาต่อหัวนักเรียนต่อปีในปี พ.ศ. 2541, 2543, และ 2545	53
13 สัดส่วนการลงทุนทางการศึกษาต่อหัวนักเรียนต่อปีจากเงินงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณในปี 2541, 2543, และ 2545	54
14 การลงทุนทางการศึกษาจากเงินงบประมาณต่อหัวนักเรียนต่อปี ในปี 2541, 2543, และ 2545 จำแนกตามขนาดและสภาพที่ตั้ง ของโรงเรียน	54

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
15 การลงทุนทางการศึกษาจากเงินนอกงบประมาณต่อหัวนักเรียนต่อปี ในปี 2541, 2543, และ 2545 จำแนกตามขนาดและสภาพที่ตั้ง ของโรงเรียน	55
16 การลงทุนทางการศึกษาจากเงินงบประมาณโดยรวมต่อหัวนักเรียนต่อปี ในปี 2541, 2543, และ 2545 จำแนกตามขนาดและสภาพที่ตั้ง ของโรงเรียน	56
17 สัมประสิทธิ์ของการแปรผันของการลงทุนทางการศึกษา ในปี 2541, 2543, และ 2545 จำแนกตามเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินงบประมาณโดยรวม	58
18 ดรรชนีแมคลูนของการลงทุนทางการศึกษาในปี 2541, 2543, และ 2545 จำแนกตามเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินงบประมาณโดยรวม	59
19 ดรรชนีจিনিของการลงทุนทางการศึกษาในปี 2541, 2543, และ 2545 จำแนกตามเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินงบประมาณโดยรวม	60
20 สัมประสิทธิ์ของการถดถอยของการลงทุนทางการศึกษาในปี 2541, 2543, และ 2545	64
21 สัมประสิทธิ์ของความแปรผันของการลงทุนทางการศึกษา จำแนกตาม เงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ เงินงบประมาณโดยรวม ในแต่ละขนาด ของโรงเรียน สภาพที่ตั้งของโรงเรียนในปี 2541, 2543, และ 2545	65
22 ดรรชนีแมคลูนของการลงทุนทางการศึกษา จำแนกตามเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ เงินงบประมาณโดยรวม ในแต่ละขนาดของโรงเรียน สภาพที่ตั้งของโรงเรียนปี 2541, 2543, และ 2545	67
23 ดรรชนีจিনিของการลงทุนทางการศึกษา จำแนกตามเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ เงินงบประมาณโดยรวม ในแต่ละขนาดของโรงเรียน สภาพที่ตั้งของโรงเรียน ในปี 2541, 2543, และ 2545	69
24 สัมประสิทธิ์ของการถดถอยของการลงทุนทางการศึกษา จำแนกตาม ขนาดของโรงเรียน สภาพที่ตั้งของโรงเรียน ในปี 2541, 2543 และ 2545	71

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบการวิเคราะห์ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา	8
2 แผนภูมิโค้งลอเรนซ์ ปี 2541	61
3 แผนภูมิโค้งลอเรนซ์ ปี 2543	62
4 แผนภูมิโค้งลอเรนซ์ ปี 2545	63
5 แผนภูมิโค้งลอเรนซ์ ปี 2541 ของโรงเรียนขนาดเล็ก	91
6 แผนภูมิโค้งลอเรนซ์ ปี 2541 ของโรงเรียนขนาดกลาง	92
7 แผนภูมิโค้งลอเรนซ์ ปี 2541 ของโรงเรียนขนาดใหญ่	93
8 แผนภูมิโค้งลอเรนซ์ ปี 2541 ของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	94
9 แผนภูมิโค้งลอเรนซ์ ปี 2543 ของโรงเรียนขนาดเล็ก	95
10 แผนภูมิโค้งลอเรนซ์ ปี 2543 ของโรงเรียนขนาดกลาง	96
11 แผนภูมิโค้งลอเรนซ์ ปี 2543 ของโรงเรียนขนาดใหญ่	97
12 แผนภูมิโค้งลอเรนซ์ ปี 2543 ของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	98
13 แผนภูมิโค้งลอเรนซ์ ปี 2545 ของโรงเรียนขนาดเล็ก	99
14 แผนภูมิโค้งลอเรนซ์ ปี 2545 ของโรงเรียนขนาดกลาง	100
15 แผนภูมิโค้งลอเรนซ์ ปี 2545 ของโรงเรียนขนาดใหญ่	101
16 แผนภูมิโค้งลอเรนซ์ ปี 2545 ของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	102
17 แผนภูมิโค้งลอเรนซ์ ปี 2541 ตามสภาพที่ตั้งของโรงเรียนเขตในเมือง	103
18 แผนภูมิโค้งลอเรนซ์ ปี 2541 ตามสภาพที่ตั้งของโรงเรียนเขตนอกเมือง	104
19 แผนภูมิโค้งลอเรนซ์ ปี 2543 ตามสภาพที่ตั้งของโรงเรียนเขตในเมือง	105
20 แผนภูมิโค้งลอเรนซ์ ปี 2543 ตามสภาพที่ตั้งของโรงเรียนเขตนอกเมือง	106
21 แผนภูมิโค้งลอเรนซ์ ปี 2545 ตามสภาพที่ตั้งของโรงเรียนเขตในเมือง	107
22 แผนภูมิโค้งลอเรนซ์ ปี 2545 ตามสภาพที่ตั้งของโรงเรียนเขตนอกเมือง	108

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ประเทศไทยได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้กำหนดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขึ้นมาโดยเฉพาะ เพื่อกำหนดรายละเอียด การดำเนินการและการจัดการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของชาติ และนอกจากนั้นยังได้ระบุสิทธิของประชาชนที่จะได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกันในการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ที่มีคุณภาพ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2544ก : 6) และเพื่อรองรับการพัฒนาการศึกษาให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ รัฐบาลจึงได้ประกาศใช้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อกำหนด จุดมุ่งหมาย หลักการ สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา ระบบการศึกษาแนวการจัดการศึกษา การบริหารและการจัดการศึกษา มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เทคโนโลยีทางการศึกษา และที่สำคัญได้กำหนดเรื่องของทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษาโดยเฉพาะ โดยมีรายละเอียดการระดมทรัพยากรและการลงทุน มาใช้จัดการศึกษา และนอกจากนั้นรัฐจะต้องให้อำนาจในการบริหารและจัดการเกี่ยวกับทรัพย์สินรายได้และผลประโยชน์ เพื่อพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษานั้นๆ และรัฐต้องจัดสรร ค่าใช้จ่ายต่างๆ สนับสนุนผู้เรียนทั้งในรูปของทุนการศึกษา และเงินอุดหนุนอื่นๆ อีกด้วย (กรมสามัญศึกษา. 2542 : 134-144) โดยสรุปมีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะให้การจัดระบบทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษาของประเทศใหม่ ในสาระสำคัญ 3 เรื่อง ได้แก่ การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา การจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษา และการบริหารจัดการ ทรัพยากรเพื่อการศึกษา (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2544ข : 112) จะเห็นได้ว่า เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ม.10) และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ต้องการที่จะให้ประชาชนทุกคนได้รับการศึกษา ที่ทั่วถึงและเท่าเทียมกันให้มากยิ่งขึ้น (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2544ก : 7)

ความเสมอภาคทางการศึกษา จึงเป็นสิ่งที่อารยประเทศทั้งหลายได้กำหนดเป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐาน ในการจัดการศึกษา เพราะจะช่วยแก้ไขปัญหเกี่ยวกับความเหลื่อมล้ำในการได้รับประโยชน์จากการจัด การศึกษาของประเทศ ดังเช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา จึงมีนโยบายหลักทางการศึกษา 3 ประการ คือ ความเสมอภาค ประสิทธิภาพ และอิสระภาพ (Garms, Cuthrie and Pierce. 1978 : 12-13) นอกจากนี้ ประเทศอังกฤษประเทศออสเตรเลีย ก็มีความคิดยึดมั่นในความเสมอภาคทางการศึกษา เช่นเดียวกัน (เฉลิมชัย รัตนประยูร. 2535 : 1) รวมทั้งประเทศที่ปกครองในระบบคอมมิวนิสต์ เช่น รัสเซีย เป็นต้น (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. 2524 : 3) สำหรับประเทศในแถบเอเชียที่ประเทศญี่ปุ่นจะมีความเสมอภาค

ทางการศึกษา ดีกว่าประเทศสหรัฐอเมริกาเพราะประเทศญี่ปุ่นพยายามจะให้การศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมกันทั้งประเทศ (เจอร์ลด์ ฟราย. 2545 : 70)

ในประเทศไทย ตั้งแต่ได้มีแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 นั้น ความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษาเป็นสิ่งที่รัฐได้กำหนดไว้ชัดเจนจะต้องเร่งดำเนินการเพื่อให้เกิดเป็นรูปธรรมในการจัดการศึกษาตามที่เจตนารมณ์ของแผนพัฒนาการศึกษาได้กำหนดไว้ เมื่อกล่าวถึงคำว่า ความเสมอภาคทางการศึกษาแล้วจะประกอบไปด้วย หลักการที่สำคัญ 3 ประการคือ ความเสมอภาคในด้านสิทธิ ความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา และความเสมอภาคในการได้รับการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษา ซึ่งความเสมอภาคทั้ง 3 ประการดังกล่าว รัฐได้พยายามแก้ไขปัญหาเพื่อสนองนโยบายความเสมอภาคทางการศึกษา มาโดยตลอด ทั้งการขยายการศึกษาภาคบังคับ การกระจายเปิดโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ชนบทให้มากขึ้น ส่งเสริมการบริการทางการศึกษาโดยรูปแบบการศึกษา นอกโรงเรียน สำหรับความเสมอภาคของการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษานั้น รัฐได้พยายามที่จะจัดสรรเงินเพื่อให้เกิดความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาได้มากที่สุดในปี 2527 เพราะมีนโยบายชัดเจนตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ประกอบกับการจัดสรรเงินงบประมาณเพื่อสนับสนุนโรงเรียนตามขนาดใน ภูมิภาคต่างๆ และประกอบกับโรงเรียนได้เลือกอัตราการเก็บเงินบำรุงการศึกษาได้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ และสังคมในขณะนั้น รวมทั้งมีจำนวนนักเรียนเป็นสัดส่วนพอเหมาะจึงเกิดมีความเสมอภาคมากที่สุด แต่ในระยะต่อมากระบวนการจัดสรร งบประมาณของกรมสามัญศึกษา เริ่มมีปัจจัยอื่นมาเกี่ยวข้อง เช่นโครงการ โรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท โดยใช้เงินกู้สมทบจากธนาคารโลก และโครงการปรับปรุง โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก โดยเงินงบประมาณสนับสนุนเป็นพิเศษของกรมสามัญศึกษาเอง การจัดสรรงบประมาณดังกล่าวมีผลกระทบต่อความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา ในระดับโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในระยะเวลาดังกล่าว (เฉลิมชัย รัตนประยูร. 2535 : 117)

ดังนั้น หากพิจารณาการสร้างเสมอภาคทางการศึกษาในแง่ของการลงทุนทางการศึกษา ย่อมขึ้นอยู่กับงบประมาณหรือการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษา เพื่อให้เกิดโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมกัน การสร้างเสมอภาคจึงหมายถึงการสร้างความเป็นธรรมในการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษา ดังนั้น ความเสมอภาคจึงมีลักษณะเฉพาะอยู่ 2 ประการ คือประการแรกจะต้องจัดสรร แบ่งปัน หรือให้ความช่วยเหลือด้วยความเท่าเทียมกันแก่โรงเรียน หรือนักเรียนที่มีความเท่าเทียมกันอยู่แล้ว ประการที่สอง จำเป็นต้องจัดสรร แบ่งปัน หรือให้ความช่วยเหลือด้วยความไม่เท่าเทียมกันแก่โรงเรียนหรือนักเรียน ที่มีความไม่เท่าเทียมกัน นั่นคือให้หรือช่วยเหลือด้วยสิ่งหรือจำนวนที่ไม่เท่าเทียมกัน แก่คนที่ไม่เท่ากัน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันขึ้น กล่าวในแง่ของการลงทุนทางการศึกษา คือ การจัดสรรงบประมาณให้แก่โรงเรียนที่ยากจน ย่อมมากกว่า การจัดสรรงบประมาณให้แก่โรงเรียนที่มั่งคั่งอยู่แล้ว จึงจะเรียกว่ามีความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. 2524 : 29)

การลงทุนทางการศึกษามีปัญหาหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับมัธยมศึกษาเกี่ยวกับ การจัดสรรงบประมาณการศึกษาโดยวิธีรวมอำนาจ จะส่งผลต่อความไม่เสมอภาคทางการศึกษาโดยตรง ปัญหาประการที่สอง เกิดจากรัฐไม่กระจายทรัพยากรที่ไม่เสมอภาคกันไปในที่ขาดแคลน ประการที่สาม คือ ความแตกต่างของความมั่งคั่งของทรัพยากรก่อให้เกิดความไม่เสมอภาคทางการศึกษา จากปัญหาดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาและคุณภาพการศึกษาได้โดยตรง (บุญทิวา สิริธรังศรี. 2541 : 2-3) แม้ในปัจจุบันโครงสร้างพื้นฐานในการจัดการศึกษาของประเทศไทยจะดีกว่าประเทศเพื่อนบ้าน แต่ประเทศไทยยังมีปัญหามากพอสมควรในเรื่องความไม่เสมอภาคทางการศึกษา (เจอร์ลด์ ฟราย. 2545 : 69-70) ดังนั้น ปัญหาความเสมอภาคทางการศึกษา จึงควรให้ความสำคัญกับความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา เพื่อให้มีการลงทุนทางการศึกษาที่เท่าเทียมกัน

ในปัจจุบันกรมสามัญศึกษา มีหน้าที่จัดและส่งเสริมการมัธยมศึกษา โดยมีโรงเรียนและหน่วยงานให้บริการและให้การศึกษาอยู่ในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ โดยได้จัดสรรเงินงบประมาณเพื่อเป็น การลงทุนทางการศึกษาให้กับ โรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศไปจากส่วนกลางโดยมีขั้นตอนแนวปฏิบัติ หลักเกณฑ์ตามเหตุผล (กรมสามัญศึกษา. 2543 : 2-3) ทั้งนี้ได้ให้ความสำคัญแก่โรงเรียนใน ท้องถิ่นห่างไกลมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้มีผลบังคับและการเตรียมการเพื่อรองรับการปฏิรูปการศึกษาตามแนว ปฏิบัติของพระราชบัญญัติดังกล่าว กรมสามัญศึกษาได้มอบให้หน่วยงานสำนักงาน สำัญศึกษาจังหวัดได้มีส่วนร่วมในการให้คณะกรรมการในจังหวัดนั้นๆ จัดสรรงบประมาณให้กับโรงเรียนต่างๆ ในจังหวัด ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจจะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมและก่อให้เกิดความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาได้ตามข้อเท็จจริงในพื้นที่จังหวัดนั้น

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด กองการมัธยมศึกษา จำนวน 108 โรงเรียน ซึ่งมีปริมาณโรงเรียนมากเป็นอันดับสองของประเทศไทย จึงเป็นการสมควรที่จะมีการศึกษาวิจัย เพื่อประเมินการดำเนินการตามนโยบายการศึกษาของจังหวัดนครราชสีมาว่า ได้มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาอย่างเสมอภาคเพียงใดสอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของประเทศ เพื่อจะได้นำไปสู่การวางแผนกำหนดนโยบาย การพิจารณาจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดความ เสมอภาคมากยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการลงทุนทางการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ปี 2541, 2543, และ 2545

2. เพื่อศึกษาความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ปี 2541, 2543, และ 2545 โดยส่วนรวม

3. เพื่อศึกษาความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ปี 2541, 2543, และ 2545 จำแนกตามประเภทของงบประมาณ ในแต่ละปีงบประมาณ ขนาดของโรงเรียน และสภาพที่ตั้งของโรงเรียน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงสภาพการลงทุนและความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งสามารถนำไปเป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษา เพื่อให้เกิดความเสมอภาคในการลงทุนทางการศึกษา นอกจากนั้นยังทำให้ทราบถึงความแตกต่างในช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) และต่อเนื่องในฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) รวมทั้งสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำมีผลกระทบต่อสภาพการลงทุนและความเสมอภาคทางการศึกษา นอกจากนั้นจะทำให้ทราบถึงช่วงระยะเวลาก่อนและหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีผลต่อการลงทุนทางการศึกษาอย่างไร

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษา ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้ข้อมูลเฉพาะเงินงบประมาณ ในปีงบประมาณ 2541, 2543, และ 2545 และใช้ข้อมูลเงินนอกงบประมาณ และจำนวนนักเรียนในปีการศึกษา 2541, 2543, และ 2545 โดยเว้นปี เพราะผลต่างจะใกล้เคียงกัน สำหรับขนาดของโรงเรียน ศึกษาทุกขนาด สภาพที่ตั้งของโรงเรียน ศึกษาทั้งที่มีที่ตั้งอยู่ในเมืองและนอกเมือง โดยคำนึงถึงการกระจายทุกเขตการปกครองเป็นอำเภอและกิ่งอำเภอ ให้ครอบคลุมทั้งจังหวัด

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา รวมทั้งสิ้น 108 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 86 โรงเรียน โดยใช้ตาราง

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยการเลือกสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Stratified Sampling) จากที่ตั้งของโรงเรียนในทุกอำเภอและทุกกิ่งอำเภอต่างๆ ของจังหวัดนครราชสีมา

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

2.1.1 ปีงบประมาณ

2.1.1.1 ปีงบประมาณ 2541

2.1.1.2 ปีงบประมาณ 2543

2.1.1.3 ปีงบประมาณ 2545

2.1.2 ประเภทของงบประมาณ

2.1.2.1 เงินงบประมาณ

2.1.2.2 เงินนอกงบประมาณ

2.1.2.3 เงินงบประมาณโดยรวม

2.1.3 ขนาดของโรงเรียน

2.1.3.1 ขนาดเล็ก

2.1.3.2 ขนาดกลาง

2.1.3.3 ขนาดใหญ่

2.1.3.4 ขนาดใหญ่พิเศษ

2.1.4 สภาพที่ตั้งของโรงเรียน

2.1.4.1 เขตในเมือง

2.1.4.2 เขตนอกเมือง

2.2 ตัวแปรตาม

ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่ทำการเปิดสอนนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.1-6) สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา

2. ปีงบประมาณ หมายถึง ระยะเวลา 1 ปีของการจัดสรรเงินงบประมาณแผ่นดิน เริ่มตั้งแต่ วันที่ 1 ตุลาคมของทุกปีถึง 30 กันยายนของปีถัดไป ปีงบประมาณ 2541 คือ วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2540 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2541 ปีงบประมาณ 2543 คือวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2542 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2543 ปีงบประมาณ 2545 คือวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2544 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2545

3. ประเภทของงบประมาณ หมายถึง เงินที่ใช้ในการดำเนินการและการลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่รัฐบาลจัดสรรให้ ซึ่งเรียกว่าเงินงบประมาณ และเงินที่โรงเรียนได้รับนอกเหนือจากเงินที่รัฐบาลจัดสรรให้ ซึ่งเรียกว่าเงินนอกงบประมาณ

3.1 เงินงบประมาณ หมายถึง เงินทุกประเภทที่รัฐบาลจัดสรรให้โรงเรียนเพื่อใช้ดำเนินการ จัดการศึกษาในแต่ละปีงบประมาณ คือปีงบประมาณ 2541, 2543, และ 2545

3.2 เงินนอกงบประมาณ หมายถึง เงินทุกประเภทที่โรงเรียนได้รับ นอกเหนือจากเงินงบประมาณที่โรงเรียนได้รับและจัดเก็บในแต่ละปีการศึกษาคือปีการศึกษา 2541, 2543, และ 2545

3.3 เงินงบประมาณโดยรวม หมายถึง เงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณที่โรงเรียนได้รับจัดสรรจากรัฐบาลและเงินที่โรงเรียนได้รับและจัดเก็บ รวมกันทั้งหมด

4. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีจำนวนของนักเรียนแตกต่างกันโดยกำหนดเป็น 4 ขนาด ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2532

4.1 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 1-499 คน

4.2 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 500-1,499 คน

4.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 1,500-2,499 คน

4.4 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 2,500 คนขึ้นไป

5. สภาพที่ตั้งของโรงเรียน หมายถึง สถานที่ตั้งของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่จัดตั้งอยู่ในพื้นที่แต่ละแห่ง แบ่งเป็น 2 สภาพที่ตั้งของโรงเรียน

5.1 โรงเรียนในเขตเมือง หมายถึง โรงเรียนตั้งที่อยู่ในเขตเทศบาล

5.2 โรงเรียนนอกเขตเมือง หมายถึง โรงเรียนตั้งที่อยู่นอกเขตเทศบาล

6. การลงทุนทางการศึกษา หมายถึง ค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ในการจัดการศึกษา ได้แก่ เงินงบประมาณทุกหมวด และเงินนอกงบประมาณทุกประเภท มาใช้ในการดำเนินการและการลงทุนในการจัดการศึกษาในโรงเรียน

6.1 เงินงบประมาณด้านการดำเนินการ หมายถึง เงินงบประมาณที่ได้รับเพื่อใช้จ่ายตามหมวด เงินเดือน ค่าจ้างประจำ ค่าจ้างชั่วคราว ค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าวัสดุ ค่าสาธารณูปโภค เงินอุดหนุน เงินรายจ่ายอื่นๆ

6.2 เงินงบประมาณด้านการลงทุน หมายถึง เงินงบประมาณที่ได้รับเพื่อใช้จ่ายตามหมวด ค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง

7. ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา (Equity of Educational Investment) หมายถึง การใช้จ่ายเพื่อการศึกษาที่ส่งผลให้เกิดโอกาสทางการศึกษาที่เท่ากัน (Equal Educational Opportunity) ระหว่างนักเรียนมัธยมศึกษาทุกคน จะแตกต่างกันโดยภูมิภาคที่อยู่อาศัย พื้นฐานทางครอบครัว และความต้องการทางการศึกษา ควรจะได้รับความเป็นธรรม

จากการกระจายความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อการศึกษาของรัฐ ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้เกณฑ์ในการวัดความเสมอภาค ในการลงทุนทางการศึกษา สองประการ คือความแปรปรวนที่ยอมรับได้ (Permissible Variance) และความเป็นกลางทางการงบประมาณ (Fiscal Neutrality) ดังนี้

7.1 ความแปรปรวนที่ยอมรับได้ (Permissible Variance) หมายถึง เกณฑ์ใช้วัดความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา (Educational Finance) ซึ่งมีหลักการว่าความเท่าเทียมกันของโอกาสทางการศึกษา (Equalization) จะเกิดขึ้นได้จะต้อง ทำให้ความแปรผัน (Variation) ของการลงทุนเพื่อการศึกษาต่อคนของนักเรียนมัธยมศึกษา ในแต่ละขนาดและสภาพที่ตั้งในระยะเวลาที่ผ่านมาลดน้อยลงในการศึกษาค้นคว้าวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการวัดความแปรปรวนที่ยอมรับได้มี 2 ประการ คือสัมประสิทธิ์ของความแปรผัน (Coefficient of Variation) และดรรชนีแมคลูน (McLoone Index)

7.2 ความเป็นกลางทางการงบประมาณ (Fiscal Neutrality) หมายถึง เกณฑ์ใช้วัดความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา โดยมีหลักการที่สำคัญ คือ การใช้จ่ายเพื่อการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ไม่ควรขึ้นอยู่กับความมั่งคั่งของท้องถิ่น ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการวัดความเป็นกลาง ทางงบประมาณ คือโค้งลอเรนซ์กับดรรชนีจินิ (Lorenz Curve and Gini Index) และการวิเคราะห์ การถดถอย (Regression Analysis)

8. ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยรายหัวนักเรียน หมายถึง ยอดรวมเงินงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณที่โรงเรียนได้รับ เพื่อจัดการศึกษาของโรงเรียนต่อจำนวนนักเรียนทั้งหมดของแต่ละโรงเรียน

9. ปีการศึกษา หมายถึง ระยะเวลา 1 ปี ของการจัดการเรียนการสอนเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ของทุกปี ถึงเดือนมีนาคมของปีถัดไป ปีการศึกษา 2541 คือ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2541 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2542 ปีการศึกษา 2543 คือเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2543 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2544 และปีการศึกษา 2545 คือเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2545 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2546

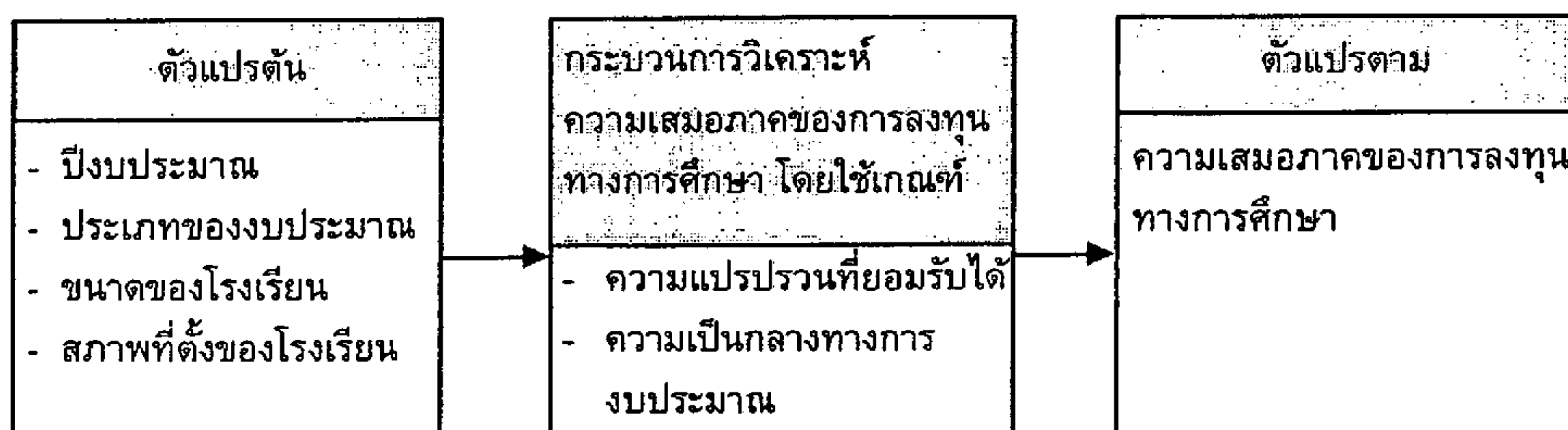
10. ปี 2541, 2543, และ 2545 หมายถึง ปีที่ทำการศึกษาความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาที่เกี่ยวกับเงินงบประมาณในปีงบประมาณ 2541, 2543, และ 2545 ส่วนที่เกี่ยวกับเงินนอกงบประมาณ จำนวนนักเรียน ขนาดและสภาพที่ตั้งของโรงเรียนใช้ปีการศึกษา 2541, 2543, และ 2545

กรอบความคิดในการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดจากเอกสารวิจัย ตำรา เอกสาร แนวปฏิบัติต่างๆ และนักวิชาการหลายท่านเพื่อศึกษาความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา

ในปี 2541, 2543 และ 2545 เป็นช่วงเวลาก่อนและหลังจากพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ประกาศใช้และหน่วยงานทางการศึกษา ต่างๆ ได้พยายามปฏิรูปการศึกษา เพื่อเป็นการเตรียมและรองรับตามนโยบายความเสมอภาค ในด้านของการลงทุนทางการศึกษา ซึ่งสภาพของการลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีที่มาของเงินลงทุน จากเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณนำมาดำเนินการใช้จ่าย จัดการศึกษาในโรงเรียน เพื่อส่งผลให้เกิดความเสมอภาคทางการศึกษา โดยจะทำการวิเคราะห์ ความเสมอภาคในการลงทุน ทางการศึกษาตามแนวความคิดของ จี อแลน ฮิคครอด, เบน ฮับบาร์ด และโทมัส ยัง (G Alan Hickrod, Ben Hubbard and Thomas Yang 1975) โดยใช้เกณฑ์ ความแปรปรวนที่ยอมรับได้ (Permissible variance) โดยลดความแปรผัน (Variation) ใช้สัมประสิทธิ์ของความแปรผัน (Coefficient of Variation) กับดรรชนี แมคลูน (McLoone Index) และเกณฑ์ความเป็นกลางทางการงบประมาณ (Fiscal Neutrality) ใช้โค้งลอเรนซ์ และดรรชนีจินิ (Lorenz Curve and Gini Index) ซึ่งประเทศไทยได้มีผู้นำแนวความคิด ดังกล่าวมาใช้ศึกษาวิจัย ความเสมอภาคทางการลงทุนทางการศึกษา เช่น เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. (2524 : 10-11) เฉลิมชัย รัตนประยูร. (2535 : 53-60) และ บุญทิวา ศิริธรรังศรี. (2541 : 32-34) โดยศึกษาจากข้อมูล ของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับปีงบประมาณประเภทของงบประมาณ ขนาดของโรงเรียน และสภาพที่ตั้งของโรงเรียน ซึ่งสามารถทำการวัดและวิเคราะห์ความ เสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในประเทศไทยได้

จากแนวคิดและวิธีการของนักวิชาการเกี่ยวกับความเสมอภาคของการลงทุน ทางการศึกษา ผู้วิจัยได้นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกอง การมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา โดยกรอบแนวคิดในการศึกษา ค้นคว้ามีดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบการวิเคราะห์ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา

สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า

สมมุติฐานการวิจัยในครั้งนี้คือ

1. การลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ในปี 2541, 2543 และ 2545 มีสภาพการลงทุนทางการศึกษาเพิ่มขึ้นทุกปี

2. ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาโดยส่วนรวมในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ในปี 2541, 2543 และ 2545 มีความเสมอภาคมากขึ้น

3. ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาตามประเภทของงบประมาณขนาดของโรงเรียน สภาพที่ตั้งของโรงเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ในปี 2541, 2543 และ 2545 มีความเสมอภาคแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าวิจัยนี้มุ่งศึกษาว่า การลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา มีสภาพการลงทุนและมีความเสมอภาคอย่างไร จึงได้ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องต่างๆ คือ

1. การมัธยมศึกษา และสภาพโดยทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมา
2. โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา
3. การลงทุนทางการศึกษา
4. ความเสมอภาคทางการศึกษา
5. ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การมัธยมศึกษาและสภาพโดยทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมา

การศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมาได้เปิดทำการสอนนักเรียนทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ มีอยู่หลายสังกัด เช่น โรงเรียนมัธยมศึกษาที่อยู่ในสังกัด คณะกรรมการการศึกษา เอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน และสังกัดกรมสามัญศึกษา ซึ่งการจัดการมัธยมศึกษาของจังหวัดส่วนใหญ่แล้วจะอยู่ในความควบคุมดูแลของกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา

โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอน มาเป็นเวลานานตั้งแต่การบริหาร การจัดการมัธยมศึกษา ยังไม่ได้จัดแบ่งส่วนราชการ เป็นกรมสามัญศึกษา ดังเช่นปัจจุบัน การจัดตั้งโรงเรียนได้ขยาย และกระจายจากโรงเรียนในส่วนกลางมายังจังหวัดต่างๆ และภายในจังหวัดต่างๆ ก็ขยายและกระจายไปยังอำเภอในพื้นที่ห่างไกล เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของชุมชน ท้องถิ่นและสังคม เป็นการเพิ่มโอกาสในการศึกษาให้เยาวชนที่อยู่ในท้องถิ่นต่างๆ เพื่อมุ่งส่งเสริมพัฒนาให้สอดคล้องและสนองตอบต่อความต้องการในการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และสังคม เป็นไปตามแผนพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ตลอดทั้งแผนพัฒนาการศึกษา ของชาติ ดังเช่นโครงการพิเศษต่างๆ อาทิโครงการโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อพัฒนาชนบทโครงการปรับปรุงโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา การจัดตั้งโรงเรียนสาขาต่างๆ แสดงให้เห็นว่ามีการขยายและกระจายโอกาสทางการศึกษามาโดยตลอด อีกทั้งเป็นโครงการที่พยายามมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้มีความทัดเทียมกันสำหรับการสนับสนุนทางด้านงบประมาณ รัฐบาลได้จัดสนับสนุนทั้งงบประมาณในด้านดำเนินการและการลงทุน เช่น ใช้งบประมาณใน

โครงการพิเศษต่างๆ ทุกโครงการ และเงินกู้ จากธนาคารโลก โรงเรียนมัธยมศึกษาใน
จังหวัดนครราชสีมา จึงได้พัฒนามาเป็นลำดับ ตลอดทั้งเกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชน

ในระยะเวลาต่อมากรมสามัญศึกษาได้ประกาศจัดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งอยู่ใน
สังกัดกองการมัธยมศึกษามากยิ่งขึ้นทุกปี เพื่อเป็นการ ให้บริการทางการศึกษาแก่เยาวชนในพื้นที่
ต่างๆ และเพิ่มให้มีบทบาทภารกิจในการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา โดยประกาศจัด
ตั้งตามพื้นที่ต่างๆ ทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ซึ่งรวมพื้นที่ จังหวัดนครราชสีมาด้วย
ทั้งในเขตเมือง และเขตนอกเมือง เพื่อสนองความต้องการของชุมชน และเป็นการขยายโอกาส
ทางการศึกษา เพื่อการรับนักเรียนเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
จึงมีสภาพที่ตั้งของโรงเรียนทั้งในจังหวัดในอำเภอต่างๆ และในบางตำบล ซึ่งส่งผลต่อขนาดของ
โรงเรียน จึงทำให้โรงเรียนมีขนาด 4 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดเล็ก 34 โรง โรงเรียนขนาดกลาง
50 โรง โรงเรียนขนาดใหญ่ 14 โรง และขนาดใหญ่พิเศษ 10 โรง (กลุ่มงานนโยบายและแผนสำนักงาน
สามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ข้อมูล 10 มิถุนายน 2545) กระจายอยู่ในเขตพื้นที่การปกครอง
ทั้งจังหวัดนครราชสีมา 26 อำเภอ และ 6 กิ่งอำเภอ รวม 108 โรง ดังนี้

ตาราง 1 จำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ตามสภาพ
ที่ตั้งใน จังหวัดนครราชสีมา

ที่	สภาพที่ตั้ง	จำนวน (โรง)	ที่	สภาพที่ตั้ง	จำนวน (โรง)
1	อำเภอเมืองนครราชสีมา	12	17	อำเภอสูงเนิน	4
2	อำเภอครบุรี	7	18	อำเภอขามทะเลสอ	1
3	อำเภอเสิงสาง	3	19	อำเภอสีคิ้ว	7
4	อำเภอดง	4	20	อำเภอปากช่อง	6
5	อำเภอบ้านเหลื่อม	1	21	อำเภอหนองบุญนาค	2
6	อำเภอจักราช	3	22	อำเภอแก้งสนามนาง	2
7	อำเภอโชคชัย	3	23	อำเภอโนนแดง	2
8	อำเภอด่านขุนทด	6	24	อำเภอวังน้ำเขียว	2
9	อำเภอโนนไทย	2	25	อำเภอโนนสูง	5
10	อำเภอขามสะแกแสง	1	26	อำเภอเฉลิมพระเกียรติ	3
11	อำเภอบัวใหญ่	3	27	กิ่งอำเภอเทพารักษ์	3
12	อำเภอประทาย	3	28	กิ่งอำเภอเมืองยาง	2
13	อำเภอปักธงชัย	4	29	กิ่งอำเภอบัวลาย	2
14	อำเภอพิมาย	3	30	กิ่งอำเภอพระทองคำ	3
15	อำเภอห้วยแถลง	3	31	กิ่งอำเภอสีดา	1
16	อำเภอชุมพวง	3	32	กิ่งอำเภอลำทะเมนชัย	2

ที่มา : กองแผนงาน. (2545). การบริหารงบประมาณปี 2545. กรมสามัญศึกษา. ภาคผนวก.

จากการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปัญหาการศึกษาของกรมสามัญศึกษา ในระยะเวลาที่ผ่านมามีปัญหาในด้านความเสมอภาคของการบริการให้ครอบคลุม กลุ่มเป้าหมาย คุณภาพการศึกษา และประสิทธิภาพของการจัดการศึกษานั้นยังไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการในสังคมได้แต่ประสบความสำเร็จในการขยายเชิงปริมาณ ดังนั้น โรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา โดยสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดได้จัดทำแผนงานหลักของการพัฒนา การศึกษาเพื่อยกระดับการศึกษาพื้นฐานของปวงชนเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพ ระดมสรรพกำลัง เพื่อจัดการศึกษาแม้ว่ามีข้อจำกัดในด้านงบประมาณของรัฐบาลเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนและ องค์กรอื่นๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การระดมทรัพยากรท้องถิ่นเพื่อการศึกษามุ่ง เพื่อให้เกิดความเสมอภาคในการให้บริการคุณภาพการศึกษา และประสิทธิภาพของ การจัดการศึกษา (สำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา. 2543 : 4, 12, 14-17)

จากสภาพของการจัดการมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา นั้นจะเห็นได้ว่าทั้งในอดีตจนถึงปัจจุบัน ความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจและ สังคมสภาพทางลักษณะภูมิศาสตร์ของจังหวัด การปกครองงานอาชีพเศรษฐกิจตลอดทั้ง ศักยภาพในการพัฒนาของจังหวัด มีผลต่อการจัดการศึกษาทั้งทางด้านปริมาณคุณภาพและ การลงทุนเพราะจังหวัดนครราชสีมาได้ถูกกำหนดให้เป็นเมืองหลัก 1 ใน 5 จังหวัดของประเทศ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 จนถึงปัจจุบัน ที่ต้องได้รับการพัฒนา อย่างต่อเนื่องให้เป็นเมืองอุตสาหกรรมที่เป็นศูนย์กลางภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เชื่อมโยงกับจังหวัดอุบลราชธานี ร้อยเอ็ด สุรินทร์ สุรน่านาประเทศ ผ่านทางชายแดนช่องเม็ก ท่าเรือแหลมฉบัง และศูนย์กลางการบินพาณิชย์ ระหว่างประเทศ (สำนักงานจังหวัดนครราชสีมา 2544 : 1) และจังหวัดนครราชสีมา มีพื้นที่ ใหญ่เป็นลำดับที่ 1 ของภาค และเป็นี่ 1 ของประเทศ มีระยะทางห่างจากกรุงเทพมหานคร โดยทางรถยนต์ 259 กิโลเมตร โดยทางรถไฟ 264 กิโลเมตร มีการปกครองที่มีรูปแบบการปกครองและการบริหารราชการ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน (สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. 2542 : 2-3) คือ

1. การบริหารราชการส่วนกลาง มีส่วนราชการสังกัดส่วนกลาง ตั้งหน่วยงานปฏิบัติ หน้าที่ในจังหวัด ประมาณ 107 หน่วย

2. การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งออกเป็นส่วนราชการระดับจังหวัด ประมาณ 41 หน่วย และอำเภอ ซึ่งในปัจจุบัน แบ่งการปกครองออกเป็น 26 อำเภอ 6 กิ่งอำเภอ 289 ตำบล และ 3,423 หมู่บ้าน

3. การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เป็นรูปแบบการบริหารราชการ ซึ่งส่วนกลาง มอบอำนาจ ให้ท้องถิ่นดำเนินการเอง โดยมีคณะหรือบุคคลที่ราษฎรในท้องถิ่นเลือกตั้งเข้ามาตาม วิธีทางประชาธิปไตยเพื่อเป็นผู้บริหาร ทั้งนี้ จะมีงบประมาณเป็นของตนเอง และมีอิสระในการ บริหารงานพอสมควร แบ่งออกได้ ดังนี้

- 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา
- 2) เทศบาลนคร 1 แห่ง ได้แก่ เทศบาลนครนครราชสีมา
- 3) เทศบาลตำบล 45 แห่ง
- 4) องค์การบริหารส่วนตำบล 287 แห่ง

นอกจากนั้นด้านอาชีพและเศรษฐกิจของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมามีอาชีพและเศรษฐกิจเป็นภาพรวมดังนี้ (สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. 2542 : 4) การเกษตรมีประชากรด้านการเกษตร ร้อยละ 65.78 ของประชากรทั้งหมด พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัด ได้แก่ มันสำปะหลัง อ้อย ข้าวนาปี และข้าวโพด การปศุสัตว์ มีการปศุสัตว์ที่สำคัญได้แก่ โคเนื้อ โคนม กระบือ เป็ด ไก่ และสุกร การพาณิชย์จังหวัดนครราชสีมา เป็นศูนย์กลางด้านเศรษฐกิจและการลงทุนที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ทำให้มีการพาณิชย์กรรมและการลงทุนขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

เศรษฐกิจโดยรวมของจังหวัดนครราชสีมา มีรายได้ต่อหัวโดยเฉลี่ยของประชากรเท่ากับ 39,826 บาท และที่สำคัญคือการพัฒนาในด้านต่างๆ ในจังหวัด มีผลต่อการจัดการศึกษา ทั้งในด้านปริมาณ คุณภาพ และการลงทุน เพราะจังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพในการพัฒนาในหลายด้านตามที่สำนักงานจังหวัดนครราชสีมาได้วิเคราะห์ไว้ (สำนักงานจังหวัดนครราชสีมา. 2544 : 1-3) ดังนี้

1. ด้านศูนย์กลางการคมนาคมขนส่ง เนื่องจากทำเลที่ตั้งของจังหวัดตั้งอยู่ในจุดเชื่อมโยงระหว่างกรุงเทพมหานครกับจังหวัดอื่นๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้จังหวัดนครราชสีมาเป็นศูนย์กลางการคมนาคมทั้งทางรถยนต์ รถไฟและทางอากาศ

2. ด้านการศึกษา จังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดที่มีสถาบันการศึกษาครบวงจร ตั้งแต่ระดับ การศึกษาก่อนวัยเรียน จนถึงระดับอุดมศึกษา ในระดับอุดมศึกษามีสถาบันการศึกษาหลักของภาครัฐและเอกชนตั้งอยู่รวม 6 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล สถาบันราชภัฏนครราชสีมา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3. ด้านเศรษฐกิจ จังหวัดนครราชสีมาเป็นแหล่งผลิตพืชทางเศรษฐกิจที่สำคัญ 4 ชนิด ซึ่งเป็นอันดับต้นๆ ของประเทศและภาคอีสาน ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อย และมันสำปะหลัง โดยเฉพาะมันสำปะหลังทั้งพื้นที่และผลผลิตเป็นอันดับ 1 ของประเทศ ส่วนพื้นที่และผลผลิตข้าวเป็นอันดับ 1 ของภาคอีสาน ด้านการเลี้ยงสัตว์ มีการเลี้ยงโคนมมากที่อำเภอปากช่อง ได้ผลผลิตนมดิบ 64,868 ตันต่อปี (2543/44) เป็นอันดับ 3 ของประเทศ นอกจากนั้นการเลี้ยงโคเนื้อ กระบือ สุกร ไก่และเป็ดมีอีกเป็นจำนวนมาก และเนื่องจากมีลุ่มน้ำอีกรวม 9 ลุ่มน้ำของจังหวัดนครราชสีมา เป็นผลให้เกษตรกรมีการเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำจืดและมีผลิตภัณฑ์ออกสู่ตลาดจำนวนมาก คิดเป็นปริมาณ 2,426.24 ตันต่อปี ด้านอุตสาหกรรมจากการที่จังหวัดนครราชสีมา มีทำเลที่ตั้งที่เหมาะสม มีการคมนาคมที่สะดวกปัจจัยขั้นพื้นฐานเหมาะแก่การลงทุน ทำให้มีเขตนิคมอุตสาหกรรมอยู่ 2 แห่ง คือ นิคมอุตสาหกรรมสุรนารีมีโรงงาน จำนวน 53 โรงงาน เงินลงทุน 8,284 ล้านบาท และเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือตั้งอยู่ที่ อำเภอแก้งสนามนาง มีพื้นที่ 5,572 ไร่ มีอุตสาหกรรมหลักที่สำคัญเกี่ยวกับไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ ชิ้นส่วนยานยนต์ และแปรรูป ด้านการเกษตร นอกจากนี้ยังสัมปทานเหมืองแร่หินอ่อน และเกลือหิน

ผลิตได้เป็นอันดับ 1 ของประเทศ ด้านการเงินการธนาคาร ในปี 2543 มีธนาคารพาณิชย์รวม 95 แห่ง ธนาคารออมสิน 20 แห่ง รวมเงินฝากธนาคารพาณิชย์ 51,772,138,000 บาท เงินกู้ยืม 34,885,718,000 บาท การเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีเงินได้ รวม 1,644 ล้านบาท

4. ด้านสาธารณสุข ปัจจุบันจังหวัดนครราชสีมา มีความพร้อมด้านสาธารณสุขเพียงพอสำหรับ ภายในจังหวัดโดยมีโรงพยาบาลประเภททั่วไป รวม 43 แห่ง อนามัย 345 แห่ง และคลินิก 458 แห่ง รวมเตียงคนไข้ประเภททั่วไป 4,330 เตียง และเฉพาะโรค 300 เตียง มีแพทย์ 271 คน และพยาบาล 1,950 คน

5. ด้านทรัพยากรธรรมชาติ อำเภอปากช่องและอำเภอวังน้ำเขียวของจังหวัดนครราชสีมา เป็นพื้นที่สูงจากระดับน้ำทะเลมากกว่า 250 เมตร มีศักยภาพเป็นแหล่งผลิตด้านเกษตรกรรมพืชผล และไม้ผลกิ่งหนาวเห็ดหอมและเห็ดต่างๆ วนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ลำตะคลองเขาแดงม้า ที่กล่าวมานี้มีศักยภาพที่จะพัฒนาให้รองรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และท่องเที่ยวเกษตรแบบครบวงจรได้ในอนาคต

จะเห็นได้ว่า การจัดการศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ได้จัดดำเนินการทั้งด้านการกระจายโอกาสให้เยาวชนในท้องถิ่นต่างๆ ครอบคลุมทั้งจังหวัด ด้านการพัฒนาส่งเสริมคุณภาพ เพื่อให้มีความทัดเทียมกันในโรงเรียนต่างๆ ซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งสภาพที่ตั้งตามการปกครองขนาดของโรงเรียน และด้านการลงทุนทางการศึกษาซึ่งย่อมขึ้นอยู่กับงบประมาณและสภาพเศรษฐกิจของประชาชนในจังหวัด โดยตรง

2. โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา

2.1 สภาพทั่วไป

กรมสามัญศึกษามีภารกิจในการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาเป็นหลัก โดยมีอำนาจหน้าที่จัดและส่งเสริมการศึกษาระดับมัธยมศึกษา การศึกษาเพื่อคนพิการและการศึกษาสงเคราะห์ และปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมสามัญศึกษา หรือตามที่กระทรวงศึกษาธิการหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย ในปีการศึกษา 2544 มีโรงเรียนอยู่ในสังกัด รวมทั้งสิ้น 2,669 โรงเรียน เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา 2,585 โรงเรียน โรงเรียนศึกษาพิเศษ 42 โรงเรียน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ 42 โรงเรียน มีนักเรียนรวมทั้งสิ้นจำนวน 2,613,556 คน เป็นนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา 2,563,857 คน นักเรียนโรงเรียนศึกษาพิเศษ 12,222 คน และนักเรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ 37,477 คน มีครู-อาจารย์จำนวน 125,758 คน ศึกษานิเทศก์ 464 คน มีลูกจ้างประจำ 238 คน และมีข้าราชการพลเรือนปฏิบัติงาน ในหน่วยงานในสังกัด 609 คน

สำหรับในปีการศึกษา 2545 มีโรงเรียนอยู่ในสังกัดรวมทั้งสิ้น 2,669 โรงเรียน เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา 2,585 โรงเรียน โรงเรียนศึกษาพิเศษ 42 โรงเรียน และโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ 42 โรงเรียน มีนักเรียนรวมทั้งสิ้นประมาณ 2,657,930 คน เป็นนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา 2,596,610 คน นักเรียนโรงเรียนศึกษาพิเศษ 20,838 คน และนักเรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ 40,482 คน โรงเรียนต่าง ๆ นั้นจะมีที่ตั้งอยู่ใน

กรุงเทพมหานคร จำนวน 118 โรงและตั้งอยู่ในภูมิภาคต่างๆ กระจายตามจังหวัดทุกจังหวัด และทุกอำเภอในประเทศไทยสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาคที่มีจำนวนโรงเรียนมากที่สุดที่จังหวัดนครราชสีมาจำนวน 108 โรง (กรมสามัญศึกษา. 2544 : 1)

2.2 ค่าใช้จ่ายในการจัดมัธยมศึกษา

กรมสามัญศึกษาได้รับจัดสรรเงินงบประมาณปี 2545 จำนวนทั้งสิ้น 34,310.04 ล้านบาท เพื่อดำเนินงาน ตามแผนงาน งาน โครงการต่างๆ ในจำนวนเงินงบประมาณดังกล่าว เป็นเงินที่จัดสรรสำหรับดำเนินการมัธยมศึกษา ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 31,769.85 ล้านบาท (กรมสามัญศึกษา. 2544 : 28-29) จะเห็นได้ว่ารัฐบาลได้จัดสรรเงินงบประมาณให้เพื่อดำเนินการ มัธยมศึกษาเป็นจำนวนมากเกือบทั้งหมด

สำหรับเงินนอกงบประมาณนั้นเป็นเงินบำรุงการศึกษาที่โรงเรียนเรียกเก็บจากนักเรียน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการเก็บเงินบำรุงการศึกษา พุทธศักราช 2520 และนอกจากนั้น ยังมีเงินรายได้อื่นๆ อีกเช่นเงินบริจาค ซึ่งเงินนอกงบประมาณนี้ แต่ละโรงเรียนจะได้รับมาเพื่อใช้จ่ายใน การดำเนินงานมากน้อยต่างกัน

2.3 แผนพัฒนาการศึกษาที่เกี่ยวกับความเสมอภาค

การพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบันได้ยึดหลักตามเจตนารมณ์ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และนโยบายของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ให้คนไทย ทั้งปวงได้รับโอกาสเท่าเทียมกัน ที่จะเรียนรู้และฝึกอบรมได้ตลอดชีวิตและมีปัญญา เป็นทุนไว้สร้างงานและสร้างรายได้และนำประเทศให้รอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจและสังคม (กรมสามัญศึกษา. 2544 : 10-12)

กระทรวงศึกษาธิการโดยกรมสามัญศึกษา ซึ่งรับผิดชอบในการจัดการมัธยมศึกษา จึงได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษา โดยยึดหลักในการวางแผนพัฒนาการศึกษาตามเจตนารมณ์ ของกฎหมาย และนโยบายของรัฐบาล นอกจากนั้นยังได้นำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) มาเป็นทิศทางในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ ที่มุ่งเน้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและสร้างคุณค่าที่ดีในสังคมไทย เพื่อพัฒนาสังคมไทยสู่สังคม ที่เข้มแข็งและมีดุลยภาพในอนาคต 3 ด้าน คือ พัฒนาสู่สังคมคุณภาพ พัฒนาสู่สังคมแห่ง ภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และพัฒนาสู่สังคมที่สมานฉันท์ และเอื้ออาทรต่อกัน และนอกจากนั้น ยังมีแผนแม่บทของการพัฒนา การศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) รวมทั้งแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ระยะที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ของกระทรวงศึกษาธิการ (กรมสามัญศึกษา. 2545 : 41-58) ซึ่งได้มุ่งเน้นเพื่อปฏิรูป การเรียนรู้ ปฏิรูปการศึกษา เพื่อจัดการศึกษาการฝึกอบรมเพิ่มพูนทักษะให้ครอบคลุมประชากร วัยเรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย ตลอดทั้งระบบของการจัดการศึกษา เพื่อเพิ่มโอกาสการเข้าถึงการเรียนรู้ ของทุกคนที่เท่าเทียมกัน

กรมสามัญศึกษา จึงได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) เพื่อจัดการศึกษาให้ตอบสนองและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมการเมืองและการพัฒนาประเทศดังกล่าว จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย พันธกิจ และกลยุทธ์ระดับองค์กรและระดับแผนงาน เพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึงทุกกลุ่มเป้าหมายรองรับสิทธิและโอกาสทางการศึกษาของประชาชนอย่างทั่วถึง (กรมสามัญศึกษา. 2545 : 60-70, 73-84) ซึ่งเป็นการส่งเสริมดำเนินนโยบายจัดการศึกษาเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาตามเจตนารมณ์ของประเทศที่มุ่งหวังต่อไป

3. การลงทุนทางการศึกษา

ความคิดพื้นฐาน

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพเพื่อนำไปสู่การพัฒนาทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรม โดยมุ่งให้เกิดความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ของชุมชนและประเทศชาติ (จงจิตต์ โสภณคณาภรณ์ 2541 : 255) ซึ่ง ทักแมน (Howard P. Tuckman) ได้มีความเห็น ไว้แล้วว่า การศึกษาคือที่มาของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หรือ ทูมนมนุษย์ (Human Capital) ประกอบด้วยความสามารถด้านต่างๆ ทักษะและความกล้า คุณลักษณะดังกล่าวจะทำให้เขาสามารถ เพิ่มมูลค่า (Value Added) ของงานทำให้เป็นผลดี ทั้งตนเองและสังคมดังที่ ฮาร์บิสตัน และชูลซ์ (Harbiston และ Theodore W. Schultz) ได้สรุปว่า การลงทุนที่ดีที่สุดคือการลงทุนทางการศึกษาเพราะจะมีผลดีต่อสังคมในระยะยาวที่จะก่อให้เกิดพัฒนาเศรษฐกิจ (ฮาร์ริงค์ อุดมไพจิตรกุล. 2543 : 43)

การศึกษาเป็นบริการสาธารณะที่รัฐบาลจะต้องจัดให้กับประชาชนเพื่อให้ได้มีโอกาสบริโภค โดยทั่วกันและในขณะเดียวกันถือได้ว่าเป็นการลงทุนเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพสูงขึ้นการศึกษาจึงเป็นการลงทุนอย่างหนึ่งเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตของทุนมนุษย์ (Human Capital) ในอนาคต (เทียนฉาย กิระนันท์. 2519 : 26-29) ดังนั้นการลงทุนทางการศึกษา จึงหมายถึงค่าใช้จ่ายทางการศึกษา หรือต้นทุนทางการศึกษา (Cost of Education) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือต้นทุนรวม ได้แก่ต้นทุนที่จ่ายจริงเป็นตัวเงินจริงในการดำเนินการศึกษา ทั้งต้นทุนในการดำเนินงานของสถานศึกษา ต้นทุนค่าใช้จ่ายของนักเรียน ต้นทุนทางสังคมที่รัฐบาลลงทุนจ่ายไปในการศึกษา เรียกว่างบประมาณรายจ่าย เพื่อการศึกษา ตลอดทั้งหน่วยงานองค์การมูลนิธิผู้ใจบุญบริจาคเพื่อการศึกษา และต้นทุนค่าเสียโอกาส ได้แก่ โอกาสที่จะมีรายได้โดยออกไปทำงานแต่ต้องเสียไปเพราะใช้เวลานี้เรียนหนังสือ (ฮาร์ริงค์ อุดมไพจิตรกุล. 2543 : 76-77)

ปัจจุบันการลงทุนทางการศึกษาได้กลายเป็นความจำเป็นอันดับแรก ซึ่งผู้นำที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกลในทุกประเทศต้องคำนึงถึง เพราะการศึกษาเป็นตัวแปรสำคัญในการกำหนดคุณภาพของคนในประเทศ ซึ่งจะส่งผลต่อความก้าวหน้ามั่นคงของชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 43) สำหรับประเทศไทยได้จัดสรรงบประมาณให้แก่ด้านการศึกษาในอันดับต้น โดยเฉพาะตั้งแต่ปี 2541-2545 รัฐจัดสรรงบประมาณให้กับด้านการศึกษาประมาณร้อยละ 25.2, 25.1, 25.7, 24.4, และ 21.8 ของงบประมาณทั้งหมดตามลำดับ

การลงทุนทางการศึกษาของประเทศต่าง ๆ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการลงทุนทางการศึกษา ซึ่งวัดจากร้อยละของงบประมาณ ทางการศึกษา ต่อ GDP กับตัวแปรที่เป็นผลจากการจัดการศึกษา พบว่าประเทศที่มีการลงทุนทางการศึกษาสูงมีแนวโน้มที่จะมีอัตราการเข้าเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และผลลัพธ์ทางการศึกษาอื่นๆ สูงตามไปด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : (7),31) จะเห็นได้ว่าการลงทุนด้านการศึกษามีความสำคัญต่อผลการจัดการศึกษา สำหรับการพิจารณาว่าประเทศใดใช้งบประมาณเพื่อการลงทุนทางการศึกษา แตกต่างกันมากน้อยกว่ากันเท่าไร จะดูจากสัดส่วนรายจ่ายทางการศึกษาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GNP) และสัดส่วนรายจ่ายทางการศึกษาต่องบประมาณรายจ่ายของประเทศ (GDP) เช่นประเทศไทย ในระหว่างปี 2538-2540 ได้ลงทุนทางการศึกษาคิดเป็นร้อยละต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GNP) เท่ากับ 4.8 และถ้าพิจารณาจากการลงทุนทางการศึกษาจากสัดส่วนรายจ่ายต่องบประมาณรายจ่ายของประเทศ (GDP) คิดเป็นร้อยละ 20.1 ดังนั้นประเทศต่างๆ จึงได้ลงทุนทางการศึกษามากน้อย แตกต่างกันตามความเหมาะสมและความสำคัญต่อการจำเป็นของประเทศนั้นๆ ตามตาราง 2 และตาราง 3 ซึ่งจะเปรียบเทียบให้เห็นค่าใช้จ่ายทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 11,43-46) ดังนี้

ตาราง 2 ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GNP) ของประเทศต่างๆ พ.ศ. 2538-2540

ประเทศ	(GNP) ร้อยละ
ออสเตรเลีย	5.5
สหรัฐอเมริกา	5.4
สหราชอาณาจักร	5.3
มาเลเซีย	4.9
ไทย	4.8
เกาหลี	3.7
ญี่ปุ่น	3.6
ฟิลิปปินส์	3.4
สิงคโปร์	3
เวียดนาม	3
จีน	2.3
อินโดนีเซีย	1.4

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). *สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีโลก*

ตาราง 3 ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาต่อค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นของประเทศ (GDP) ของประเทศต่างๆ พ.ศ. 2538-2540

ประเทศ	(GDP) ร้อยละ
สิงคโปร์	23.4
ไทย	20.1
เกาหลี	17.5
ฟิลิปปินส์	15.7
มาเลเซีย	15.4
สหรัฐอเมริกา	14.4
ออสเตรเลีย	13.5
จีน	12.2
สหราชอาณาจักร	11.6
ญี่ปุ่น	9.9
ออสเตรเลีย	7.9
เวียดนาม	7.4

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). *สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีโลก* พ.ศ. 2543. หน้า 45.

จากข้อมูลที่แสดงนั้นจะพบว่า ประเทศที่พัฒนาจะมีสัดส่วนในการลงทุนทางการศึกษาสูงมาก จากการเปรียบเทียบจะพบว่าการลงทุนทางการศึกษามากกว่าร้อยละ 5 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GNP) ได้แก่ ประเทศออสเตรเลีย (5.5) สหรัฐอเมริกา (5.4) สหราชอาณาจักร (5.3) ส่วนประเทศในแถบเอเชียจะลงทุนทางการศึกษาดำกว่าร้อยละ 5 ของ GNP หากเปรียบเทียบการลงทุนทางการศึกษาต่อค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นของประเทศ (GDP) ประเทศสิงคโปร์ลงทุนใช้จ่ายทางการศึกษาสูงที่สุดถึงร้อยละ 23.4 ของ GDP

สำหรับประเทศไทยนั้นได้มีการลงทุนทางการศึกษาโดยตลอดต่อเนื่องทุกปี จากข้อมูล จะเห็นได้วาระหว่างปี พ.ศ. 2538-2540 ได้มีการลงทุนทางการศึกษาสูงถึงร้อยละ 20.1 ของ GDP และในระหว่างปี พ.ศ. 2541-2543 ลงทุนทางการศึกษาเป็นร้อยละ 25 ของ GDP จากผลการวิจัยของ สิริลักษณ์ คอมนันตร์ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542 : 36-37) ประเด็นการเงิน เพื่อการศึกษาโดยมุ่งหวังให้การเงินเพื่อการศึกษาเป็นเครื่องมือเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษา 3 ประการ คือ คุณภาพ ประสิทธิภาพ และความเสมอภาค พบว่า ค่าใช้จ่ายทางการศึกษามีสัดส่วน ภาครัฐและภาคครัวเรือนรับผิดชอบ 66 : 33 ตามลำดับ

3.1 วิธีการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษา

การจัดสรรเงินงบประมาณเพื่อการศึกษาได้จัดสรรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาที่แตกต่างกันไป ตามสภาพเศรษฐกิจของประเทศตลอดทั้งวิธีการที่จัดสรรงบประมาณเป็นไปตามระบบระเบียบวิธีที่สอดคล้องกับลักษณะทางการเมืองการปกครองของประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาของรัฐจะได้รับการสนับสนุนด้านการเงินโดยการจัดสรรเงินจากรัฐบาล มลรัฐไปยังเขตการศึกษาในรูปแบบเงินอุดหนุน (Grants) ตลอดทั้งวิธีการดำเนินต้นทุนค่าใช้จ่ายทางการศึกษาประเภทต่างๆ ที่รัฐบาลมลรัฐ ในสหรัฐอเมริกาเลือกใช้ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เขตการศึกษาท้องถิ่น (Local School Districts) และนักเรียนในแต่ละกลุ่มเป้าหมายได้รับการจัดสรรเงินอุดหนุน จากมลรัฐอย่างเสมอภาค (Equity) การสนับสนุนด้านการเงิน (Fiscal Support) จะได้รับมาจาก 3 แหล่ง คือ จากมลรัฐ (State) รัฐบาลท้องถิ่น (Local Government) และรัฐบาลกลาง (Federal Government) ตัวอย่างเช่นในปี พ.ศ. 2536-2537 เขตการศึกษาท้องถิ่นได้รับการสนับสนุนด้านการเงินจาก 3 แหล่ง ในสัดส่วนร้อยละ 45.7, 47.3 และ 7.0 ของเงินสนับสนุนทั้งหมด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543ข : 1)

การจัดสรรเงินต่างๆ ไปยังสถานศึกษาของเขตการศึกษาจะถูกกำหนดวิธีการที่สร้างความเสมอภาคก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในการใช้จ่ายงบประมาณรวมทั้งจะต้องทำให้กระบวนการ จัดสรรเงินมีความเป็นธรรมโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ เพื่อให้การจัดสรรเงินปลอดจากการแทรกแซงทางการเมืองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ การจัดสรรเงินก็จะมีประสิทธิภาพสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสวัสดิการสังคม และมีความเสมอภาค กระจายผลประโยชน์และต้นทุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ก่อให้เกิดความเป็นธรรมกับทุกฝ่ายเป็นความเสมอภาคทั้งในแนวนอนและแนวตั้ง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543ก : บทสรุป)

ความเสมอภาคในแนวนอน (Horizontal Equity) หมายถึงการจัดสรรงบประมาณให้กับเขตพื้นที่หรือผู้เรียนที่เหมือนกันในจำนวนที่เท่ากัน

ความเสมอภาคในแนวตั้ง (Vertical Equity) หมายถึงการจัดสรรงบประมาณให้กับเขตพื้นที่หรือผู้เรียนที่ต่างกันจำนวนที่แตกต่างกัน

การจัดสรรงบประมาณทางการศึกษาของสหรัฐอเมริกาได้จัดสรรจากรัฐบาลไปยังเขตการศึกษา และเขตการศึกษาจัดสรรให้สถานศึกษาต่อไปโดยมีรูปแบบวิธีการจัดสรรดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543ข : บทสรุป)

1. เงินอุดหนุนที่ให้เป็นจำนวนเท่ากัน (Flat Grants) เป็นวิธีการจัดสรรเงินอุดหนุนให้แต่ละเขตการศึกษาในจำนวนเงินต่อหน่วยที่เท่ากัน โดยพิจารณาจากจำนวนนักเรียนของแต่ละเขตพื้นที่ ซึ่งหากเงินอุดหนุนดังกล่าวมีค่าสูงจะสร้างความเสมอภาคทางการเงินได้มากกว่าเงินจัดสรรที่มีค่าต่ำ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากความจำกัดของทรัพยากรด้านการเงิน

จึงไม่สามารถจัดสรรเงินอุดหนุนให้เป็น จำนวนสูงได้ ประกอบกับวิธีการนี้ไม่คำนึงถึงศักยภาพทางการเงินของแต่ละเขตการศึกษา ความเสมอภาค ในการจัดสรรเงินจึงเกิดขึ้นได้ยาก

2. โปรแกรมจัดสรรเงินอุดหนุนขั้นพื้นฐาน (Foundation Program) เป็นการจัดสรรเงินอุดหนุน โดยมลรัฐจะกำหนดระดับเงินอุดหนุนขั้นพื้นฐานไว้ (Foundation Level) สำหรับใช้ในการจัดการศึกษาขั้นต่ำ เขตการศึกษาที่มีรายได้เพื่อการศึกษา (จากการเก็บภาษีท้องถิ่น) อยู่ในระดับต่ำกว่าระดับเงินอุดหนุนขั้นพื้นฐานที่มลรัฐกำหนดจะได้รับเงินอุดหนุนเพิ่มเติมจนครบ ซึ่งวิธีนี้ทำให้ทุกเขตการศึกษาสามารถ มีรายได้เพียงพอสำหรับการจัดการศึกษาขั้นต่ำให้แก่ผู้เรียน อย่างไรก็ตาม เนื่องจากมลรัฐยอมให้แต่ละเขตการศึกษาที่มีศักยภาพทางการเงินต่างกันสามารถเก็บภาษีท้องถิ่นเพิ่มเติมได้อีก รายได้รวมของแต่ละเขต การศึกษาจึงแตกต่างกันและมีผลทำให้ความเสมอภาคในการจัดสรรเงินอุดหนุนขั้นพื้นฐานลดลง

3. โปรแกรมการประกันรายได้จากการเก็บภาษี (Guaranteed Tax Yield Program) การจัดสรร ในรูปแบบนี้มลรัฐจะกำหนดระดับประกันรายได้จากการเก็บภาษีต่อหน่วยสำหรับทุกเขตพื้นที่ไว้ (ตามราคาประเมินทรัพย์สินของแต่ละเขตพื้นที่) และให้แต่ละเขตพื้นที่สามารถจัดเก็บภาษีในอัตราที่แตกต่างกัน ได้ตามศักยภาพของแต่ละเขตพื้นที่ แต่จะต้องไม่เกินอัตราการเก็บภาษีท้องถิ่นสูงสุดที่มลรัฐกำหนดเขตที่มีศักยภาพในการหารายได้ต่ำ จะได้รับจัดสรรเงินอุดหนุนเพิ่มเติมจากมลรัฐจนกระทั่งรายได้รวมของเขตเท่ากับระดับประกันรายได้จากการเก็บภาษี โดยมลรัฐที่มีศักยภาพทางการเงินสูงยังสามารถจัดเก็บภาษีเพิ่มเติมได้อีก วิธีการจัดสรรเงินนี้จึงช่วยลดความแตกต่างของศักยภาพทางการเงินในแต่ละเขตพื้นที่ รวมทั้งช่วยให้เกิดความเสมอภาคในการจัดเก็บภาษีเพิ่มเติมอีกด้วย

4. โปรแกรมจัดสรรเงินอุดหนุนตามสัดส่วน (Percentage-Equalization Program) มีแนวคิดคล้ายคลึงกับโปรแกรมการประกันรายได้จากการเก็บภาษี เนื่องจากมีการกำหนดระดับประกันรายได้ต่อหัว จากมลรัฐเหมือนกันต่างที่โปรแกรมจัดสรรเงินอุดหนุนตามสัดส่วน จะจัดสรรเงินโดยพิจารณาจากสัดส่วนของราคาประเมินทรัพย์สินของแต่ละเขตการศึกษา กับราคาประเมินทรัพย์สินโดยเฉลี่ยของมลรัฐและนำค่าใช้จ่ายทางการศึกษาที่เกิดขึ้นในแต่ละเขตพื้นที่มาพิจารณาร่วมด้วย

5. โปรแกรมจัดสรรเงินอุดหนุนตามศักยภาพของเขต (District-Power Equalization) เป็นวิธีการหนึ่ง ที่มีแนวคิดให้เขตการศึกษาที่มีศักยภาพทางการเงินสูงและมีรายได้จากการเก็บภาษีท้องถิ่นสูงกว่าระดับประกันรายได้จากการเก็บภาษีต่อหน่วยนำรายได้ส่วนเกินส่งกลับคืนให้มลรัฐ เพื่อนำไปจัดสรรให้กับเขตพื้นที่อื่นที่มีศักยภาพทางการเงินต่ำ วิธีการนี้จะทำให้รายได้ในแต่ละเขตพื้นที่ไม่แตกต่างกันมากจนเกินไป

6. โปรแกรมการอุดหนุนแบบผสม (Tier Program) เป็นการนำแนวคิดของโปรแกรมการอุดหนุนขั้นพื้นฐาน (Foundation Program) รวมกับแนวคิดของโปรแกรมประกันรายได้จากการเก็บภาษี (Guaranteed Tax Yield Program) โดยมุ่งหวังให้เกิดความเสมอภาคในการจัดสรรเงินมากยิ่งขึ้น

7. การจัดสรรเงินอุดหนุนทั้งหมดโดยผ่านมลรัฐเพียงแหล่งเดียว (Full Stage Funding) เป็นการจัดสรรเงินอุดหนุนโดยมลรัฐเป็นผู้ควบคุมการจัดสรรเงินและกำหนดค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของทุกเขตการศึกษาท้องถิ่นไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้ทุกเขตการศึกษาได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งการจัดสรรโดยวิธีนี้สามารถทำได้ในบางมลรัฐเท่านั้น เช่น มลรัฐฮาวาย ซึ่งมีระบบการศึกษาที่มีลักษณะเหมือนกันหมดและเป็นเขตการศึกษาเดียว

ส่วนการจัดสรรเงินอุดหนุนสำหรับเด็กที่มีความต้องการทางการศึกษา (Education Need) แตกต่างกันนั้นจะพิจารณาจากต้นทุนในการจัดโปรแกรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กกลุ่มต่างๆ อาทิ เด็กพิการ (Disabled Children) เด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา (Disadvantaged Children) หรือเด็กที่เสี่ยงต่อการลาออกระหว่างเรียน (At-risk Children) ซึ่งมีต้นทุนค่าใช้จ่ายสูงกว่าโปรแกรมการศึกษาสำหรับเด็กปกติทั่วไป การคิดคำนวณทำโดยวิธีถ่วงน้ำหนักจำนวนนักเรียน (Weighted Pupil Method) และวิธีปรับหน่วยการสอน (Adjusted Instruction Unit Method) สำหรับเด็กแต่ละกลุ่มตามค่าเฉลี่ยของต้นทุนค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการจัดกิจกรรมการศึกษา

สำหรับประเทศออสเตรเลียจะมีรูปแบบและวิธีการจัดสรรเงินโดยได้พัฒนาแนวทางการจัดสรรทรัพยากรจากเดิมที่เป็นการบริหารจัดการและควบคุมจากส่วนกลางมาเป็นการกระจายอำนาจการตัดสินใจ และความรับผิดชอบไปยังโรงเรียนเพื่อให้โรงเรียนมีอิสระในการดำเนินงาน โดยนำระบบการจัดสรรงบประมาณโดยรวมของโรงเรียน (School Global Budget) มาใช้เพื่อให้โรงเรียนมีความยืดหยุ่นในการบริหารเงินและบุคลากรเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน โดยโรงเรียนเป็นผู้ควบคุมการใช้จ่ายเงิน ในสัดส่วนที่สูงถึงร้อยละ 87 ของงบดำเนินการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543ค : บทสรุป)

3.2 วิธีการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษาของไทย

ประเทศไทยจัดสรรงบประมาณการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำงานงบประมาณรายจ่ายประจำปีของรัฐบาลการบริหารและการจัดการของระบบราชการประเทศไทยเป็นแบบรวมศูนย์อำนาจอยู่ที่ศูนย์กลางต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติและกฎหมายที่เกี่ยวข้องตลอดทั้งแนวปฏิบัติต่างๆ ที่กำหนดให้ถือปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติมเป็นหลักในการปฏิบัติ ซึ่งจะเป็นไปตามกระบวนการงบประมาณ หรือวงจรงบประมาณ คือ การจัดตั้งหรือจัดทำงานงบประมาณ การอนุมัติงบประมาณ การบริหารงบประมาณ และการควบคุมงบประมาณ ในการขอตั้งงบประมาณ และการบริหารงบประมาณ ใช้ระบบงบประมาณแบบแผนงาน งานหรือโครงการ หรือที่เรียกว่าระบบ PPBS (Planning Programming Budgeting System) และนอกจากนั้นยังจะต้องปฏิบัติตามระเบียบสำนักงบประมาณว่าด้วยการบริหารงาน พ.ศ. 2525 และแก้ไขเพิ่มเติม เพราะมีระบบขั้นตอนการบริหารงบประมาณในส่วนกลางและการบริหารงบประมาณในส่วนภูมิภาค การจัดทำและการบริหารงบประมาณทั้ง 2 ระดับ (วิสุทธิ์ศรี อาจจำนงค์. 2538 : 1-5, ปัญญา วงศ์กฤษณ์. 2537 : 5-6, 2540 : 12-14, เชิดชัย มีคำ. 2541 : 40-51) มีดังต่อไปนี้

1. การบริหารจัดการและบริหารงบประมาณระดับกรม มีขั้นตอนต่างๆ ในการปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

1.1 สำนักงานงบประมาณแจ้งปฏิทินงบประมาณให้กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงแจ้งปฏิทินพร้อมนโยบายสำคัญให้กรมสามัญศึกษาดำเนินการ

1.2 กรมสามัญศึกษาจัดทำแผนและรายละเอียดคำขอตังงบประมาณและจัดส่งให้สำนักงานงบประมาณ โดยผ่านกระทรวงศึกษาธิการ

1.3 สำนักงานงบประมาณพิจารณา รายละเอียด คำขอตังงบประมาณของส่วนราชการต่างๆ แล้วนำเสนอ คณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาอนุมัติยอดวงเงินงบประมาณแล้วจัดทำส่งพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปี นำเสนอรัฐสภาวาระ 1

1.4 สภาพิจารณาผ่านวาระ 1 แล้วจะแต่งตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ตรวจสอบรายละเอียด

1.5 รัฐบาลเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปีที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการธิการ แล้วเข้าสู่สภาพิจารณาในวาระ 2-3 แล้วประกาศใช้เป็นพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีต่อไป

1.6 กรมสามัญศึกษาจัดทำเกณฑ์ และบัญชีจัดสรรและแจ้งการจัดสรรให้จังหวัดและโรงเรียน พร้อมขอเงินประจำงวดไปยังสำนักงานงบประมาณ

1.7 กรมสามัญศึกษาติดตาม กำกับ ดูแลการบริหารงบประมาณ และให้จังหวัดและโรงเรียน รายงาน

2. การจัดตั้งงบประมาณระดับจังหวัดกรมสามัญศึกษาจะให้จังหวัดและโรงเรียนดำเนินการจัดตั้งงบประมาณ ในหมวดค่าครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง ซึ่งประกอบไปด้วย ขั้นตอนดังนี้

2.1 กรมสามัญศึกษาจัดส่งเป้าหมายจำนวนนักเรียนให้จังหวัดจัดทำแผน

2.2 กรมสามัญศึกษาจัดส่งคู่มือหลักเกณฑ์ให้จังหวัดจัดทำรายละเอียดคำขอตังงบประมาณ

2.3 จังหวัด จัดทำแผนชั้นเรียนและรายละเอียดคำขอตังงบประมาณ

2.4 จังหวัดจัดส่งรายละเอียดข้อมูลคำขอตังงบประมาณ

2.5 กรมสามัญศึกษา รวบรวมและวิเคราะห์คำขอตังงบประมาณของจังหวัดจัดทำรายละเอียดเสนอสำนักงานงบประมาณโดยผ่านกระทรวงศึกษาธิการ

ในแต่ละปีงบประมาณรัฐบาลได้พิจารณาลำดับความสำคัญจำเป็นในการพัฒนาประเทศด้านต่างๆ แล้วจึงจัดสรรงบประมาณประจำปี สำหรับด้านการศึกษารัฐบาลจัดสรรงบประมาณมาเพื่อดำเนินการเป็นรายจ่ายในการลงทุนทางการศึกษา ซึ่งจัดสรรมายังกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้กรมต่างๆ หรือหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการดำเนินงานตามแผนงาน และโครงการต่อไป เช่นในปีงบประมาณ 2545 กรมสามัญศึกษาได้รับจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการ ตามแผนงาน งาน โครงการ รวมทั้งสิ้น 34,310,049,700 บาท ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (กรมสามัญศึกษา. 2544 : 28-30)

ตาราง 4 งบประมาณที่กรมสามัญศึกษาได้รับจัดสรรประจำปีงบประมาณ 2545 จำแนกตามแผนงาน งาน โครงการ

แผนงาน งาน โครงการ	งบประมาณ (บาท)
แผนงานบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน	167,825,900
1. งานบริหารทั่วไป	153,725,000
2. งานนโยบายและแผน	14,100,900
แผนงานจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	31,769,856,800
1. งานดำเนินการมัธยมศึกษา	31,318,690,800
2. โครงการจัดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาใหม่ (ระยะที่ 2)	441,487,400
3. โครงการยกระดับมาตรฐานคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา	9,678,600
แผนงานจัดการศึกษาสงเคราะห์และการศึกษาพิเศษ	1,513,045,200
1. งานดำเนินการศึกษาพิเศษ	647,564,900
2. งานจัดการศึกษาสงเคราะห์	865,480,300
แผนงานส่งเสริมและพัฒนาพลาอนามัย	33,291,200
โครงการถ่ายโอนกิจกรรมอาหารเสริม (นม)	33,291,200
แผนงานปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน	824,519,300
1. งานพัฒนาบุคลากร	206,181,500
2. งานนิเทศการศึกษา	238,737,800
3. โครงการพัฒนาคุณภาพการมัธยมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา (ระยะที่ 1)	379,600,000
แผนงานวิจัยการศึกษา	1,511,300
งานวิจัย	1,511,300
รวม	34,310,049,700

ที่มา : กรมสามัญศึกษา. (2544). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2545. กรมสามัญศึกษา.
หน้า 28-29.

ตาราง 5 งบประมาณที่กรมสามัญศึกษาได้รับจัดสรรประจำปีงบประมาณ 2545 จำแนกตามแผนงาน งาน โครงการ และหมวดรายจ่ายต่างๆ

หมวดรายจ่าย	วงเงินที่ได้รับงบประมาณ (บาท)										รวม
	เงินเดือน/ ค่าจ้างประจำ	ค่าจ้าง ชั่วคราว	ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	ค่า สาธารณูปโภค	ครุภัณฑ์ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง	เงินอุดหนุน	รายจ่ายอื่น	รวม			
แผนงานบริหารการศึกษาระดับพื้นฐาน	123,473,000	-	19,673,200	24,211,700	468,000	-	-	167,825,900			
	110,673,000	-	18,442,300	24,211,700	398,000	-	-	153,725,000			
	12,800,000	-	1,230,900	-	70,000	-	-	14,100,900			
แผนงานจัดการศึกษาระดับพื้นฐาน	23,467,605,000	312,591,700	1,780,026,400	291,296,800	2,272,515,400	3,631,761,600	14,059,900	31,769,856,800			
	23,467,605,000	312,591,700	1,780,026,400	291,296,800	1,821,349,400	3,631,761,600	14,059,900	31,318,690,800			
	-	-	-	-	441,487,400	-	-	441,487,400			
โครงการจัดตั้ง ร.ร.มัธยมศึกษาใหม่ (ระยะที่ 2)	-	-	-	-	9,678,600	-	-	9,678,600			
	-	-	-	-	151,111,400	621,986,200	-	1,513,045,200			
	447,020,000	164,147,100	104,377,400	24,403,100	93,303,200	193,851,100	-	647,564,900			
แผนงานจัดการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์	172,760,000	125,669,100	50,428,900	11,552,600	57,808,200	428,135,100	-	865,480,300			
	274,260,000	38,478,000	53,948,500	12,850,500	-	33,291,200	-	33,291,200			
	-	-	-	-	-	33,291,200	-	33,291,200			
แผนงานส่งเสริมและพัฒนาพลานามัย	-	-	-	-	-	-	-	-			
	-	-	-	-	-	-	-	-			
	213,602,000	-	22,478,800	2,536,000	121,000	-	585,781,500	824,519,300			
โครงการถ่ายโอนกิจกรรมอาหารเสริม (นม)	-	-	-	-	-	-	-	-			
	-	-	-	-	-	-	-	-			
	213,602,000	-	22,478,800	2,536,000	121,000	-	206,181,500	206,181,500			
แผนงานปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับพื้นฐาน	-	-	-	-	-	-	-	-			
	-	-	-	-	-	-	-	-			
	213,602,000	-	22,478,800	2,536,000	121,000	-	379,600,000	379,600,000			
โครงการพัฒนาคุณภาพการมัธยมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา (ระยะที่ 1)	-	-	-	-	-	-	-	-			
	-	-	-	-	-	-	-	-			
	213,602,000	-	22,478,800	2,536,000	121,000	-	1,511,300	1,511,300			
แผนงานวิจัยการศึกษา	-	-	-	-	-	-	-	-			
	-	-	-	-	-	-	-	-			
	-	-	-	-	-	-	-	-			
งานวิจัย	-	-	-	-	-	-	-	-			
	-	-	-	-	-	-	-	-			
	-	-	-	-	-	-	-	-			
รวมทั้งสิ้น	24,251,700,000	476,738,800	1,926,555,800	342,447,600	2,424,215,800	4,288,550,300	599,841,400	34,310,049,700			

ที่มา : กรมสามัญศึกษา. (2544). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2545. กรมสามัญศึกษา. หน้า 30.

การจัดสรรงบประมาณของกรมสามัญศึกษาไปยังโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นการพิจารณาจัดสรรจากส่วนกลางไปยังส่วนภูมิภาค ซึ่งเป็นไปตามระเบียบแนวปฏิบัติการบริหารงบประมาณระดับจังหวัด โดยอาศัยข้อมูลทางการศึกษา เช่น สภาพที่ตั้ง ขนาดของโรงเรียน จำนวนห้องเรียน จำนวนนักเรียน จำนวนครูอาจารย์ ครอบคลุมความต้องการ และจำเป็นที่โรงเรียนเสนอคำขอรับการสนับสนุน ตามระบบและแนวปฏิบัติที่กรมสามัญศึกษากำหนด เกณฑ์การจัดสรรงบประมาณจะมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขให้เกิดความเหมาะสม สำหรับการดำเนินงานดังกล่าวกรมสามัญศึกษาได้มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 218 ประกาศ ณ วันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2515 ใช้อำนาจตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากอธิบดีกรมสามัญศึกษา เช่นงาน บริหารบุคคล งานบริหาร การใช้หลักสูตร งานการบริหารและการวางแผน และงานบริหาร งบประมาณ ทั้งนี้ผู้ว่าราชการจังหวัด ได้ให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เป็นเจ้าหน้าที่เสนอกลับกรองงานต่างๆ ในระยะเวลาต่อมาจำนวนโรงเรียนมากยิ่งขึ้น ปริมาณงานมากขึ้นประกอบกับโรงเรียนได้ขยายการเปิดชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมากยิ่งขึ้น จึงได้มีนโยบายจัดตั้งกลุ่มโรงเรียนในปี พ.ศ. 2519 เพื่อช่วยในการแก้ไขปัญหาและพัฒนางานของโรงเรียนต่างๆ ในปี พ.ศ. 2527 กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาได้รับมอบหมายงานจากกรมสามัญศึกษาให้เข้ามา มีบทบาทร่วมกลับกรองงานให้กับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพื่อเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดมากยิ่งขึ้นเป็นการพัฒนาไปสู่ลักษณะการทำงานที่เป็นรูปของคณะกรรมการสามัญศึกษาจังหวัดต่อไป

ในเวลาต่อมากรมสามัญศึกษาได้กำหนดระเบียบกรมสามัญศึกษาว่าด้วย คณะกรรมการสามัญศึกษาจังหวัด พ.ศ. 2529 ให้มีองค์กรเป็นคณะทำงานให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และในปี พ.ศ. 2532 กรมสามัญศึกษาได้ปรับปรุงให้องค์กรดังกล่าว มีบทบาทมากยิ่งขึ้น และในระยะเวลาต่อมาพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการครู (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 ได้ กำหนดให้มีสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดขึ้น ประกอบกับกระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศจัดตั้งสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด และสำนักงานสามัญศึกษารุงเทพมหานคร พ.ศ. 2536 พร้อมทั้งได้แก้ไขปรับปรุง (ฉบับปี พ.ศ. 2542) และในปัจจุบันเป็นระเบียบ กรมสามัญศึกษา ว่าด้วยสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด พ.ศ. 2543 มีบทบาทหน้าที่ ในเรื่องให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับนโยบาย แผนการจัดการศึกษาของโรงเรียนในจังหวัด เสนอแนะการบริหาร และการจัดการด้านบุคลากร งบประมาณ วิชาการ กิจการนักเรียน อาคารสถานที่ และความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนในจังหวัดตลอดทั้งบทบาท หน้าที่ ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตาม งานของกลุ่มโรงเรียน สหวิทยาเขต และโรงเรียน ตลอดทั้งเป็น ตัวแทนกรมสามัญศึกษาในจังหวัดนั้นๆด้วย

ดังนั้นสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด โดยองค์กรที่เรียกว่าคณะกรรมการสามัญศึกษาจังหวัด ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัด ประธานกลุ่มโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งเป็นตัวแทนในแต่ละขนาดของโรงเรียน จึงมีบทบาทในการบริหารงานงบประมาณมาโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 กรมสามัญศึกษามีนโยบายเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาการกระจายอำนาจไปยังจังหวัดและโรงเรียน การบริหารงบประมาณจึงเป็นการมอบหมายและมอบอำนาจให้ดำเนินการ เช่น การเสนอคำขอจัดตั้งงบประมาณ และการจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนต่างๆ เช่น หมวดยกค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ ค่าสาธารณูปโภค ค่าครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ทั้งนี้ กรมสามัญศึกษาได้กำหนดแนวปฏิบัติรายละเอียดต่างๆ ให้ใช้ประกอบการพิจารณา เช่น แผนชั้นเรียน จำนวนนักเรียน จำนวนห้องเรียน ขนาดโรงเรียน และเกณฑ์เกี่ยวกับครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง (กรมสามัญศึกษา. 2544 : 9-13, กองแผนงาน. 2544ก : 1-13, 2545 : 1-10)

4. ความเสมอภาคทางการศึกษา

ความเสมอภาคทางการศึกษาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดการศึกษา นักการศึกษาได้ให้ความสนใจ ความเสมอภาคทางการศึกษาเพื่อเป็นพื้นฐานในการจัดการศึกษาในประเทศต่างๆ ประเทศที่เจริญแล้วถือเอาเรื่องของความเสมอภาคเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องจัดให้เกิดขึ้นในสังคมของตน ความเสมอภาคเป็นหลักการที่ดีของสังคมที่ดี (กมล สดประเสริฐ. 2536 : 42) แนวความคิด เกี่ยวกับความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา (Equality of Educational Opportunity) เป็นแนวความคิดที่มีพื้นฐานที่สำคัญ 2 ประการคือ (เล็ก พงษ์สมักรไทย. 2530 : 23)

1. ความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาเป็นอุดมคติที่สำคัญประการหนึ่งของสังคมเสรีประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะสังคมเสรีประชาธิปไตยให้การยอมรับในความเสมอภาคของบุคคลทุกคนย่อมมีความเท่าเทียมกันในความเป็นมนุษย์ สถานภาพของแต่ละบุคคลย่อมมาจากความรู้ ความสามารถของเขาเอง (Achieved Status) ไม่ใช่จะได้มาเพราะมีชาติกำเนิดสูง (Ascribed Status) ความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาเป็นพัฒนาการที่มาจากความต้องการความเสมอภาคทางการเมืองและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจในระบบสังคมแบบเปิดที่มีการแข่งขันกันสูงและไม่มีการจัดช่วงชั้นทางสังคมอย่างเด่นชัดนัก การศึกษาจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการเลื่อนชั้นหรือการเคลื่อนที่ทางสังคม (Social Mobility)

2. เป็นความจำเป็นของนานาประเทศที่จะต้องใช้คนที่มีความรู้ ความสามารถ เฉพาะด้านให้เข้าทำหน้าที่ต่างๆ ในระบบเศรษฐกิจและระบบการเมืองเพื่อพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า แต่การที่สังคมใดจะบรรลุถึงอุดมคติของความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาได้เพียงใดขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจสังคม วัฒนธรรม และการเมืองของสังคมนั้นๆ

ความเสมอภาคทางการศึกษา ได้มีผู้ให้ความหมายหรืออธิบาย ให้ความเห็นกันในหลายรูปแบบ ดังนี้

กอร์ดอน (Gordon. 1972 : 423-434) ได้ให้ความหมาย ความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาไว้ 4 ประการคือ

1. สภาพการณ์ที่มีหลักประกันแก่บุคคลแต่ละคนได้ศึกษาเล่าเรียน ตลอดระยะเวลาหนึ่งตามความสามารถของสติปัญญา
2. ปราบปรามการณ์ที่บุคคลทุกคนมีโอกาสได้รับบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพทัดเทียมกัน
3. สภาพการณ์ที่บุคคลทุกคนมีโอกาสพัฒนาทักษะและความสามารถที่แต่ละคนมีอยู่โดยธรรมชาติและโดยการสร้างสมให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้
4. สภาพการณ์ที่บุคคลทุกคนได้รับการถ่ายทอดและพัฒนาทักษะและความรู้ขั้นพื้นฐานอันจำเป็นแก่การดำรงชีวิตอยู่ในสังคม

โคห์น. (Cohn. 1982 : 696) ได้ให้ความหมายของความเสมอภาคทางการศึกษาหรือความ เป็นธรรมทางการศึกษา (Educational Equity or Fairness) ว่าหมายถึงนักเรียนทุกคนไม่ว่าจะมาจากชนชั้น เผ่าพันธุ์ ลิทธิ หรือสถานะทางเศรษฐกิจใดๆ ในสังคมจะต้องได้รับการศึกษาเท่าเทียมกัน ความเสมอภาค ยังรวมความกว้างไปถึงความเสมอภาคของทรัพยากรการศึกษาซึ่งเป็นสิ่งป้อนเข้า (Input) ด้วย

ฮิลส์. (Hills. 1982 : 42) ให้ความหมายว่า ความเท่าเทียมกันทางการศึกษา (Equality in Education) หมายถึง ทุกคนจะต้องมีโอกาสอันเท่าเทียมกันที่จะได้รับการศึกษา

เดจโนซกา. (Dejnozka. 1983 : 56) ให้ความหมายของความเสมอภาคทางการศึกษา (Educational Equity) ว่าเป็นหลักการที่ว่านักศึกษาทุกคนไม่ว่าจะมาจากเผ่าพันธุ์ เพศ อายุ ชาติกำเนิด ชนชั้น หรือคนพิการ จะได้รับโอกาสทางการศึกษาเท่าเทียมกัน โดยไม่มีลักษณะที่แตกต่างกัน และ ความเสมอภาคทางการเงิน (Financial Equalization) หมายถึง ความช่วยเหลือทางการเงินที่รัฐบาลจัดให้ ห้องที่การศึกษา เพื่อลดความมั่งคั่งหรือความร่ำรวยที่ไม่เท่าเทียมกัน

เลวิน. (Lewin. 1985 : 4423-4425) อธิบายว่า ความเสมอภาคของค่าใช้จ่ายทางการศึกษา หมายถึง ความเป็นธรรมในการกระจายความช่วยเหลือทางการเงินไปสู่เด็กนักเรียนที่มีความแตกต่างกันในพื้นฐาน ความต้องการทางการศึกษาหรือภูมิภาคที่อาศัยอยู่

เจอร์ลด์ ฟรายด์. (2524 : 54-55) ได้ให้ความหมายของคำว่า ความเท่าเทียมกัน หมายถึงโอกาสอันเท่ากันของเด็กทุกคนไม่ว่าจะมีภูมิหลังต่างกันเพียงใด ความเสมอภาคหมายถึงการกระจายโอกาสที่ไม่มีความแตกต่างกันโดยอาศัยตัวบ่งชี้ เป็นในเชิงปริมาณการกระจายงบประมาณ ที่ไม่แตกต่างกัน

เอกวิทย์ ณ ถลาง. (2527 : 20) ให้ความเห็นในเรื่องความเสมอภาคทางการศึกษาไว้ว่า ช่องโหว่ที่เป็นอันตรายยิ่งในสังคมที่มีความเหลื่อมล้ำต่ำสูงมาก ระหว่างคนมั่งคั่ง มีอำนาจวาสนา มีการศึกษา ซึ่งเป็นคนกลุ่มน้อย กับคนส่วนใหญ่ที่ยากจนข้นแค้น โง่เขลา และไร้อำนาจ

การศึกษาจะเป็นเครื่องมือ อุดช่องโหว่มหันตภัยนี้ได้ก็ต่อเมื่อรัฐมีมาตรการประกันความเสมอภาค และให้ความยุติธรรมกับคนตัวหน้า โดยเร็วเท่านั้น

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. (2536ก : 15-24) ได้กล่าวไว้ว่า ความเสมอภาคทางการศึกษาจะหมายถึงความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษา (Equality of Education Opportunity) ทั้งนี้ เพราะเป็นผลมาจากการตัดสินใจ ซึ่งขึ้นอยู่กับค่านิยมของแต่ละบุคคล แต่สถานการณ์ของความเสมอภาคทางการศึกษามีลักษณะ เฉพาะอยู่ 2 ประการ คือ การจัดสรรแบ่งปันให้ความช่วยเหลือด้วยความเท่าเทียมกันแก่โรงเรียนหรือนักเรียนที่มีความเท่าเทียมกันอยู่แล้วและการจัดสรรแบ่งปันให้ความช่วยเหลือด้วยความไม่เท่าเทียมกันแก่โรงเรียน หรือนักเรียนที่มีความไม่เท่าเทียมกันและความเสมอภาคทางการศึกษาต้องพิจารณาใน 3 ประการ คือ ความเสมอภาคทางโอกาสทางการศึกษา ความเสมอภาคในทางการลงทุนทางการศึกษา และความเสมอภาคในคุณภาพของการศึกษาที่ได้รับ ซึ่ง 3 ประการนี้จะมีความสัมพันธ์กันเกี่ยวข้องกันและเชื่อมโยงซึ่งกันและกันมีผลกระทบซึ่งกันและกัน

ในประเทศไทยแนวนโยบายเกี่ยวกับความเสมอภาคทางการศึกษาได้ถูกกำหนดไว้อยู่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตลอดจนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (2545-2549) และนโยบายของรัฐบาล ซึ่งจะเน้นถึงความเสมอภาคทางการศึกษา ทั้งด้านคุณภาพการศึกษา ด้านโอกาสทางการศึกษาและ การจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษา

5. ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา

สังคมต้องการพัฒนาคนเพื่อเข้ามารับช่วงดูแลและพัฒนาให้คงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของสังคมและพัฒนาให้สังคมมีความยั่งยืน รัฐบาลต้องการพัฒนาคนเพื่อนำไปพัฒนาประเทศ ประชาชนต้องการพัฒนาคุณภาพของตนเอง ปัจจัยที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสังคมนั้น และบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือการศึกษา จึงทำให้เกิดอุปสงค์ทางการศึกษา คือ ความต้องการทางการศึกษา (Demand for Education) ตามมาทำให้รัฐซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาต้องจัดการศึกษาตอบสนองตามความต้องการหรือ อุปทานทางการศึกษา (Supply of Education) ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องระดมทรัพยากรทางการศึกษามาจัดการ เพื่อให้เกิดการเรียนการสอน เกิดกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน ผู้สอน และสภาพแวดล้อม ส่งผลให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกัน การลงทุนทางการศึกษาจึงเกิดขึ้น การลงทุนทางการศึกษาจึงหมายถึงค่าใช้จ่ายทางการศึกษา หรือต้นทุนทางการศึกษา (Cost of Education) ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ ค่าใช้จ่ายทางตรง ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการจัดการในโรงเรียนเป็นค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง เงินเดือน ค่าวัสดุ อุปกรณ์ ค่าดำเนินการ ค่าตอบแทน ค่าวัสดุครุภัณฑ์ เป็นต้น ค่าใช้จ่ายทางอ้อม หรือเรียกว่ารายได้ในโอกาสที่ล่วงเลยไป หรือต้นทุนค่าเสียโอกาส (ฮาร์วีย์ อุดมไพจิตรกุล. 2543 : 75-77) ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการลงทุนตามความต้องการเพื่อการพัฒนาบุคคล และต้องให้เกิดความเสมอภาคอีกด้วย

ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา จึงควรหมายถึง การจัดสรร แบ่งปัน ให้ความช่วยเหลือค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา ที่ส่งผลให้เกิดโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมกัน สร้างความเป็นธรรมในการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษา ส่งผลให้เกิดการกระจายทรัพยากร ตามความแตกต่าง และความต้องการทางการศึกษาของบุคคล (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. 2536ก : 15-16, ชำรงค์ อุดมไพจิตรกุล. 2543 : 83)

5.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความไม่เสมอภาคในการลงทุนทางการศึกษา

ความไม่เสมอภาคทางการศึกษาปรากฏชัดเจนในสังคมไทย ความไม่เสมอภาคทางการศึกษา มิได้มีสาเหตุมาจากระบบการศึกษาเพียงอย่างเดียว แต่สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่เหลื่อมล้ำแตกต่างกันของผู้ปกครองและชุมชนต่างๆ มีอิทธิพลยิ่งต่อความไม่เสมอภาคทางการศึกษา (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. 2536ก : 22) การจัดสรรงบประมาณในการศึกษาแต่ละระดับการศึกษามีความแตกต่างกัน โดยจัดให้ระดับอุดมศึกษามากอย่างเห็นได้ชัดเจนเมื่อเทียบกับงบประมาณที่ใช้ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา (จงจิตต์ โสภนคณาภรณ์. 2541 : 258) และนอกจากนั้น เจอร์ลด์ ฟราย. (2545 : 68) มีความเห็นว่าการบริหารแบบรวมศูนย์ทำให้ค่าใช้จ่ายในการบริหารสูง แต่อย่างไรแล้วสัดส่วนงบประมาณทางการศึกษาของไทยก็พบว่าสูงมาก แต่ยังมีปัญหาความไม่เสมอภาคทางการศึกษาอยู่ ทรัพยากรที่ใช้ในการพัฒนาการศึกษาจะเกิดความสำเร็จได้ตามความคาดหวัง ย่อมเกิดจากการบริหารการเงินการคลัง การจัดสรรงบประมาณเพื่อการลงทุนทางการศึกษา (นิพนธ์ กินาวงศ์. 2540 : 3) สาเหตุ ที่ทำให้การจัดการศึกษาไม่กระจายโอกาส ให้ทัดเทียมกัน พนม พงษ์ไพบูลย์. (2527 : 6) กล่าวถึงสาเหตุมีหลายประการที่สำคัญ คือ การบริการทางการศึกษาส่วนใหญ่ อยู่ในเมือง และรัฐยังไม่กล้ากระจายทรัพยากรที่ไม่เสมอภาคกัน เกือบไปให้บริเวณที่ขาดแคลน สำหรับเล็ก พงษ์สมัครไทย. (2530 : 27) เห็นว่ามาจาก 3 สาเหตุใหญ่ คือ ปัญหาทางเศรษฐกิจและโครงสร้าง ทางสังคม ปัญหาการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษาของรัฐ และปัญหา ระบบการสอบคัดเลือกเข้าเรียนต่อ ในระดับต่างๆ นอกจากนั้น กรมสามัญศึกษา. (2545 : 34) ได้วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน อุปสรรคและจุดอ่อนคือ การจัดการศึกษามีการแทรกแซง จากนักการเมืองทำให้ไม่มีเอกภาพในการบริหารจัดการ เช่นการโยกย้ายข้าราชการทุกระดับ การจัดสรร งบประมาณ และผลจากการวิจัยพบปัญหาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปัญหาสำคัญของการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาของกรมสามัญศึกษาคือความไม่เพียงพอและไม่เท่าเทียมกันของทรัพยากร (กรมสามัญศึกษา. 2544 : บทคัดย่อ) ปัญหาต่างๆ เหล่านี้สอดคล้องกับผลจากการวิจัยการเงินเพื่อการศึกษา โดยสรุป พบว่า ปัญหาเฉียบพลันทางการศึกษา คือ ปัญหาที่เกิดจากวิกฤตเศรษฐกิจทำให้รายได้ ของผู้ปกครองลดลง ส่งบุตรหลานเข้าเรียนน้อยลงส่วนปัญหาเรื้อรังได้แก่อัตราเข้าเรียนต่อในระดับ มัธยมศึกษา และรายได้ต่อหัว ผลการศึกษาวิจัยยังพบอีกว่า กระบวนการจัดสรรงบประมาณเป็นแบบรวมศูนย์มีขั้นตอนมากขาดความยืดหยุ่นและคล่องตัว โครงสร้างงบประมาณเป็นแบบแยกส่วนขาดเอกภาพ การจัดสรรงบประมาณระหว่างประเภทและระดับการศึกษาไม่สอดคล้องกับ

เป้าหมาย ทั้งในด้านประสิทธิภาพ ความเสมอภาคในโอกาสและความเป็นธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 36-38)

จะเห็นได้ว่าปัญหาของความเสมอภาคทางการศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่มาจากปัญหาความเหลื่อมล้ำ ทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งส่งผลให้มีการกระจายทรัพยากรทางการศึกษาไม่เท่ากัน ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา ซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องนำไปสู่การแก้ไข

5.2 การวัดความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา

การวัดความเสมอภาคทางการศึกษา เป็นเรื่องที่ยากแตกต่างจากการวัดในการวิจัยอื่นเนื่องจากไม่สามารถที่จะกำหนดเป็นข้อคำถามใช้สอบถามเพื่อที่จะทำการวัดความเสมอภาคได้ และการตั้งสมมุติฐานก็เป็นเรื่องที่จะต้องตั้งให้มีความสัมพันธ์กับตัวแปรในทางการศึกษาที่ต้องการจะวัด เพื่อถ่ายทอดการที่จะศึกษา และอธิบายผล (Harvey and Klein. 1989 : 43-44) การวัดความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา ต้องอาศัยเกณฑ์ทางสถิติหลายประการมาใช้วัด ทั้งสถิติธรรมดาที่ใช้กันอยู่ทั่วไป และสถิติที่ใช้ในทางเศรษฐศาสตร์ ซึ่งในต่างประเทศได้มีการพัฒนาวิธีการและมีการวิจัยเกี่ยวกับความเสมอภาคทางการเงิน (Fiscal Equalization) กันอย่างกว้างขวางโดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกา (เฉลิมชัย รัตนประยูร. 2535 : 39) แนวคิดสำคัญเกี่ยวกับวิธีการทางสถิติที่ใช้ในการวิจัยเกี่ยวกับความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในสหรัฐอเมริกา มีดังนี้ (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. 2536ข : 174-177)

ในปี 1972 ฮิครอด (Hickrod) และคณะได้พยายามให้แนวคิดเกี่ยวกับความเสมอภาคทางการเงินโรงเรียน โดยใช้เกณฑ์บางประการที่สามารถจะวัดได้ คณะวิจัยได้เน้นความเท่าเทียมกัน ในการช่วยเหลือของรัฐที่มีต่อโรงเรียนในท้องถิ่น จี อแลน ฮิครอด ได้วิเคราะห์ตัวแปรต่างๆ ทางการเงินโรงเรียน เช่น ความมั่งคั่งของท้องถิ่น อัตราการเก็บภาษีค่าใช้จ่ายต่อหัวของนักเรียน เป็นต้น และใช้ฟังก์ชัน ทางคณิตศาสตร์ช่วยในการวิเคราะห์ คณะวิจัยได้ใช้เกณฑ์ในการวัดความเสมอภาค เช่น Permissible Variance และ Fiscal Neutrality

ในปี 1973 วัตเทนบาเกอร์ และ เคจ (Wattenbarger and Cage) ได้ศึกษาการลงทุนทางการศึกษาของรัฐในวิทยาลัยชุมชน ใน 43 รัฐ และได้รายงานผลในหนังสือชื่อ More Money for More Opportunity ผลการวิเคราะห์กระบวนการในการลงทุน หรือให้การช่วยเหลือทางการเงินของรัฐแก่วิทยาลัยชุมชน สามารถแยกกระบวนการช่วยเหลือเป็น 4 ประการ ดังนี้

1. ไม่มีสูตรในการคำนวณ
2. มีสูตรเพื่อการคำนวณแต่ไม่ระบุจำนวนเงินที่จะต้องช่วยเหลือ
3. มีสูตรเพื่อการคำนวณและมีอัตราที่จะต้องช่วยเหลือ
4. มีสูตรเพื่อการคำนวณและมีรายละเอียดในกระบวนการของการช่วยเหลือ

จากงานวิจัยที่กล่าวถึงนี้ บางรัฐให้เงินช่วยเหลือโดยผ่านสภาของรัฐบางรัฐมีกระบวนการที่สลับซับซ้อน สูตรที่คำนวณเพื่อการช่วยเหลือขึ้นอยู่กับสิ่งต่อไปนี้คือ รูปแบบของสถานศึกษาโปรแกรมการศึกษาของสถานศึกษา และคุณสมบัติของผู้เรียน

หลังจากที่รัฐอิลลินอยส์ ได้มีการปฏิรูป (Reform) การช่วยเหลือของรัฐเพื่อการศึกษา ในปี 1973 แล้วในปี 1975 ฮิครอด ฮับบาร์ด และ ย่าง (Hickrod, Hubbard and Yang) ได้ประเมินผลการปฏิรูปนั้น โดยใช้เกณฑ์ 4 ประการ ในการวัดความเสมอภาคทางการงบประมาณของความช่วยเหลือตามรูปแบบที่ปรับปรุงใหม่ เกณฑ์ทั้งสี่ประการคือ

1. ความแปรปรวนที่ยอมรับได้ (Permissible Variance)
2. ความเป็นกลางทางการงบประมาณ (Fiscal Neutrality)
3. รางวัลเพื่อตอบแทนความพยายามในการช่วยเหลือของท้องถิ่น (Reward for Local Effort)

4. การช่วยเหลือโรงเรียนในเมือง (Urban District)

เกณฑ์ประการแรกคือ ความแปรปรวนที่ยอมรับได้ (Permissible Variance) ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า ความเท่าเทียมกันของโอกาสทางการศึกษา ต้องลดความแปรผัน (Variation) ของระดับค่าใช้จ่ายต่อหัวของนักเรียนระหว่างท้องถิ่นต่างๆ ในระยะเวลาที่ผ่านมา ตามแนวคิดนี้ มิได้หมายความว่า นักเรียนทุกคน ต้องได้รับค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาเท่ากันนักเรียนแต่ละคนในแต่ละท้องถิ่นมีความไม่เท่ากันในหลายลักษณะ การช่วยเหลือนักเรียนที่ไม่เท่าเทียมกัน โดยการให้เท่าๆกันนั้น จะไม่ตรงกับความหมายของความเสมอภาค ในการลดความแปรผันของระดับค่าใช้จ่ายต่อหัวของนักเรียนนั้น มิได้หมายถึงการลดค่าใช้จ่ายต่อหัวของโรงเรียนที่มีค่าใช้จ่ายสูงลงแล้วให้เพิ่มแก่โรงเรียนที่มีค่าใช้จ่ายต่อหัวที่ต่ำให้สูงขึ้นและไม่ไปลดค่าใช้จ่ายต่อหัวของโรงเรียนที่มีค่าใช้จ่ายสูงแล้วให้ลดลง ฮิครอด (Hickrod) ใช้สัมประสิทธิ์ของความแปรผัน (Coefficient of Variation) และดรรชนีแมคลูน (McLoone Index) เป็นสถิติในการคำนวณ

เกณฑ์ประการที่สองคือ ความเป็นกลางทางการงบประมาณ (Fiscal Neutrality) นั้นตั้งอยู่บน สมมติฐานที่ว่า ระดับค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาไม่ควรขึ้นอยู่กับความมั่งคั่งของท้องถิ่น การศึกษาอาจไม่เหมือนสินค้าอื่นๆ คนร่ำรวยอาจใช้จ่ายเงินเป็นจำนวนมากเพื่อซื้อสินค้าที่ตนเองต้องการ การศึกษาภาคบังคับ มิได้เป็นการลงทุนเพื่อซื้อสินค้าบริโภค แต่เป็นการจัดสรรเงินในการลงทุนเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ฮิครอด (Hickrod) ใช้ดรรชนีจินิ (Gini Index) และการวิเคราะห์การถดถอย (Regression Analysis) เป็นสถิติในการคำนวณ

เกณฑ์ประการที่สามคือ รางวัลเพื่อตอบแทนความพยายามในการช่วยเหลือของท้องถิ่น (Reward for Local Effort) นั้น ให้ความเสมอภาคแก่ผู้เสียภาษีหรือเงินช่วยเหลือของท้องถิ่น นั่นคือ ถ้าหากท้องถิ่น ลงทุนสมทบเพื่อการศึกษามาก รัฐก็จะให้งบประมาณมาก เกณฑ์ชนิดนี้มีนักวิชาการไม่เห็นด้วยมากพอสมควร สถิติที่ใช้ในการคำนวณคือ การวิเคราะห์การถดถอย (Regression Analysis)

เกณฑ์ประการที่สี่คือ การช่วยเหลือโรงเรียนในเมือง (Urban) ทั้งนี้ เพราะโรงเรียนในเมืองหรือโรงเรียนในเมืองใหญ่ ย่อมมีความต้องการทางการศึกษามากกว่า เช่น โปรแกรมการศึกษาหรือความช่วยเหลือมากกว่าโรงเรียนในเมืองเล็ก

ในปี 1977 โรเบิร์ต เบอร์น (Robert Burne) ได้เสนอแนะว่าการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิรูปการเงินโรงเรียนนั้นอาจใช้เกณฑ์สำคัญอยู่ 9 ประการ ในการวัดความเสมอภาคในการลงทุนทางการศึกษา เกณฑ์เหล่านั้นมีดังนี้ (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. 2536 ข: 176-177)

1. พิสัย (Range) พิสัยก็คือความแตกต่างของการลงทุนทางการศึกษาของการลงทุนสูงสุดและต่ำสุด เปรียบเทียบจากค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียน

2. พิสัยจำกัด (Restricted Range) วิธีการนี้เป็นการวัดความแตกต่างระหว่างจุดสองจุดในการกระจาย ซึ่งจุดที่ว่าเป็นเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentiles) ที่นิยมใช้กันมากก็คือความแตกต่างของค่าใช้จ่ายของการลงทุนต่อหัวที่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 5 และเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 95 พิสัยจำกัดอีกอย่างหนึ่งที่นิยมใช้ก็คือความแตกต่างระหว่างควอร์ไทล์ (Quartiles) ที่ 1 และที่ 3

3. อัตราส่วนพิสัยสหพันธ์ (Federal Range Ratio) วิธีนี้หาได้โดยหาความแตกต่างของค่าใช้จ่ายต่อหัวของนักเรียนที่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 5 กับที่ 95หารผลลัพธ์ที่ได้นี้ด้วยค่าใช้จ่ายต่อหัวของนักเรียนที่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 5

4. ค่าเบี่ยงเบนเลขคณิตสัมพัทธ์ (Relative Mean Deviation) เกณฑ์วิธีนี้หาได้โดยหาความแตกต่างของค่าใช้จ่ายต่อหัวของนักเรียนในแต่ละท้องถิ่นและค่าเฉลี่ย (Mean) ของค่าใช้จ่ายต่อหัว โดยที่ค่าของความแตกต่างนี้อาจมาเป็นค่าสมบูรณ์ (Absolute Value) แล้วนำผลรวมของความแตกต่างนี้ไปหารด้วยจำนวนท้องถิ่น ค่าที่ได้เรียกว่าความเบี่ยงเบนทางเลขคณิต (Mean Deviation) นำไปเทียบร้อยละกับค่าเฉลี่ย เรียกว่า ค่าเบี่ยงเบนเลขคณิตสัมพัทธ์ (Relative Mean Deviation)

5. ความแปรปรวนที่ยอมรับได้ (Permissible Variance) วิธีการวัดนี้ตั้งอยู่บนรากฐานของการยกระดับค่าใช้จ่ายต่อหัวของท้องถิ่นที่ต่ำกว่ามัธยฐาน (Median) ให้ขึ้นไปสู่ระดับมัธยฐาน วิธีการนี้ก็คือดรรชนีแมคลูน (McLoone Index)

6. ความแปรปรวน (Variance) วิธีการนี้ก็คือค่าเฉลี่ย (Mean) ของกำลังสองของความแตกต่างไปจากค่าเฉลี่ย (Mean) ของการกระจาย

7. สัมประสิทธิ์ของความแปรผัน (Coefficient of Variation) วิธีการนี้หาได้โดยนำส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) หารด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) แล้วคูณด้วย 100

8. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของลอการิทึม (Standard Deviation of Logarithms) วิธีการนี้หาได้โดยเปลี่ยนค่าเฉลี่ยของค่าใช้จ่ายต่อหัวของนักเรียนให้อยู่ในรูปของลอการิทึม (Logarithms) แล้วหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของลอการิทึมนั้น

9. สัมประสิทธิ์จินิ (Gini Coefficient) สัมประสิทธิ์จินิเป็นตัวเลขที่ชี้ให้เห็นว่าโค้งลอเรนซ์ (Lorenz Curve) ต่างไปจากเส้นความเสมอภาคในอุดมคติ (Ideal Equity Line) มากน้อยเพียงใด

ในการวัดความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษานั้น มีเกณฑ์ที่ใช้วัดความเสมอภาคหลายวิธีด้วยกัน หากอาศัยแนวคิดของ ฮิครอด (Hickrod) ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยการเงินทางการศึกษามหาวิทยาลัยแห่งรัฐอิลลินอยส์ สรุปได้ว่าวิธีการทางสถิติที่สามารถใช้ตรวจสอบความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในประเทศไทย และได้นำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มี 2 วิธี คือ (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. 2536ข : 177-178)

1. ความแปรปรวนที่ยอมรับได้ (Permissible Variance) หลักการสำคัญของความแปรปรวนที่ยอมรับได้คือ ต้องพยายามทำให้ความแปรผัน (Variation) ของค่าใช้จ่ายต่อหัวในระยะเวลาที่ผ่านมา ลดลง แนวคิดนี้มีได้หมายความว่า นักเรียนทุกคนต้องได้รับค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาที่มีจำนวนเท่ากัน แต่หลักสำคัญคือ ความแปรผันของแต่ละปีลดลงก็ยิ่งมีความเสมอภาคมากขึ้น สถิติที่ใช้วัดความแปรปรวนที่ยอมรับได้มี 2 ประการคือ

1.1 สัมประสิทธิ์ความแปรผัน (Coefficient of Variation) เน้นที่การกระจายทั้งหมดของการลงทุนทางการศึกษา

1.2 ดรรชนีแมคคูลูน (McLoone Index) วิธีการสถิตินี้ตรวจสอบความแปรผันของการกระจายของการลงทุนทางการศึกษาที่ต่ำกว่ามัธยฐาน (Median) การคำนวณเน้นที่การกระจายที่ต่ำกว่า มัธยฐานมากกว่าจะเน้นที่การกระจายทั้งหมด ถ้าพิจารณาจากกราฟจะเห็นว่าภายใต้วิธีการนี้ความเบ้ (Skewness) ในการกระจายจะพึงปรารถนา ถ้าหากว่าความแปรผันในส่วนล่างที่ต่ำกว่ามัธยฐานลดลง หลักการที่สำคัญของดรรชนีแมคคูลูนก็คือ ไม่ได้นิยามความเสมอภาคโดยการลดความแตกต่างของการลงทุนสูงและการลงทุนต่ำลง แต่หลักการของดรรชนีแมคคูลูนที่มีต่อความเสมอภาคโดยใช้ความแปรผันที่ยอมรับได้ก็คือการเพิ่มค่าใช้จ่ายให้กับโรงเรียนที่มีการลงทุนต่ำกว่ามัธยฐานเพื่อที่จะปรับโรงเรียนเหล่านั้นให้ใกล้เคียงสู่ตำแหน่งมัธยฐาน

2. ความเป็นกลางทางการงบประมาณ (Fiscal Neutrality) หลักสำคัญของวิธีการสถิตินี้คือ การลงทุนทางการศึกษาไม่ควรขึ้นอยู่กับความมั่งคั่งของท้องถิ่น ความเสมอภาคไม่เกิดขึ้นถ้าหากท้องถิ่น ที่มีรายได้มากลงทุนเพื่อการศึกษามากกว่าท้องถิ่นที่มีรายได้น้อย สถิติสองอย่างที่ใช้เป็นเครื่องตรวจสอบ ความเป็นกลางทางการงบประมาณ คือ

2.1 โค้งลอเรนซ์และดรรชนีจินิ (Lorenz Curve and Gini Index)

โค้งลอเรนซ์เป็นเทคนิคอย่างหนึ่งในการชี้บอกความแตกต่างของระดับความไม่เสมอภาคของการกระจายรายได้ที่ต่างกัน นิยมใช้กันมากในวิชาเศรษฐศาสตร์ ได้มีการปรับปรุงโค้งลอเรนซ์เพื่อ วัดความเป็นกลางทางการงบประมาณในการลงทุนเพื่อการศึกษา โค้งลอเรนซ์เป็นกราฟรูปแบบหนึ่ง ในการวิจัยนี้มีวิธีการดังนี้ เรียงลำดับความมั่งคั่งของโรงเรียนจากต่ำไปหาสูง จากนั้นคำนวณหา การกระจายร้อยละสะสม (Cumulative Percentage) สองอย่าง อย่างแรกก็คือ การกระจายร้อยละสะสมของจำนวนนักเรียนจากโรงเรียนที่มีความมั่งคั่งน้อยไปสู่โรงเรียนที่มีความมั่งคั่งมาก อีกอย่างหนึ่งก็คือ การกระจาย ร้อยละสะสมของ

การลงทุนทางการศึกษา นำการกระจายทั้งสองอย่างมาเขียนเป็นกราฟโดยให้การกระจายร้อยละสะสมของนักเรียนอยู่บนแกนตามแนวนอน และร้อยละสะสมของการลงทุนทางการศึกษาอยู่บนแกนตามแนวตั้ง

ดร.รชนี้จินิใช้เปรียบเทียบโค้งลอเรนซ์กับเส้นตรงของความเสมอภาคในอุดมคติ (Ideal Equity Straight Line) ซึ่งเป็นเส้นตรงแห่งความเสมอภาคในอุดมคตินี้เป็นเส้นตรงทำมุม 45 องศา ผ่านจุดตัดของแกนนอนกับแกนตั้ง ถ้า 10 เปอร์เซ็นต์ของนักเรียนได้รับ 10 เปอร์เซ็นต์ของการลงทุนเพื่อการศึกษา 20 เปอร์เซ็นต์ของถัดมาของนักเรียนได้รับ 20 เปอร์เซ็นต์ของการลงทุน ถ้า 50 เปอร์เซ็นต์ของนักเรียนได้รับ 50 เปอร์เซ็นต์ของการลงทุนและเรื่อยๆ ไป นั่นคือ โค้งลอเรนซ์อยู่บนเส้นตรง แห่งความเสมอภาคในอุดมคติ ถือว่ามีความเป็นกลางทางการงบประมาณที่แท้จริง ถ้าหาก 50 เปอร์เซ็นต์ของนักเรียนได้รับเพียง 20 เปอร์เซ็นต์ ของการลงทุน นี้ก็แสดงว่าเบี่ยงเบนไปจาก ความเป็นกลางทางการงบประมาณ หรืออาจพูดอีกอย่างหนึ่งก็คือ ถ้าหากโค้งลอเรนซ์ใกล้กับเส้นตรง แห่งความเสมอภาคในอุดมคติมาก ก็แสดงว่ามีความเป็นกลางทางการงบประมาณมาก ถ้าหากโค้งลอเรนซ์ ห่างไปจากเส้นตรง แห่งความเสมอภาคในอุดมคติมาก ก็หมายความว่ามีความเป็นกลางทางการงบประมาณน้อย (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. 2536ช : 179)

2.2 การวิเคราะห์การถดถอย (Regression Analysis) การวัดความเป็นกลางทางการงบประมาณ โดยการวิเคราะห์ถดถอยนี้พิจารณาจากสมการถดถอย (Regression Equation) ซึ่งมีการลงทุนทางการศึกษา เป็นตัวแปรตาม และความมั่งคั่งของท้องถิ่นเป็นตัวแปรต้น ถ้าสัมประสิทธิ์ของการถดถอย ลดลงและเข้าใกล้ศูนย์ระดับของความเป็นกลางทางการงบประมาณยิ่งมีมากขึ้น ในการศึกษาครั้งนี้นักวิจัยใช้สมการถดถอยเชิงเส้นตรง ทั้งตัวแปรต้นและตัวแปรตามถูกเปลี่ยนให้อยู่ ในรูปของลอการิทึม (Logarithm) (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. 2536ช : 181)

การวัดความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาด้วยวิธีการต่างๆ นั้น ในต่างประเทศ ได้มีการใช้และพัฒนาอย่างแพร่หลาย สำหรับในประเทศไทยมีผู้นำเอาแนวคิดนี้มาใช้ในการวิจัยวัดความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา 5 ราย คือ อนันต์ บำรุงไทย. (2522) เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. (2524) นิยม เสรีรัตน์. (2529) เฉลิมชัย รัตนประยูร. (2535) บุญทิวา สิริธรรังศรี. (2541) เป็นการวิจัย ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาจำนวน 3 ราย

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยในประเทศ

6.1.1 งานวิจัยที่เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายในการจัดมัธยมศึกษา มีดังต่อไปนี้

กรมสามัญศึกษา. (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยในปี 2540 เรื่องการศึกษา ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีค่าใช้จ่ายโดยรวมในการจัดการศึกษา 13,034.70 บาทต่อคนต่อปี ซึ่งค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ร้อยละ 81-95 เป็นเงินงบประมาณ นอกนั้นเป็นเงินบำรุงการศึกษาเงินบริจาคและเงินอุดหนุนถ้าพิจารณาตามขนาดของโรงเรียนพบว่าโรงเรียนขนาดเล็กมีค่าใช้จ่ายสูงที่สุด โรงเรียนขนาดกลางมีค่าใช้จ่ายต่ำสุด ถ้าพิจารณาจากสภาพที่ตั้งพบว่าโรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเขตสุขาภิบาลมีค่าใช้จ่ายสูงกว่าในเขตสุขาภิบาล

กรมสามัญศึกษา. (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยในปี 2541 เรื่องการศึกษา แนวทางการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนได้ใช้จ่ายเงินจากแหล่งอื่น เพิ่มขึ้นจากเงินงบประมาณอย่างต่อเนื่อง และเพิ่มขึ้นอย่างมาก จาก 14.23 บาทต่อคนต่อปี ในปีการศึกษา 2535 เป็น 86.62 บาทต่อคนต่อปี ในปีการศึกษา 2539 นอกจากนั้นภาพรวมของค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของโรงเรียน มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 6,905.54 บาท ต่อคนต่อปีในปีการศึกษา 2535 เป็น 8,257.35 บาทต่อคนต่อปีในปีการศึกษา 2539

ดวงกมล บุญชนะวิวัฒน์. (2543 : 35-38) ได้รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษา ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา โดยเลือกกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนทุกขนาด เปิดสอนทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย พบว่าค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียน ม.ต้น ปีการศึกษา 2542 เฉลี่ยคนละ 2,863 บาทต่อคนต่อปีสำหรับนักเรียน ม.ปลาย คนละเฉลี่ย 3,629 บาทต่อคนต่อปี

สุมล นาคบรรพ์. (2544 : สรุป) ได้ทำการวิเคราะห์การบริหารงบประมาณปี 2543 ของกรมสามัญศึกษา พบว่า การขอตั้งงบประมาณในปี 2543 เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.55 จากปี 2542 และในปีงบประมาณ 2543 ขอตั้งงบประมาณ จำนวน 32,354.510 ล้านบาท ได้รับจัดสรรคิดเป็นร้อยละ 100 ของงบประมาณที่จัดตั้ง แต่วงเงินที่ได้รับ ก็ยังต่ำกว่าแผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 8 มีผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ควรจะได้มีการวางแผนในการกำหนด เป้าหมาย แผนงาน โครงการค่าใช้จ่ายต่อหัวของวงเงินที่ควรจะได้รับ โดยให้มีความแตกต่างกัน้อยลง ควรให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนในการจัดการศึกษาในช่วงที่ภาวะเศรษฐกิจของประเทศตกต่ำด้วยเพราะวงเงินที่ได้รับจำนวนดังกล่าว น้อยกว่าแผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 8 (เฉพาะปี 2543) ร้อยละ 51.74

6.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษามีดังต่อไปนี้

อนันต์ บำรุงไทย. (2522 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 7 ปีการศึกษา 2516-2520 โดยใช้สัมประสิทธิ์ของความแปรผัน เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ความเสมอภาค พบว่า

1. ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยส่วนรวม ในช่วงปีการศึกษา 2516 ถึง 2520 เพิ่มขึ้นทุกปีตามลำดับ ค่าใช้จ่ายหมวดต่างๆ หมวดเงินเดือนมีค่าใช้จ่ายสูงสุด คือ ระหว่างร้อยละ 87.09 ถึง 92.88 ของงบประมาณทั้งหมด หมวดค่าใช้สอยมีค่าใช้จ่ายต่ำสุด คือ ระหว่างร้อยละ 0.42 ถึง 1.34 ของงบประมาณทั้งหมด

2. ค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียน โดยเปรียบเทียบตามขนาด และสภาพที่ตั้งของโรงเรียนแตกต่างกันเล็กน้อย ค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนในแต่ละปีการศึกษามีแนวโน้มทัดเทียมกันมากขึ้นตามลำดับ

3. การประเมินค่าความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา พบว่าเงินนอกงบประมาณมีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดความเสมอภาคในการลงทุนทางการศึกษามากขึ้น

4. ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่มีความเสมอภาคเป็นที่น่าพึงพอใจน้อยกว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง และขนาดเล็ก และความเสมอภาคของ การลงทุนทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ตั้งอยู่ในเมืองมีความเสมอภาคเป็นที่น่าพึงพอใจน้อยกว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ตั้งอยู่นอกเมือง

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2524 : 120) ได้ทำการวิจัยเรื่องความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลทั่วราชอาณาจักร โดยใช้วิธีการวัดความแปรปรวนที่ยอมรับได้ สถิติที่ใช้ได้แก่ สัมประสิทธิ์ของความแปรผันและดรรชนีแมคลูนความเป็นกลาง ทางงบประมาณ สถิติที่ใช้ ได้แก่ โค้งลอเรนซ์ และดรรชนีจินี และการวิเคราะห์การถดถอย พบว่า งบประมาณของรัฐบาลทำให้เกิดความเสมอภาคในการลงทุนทางการศึกษางบประมาณของรัฐบาลส่งผลต่อความเสมอภาคมากกว่าเงินอุดหนุนจากเทศบาล การลงทุนของรัฐบาลส่งผลต่อความเป็นกลางทางการงบประมาณ มีการเพิ่มการลงทุนทางการศึกษาในแต่ละปีที่ผ่านมาแต่เป็นการเพิ่มในอัตราที่นำไปสู่ความไม่เสมอภาคมากยิ่งขึ้น

นิยม เสรีรัตน์. (2527 : 79-91) ได้ทำการวิจัยความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2521, 2523 และ 2525 สำนวจสภาพของการลงทุนทางการศึกษา โดยการวิเคราะห์เงินงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดสงขลา พบว่า

1. ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยส่วนรวม เพิ่มขึ้นทุกปี หมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำมีค่าใช้จ่ายสูงสุด ระหว่างร้อยละ 54.19 ถึง 63.06 ของเงินงบประมาณ หมวดค่าใช้สอยมีค่าใช้จ่ายต่ำสุด ระหว่างร้อยละ 0.15 ถึง 0.16 ของเงินงบประมาณทั้งหมด

2. ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยรายหัวนักเรียน โดยเปรียบเทียบตามขนาดและที่ตั้งของโรงเรียนแตกต่างกัน เล็กน้อย

3. การประเมินค่าความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา พบว่า เงินงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณมีส่วนสำคัญทำให้เกิดความเสมอภาคในการลงทุนทางการศึกษาน้อยลง

4. ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่มีความเสมอภาคเป็นที่น่าพอใจมากกว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก และความเสมอภาคในการลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตเมืองมีความเสมอภาคเป็นที่น่าพอใจมากกว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ตั้งอยู่นอกเขตเมือง

นิยม เสรีรัตน์. (2529 : 99-106) ได้ทำการศึกษาความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3 โดยวิเคราะห์ เงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 3 ปีการศึกษา 2521, 2523 และ 2525 และเพื่อประเมินค่าความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาของเงินงบประมาณ และยอดรวม งบประมาณและเงินนอกงบประมาณ ตามขนาด และสภาพที่ตั้งของโรงเรียน มัธยมศึกษา พบว่า

1. ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาเพิ่มขึ้นทุกปี
2. ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาเงินเดือนและค่าจ้างประจำ มีค่าใช้จ่ายสูงสุด คือระหว่างร้อยละ 57.03 ถึงร้อยละ 63.38 ของเงินงบประมาณ หยอดค่าใช้จ่ายสอย มีค่าใช้จ่ายต่ำสุดคือระหว่างร้อยละ 0.08 ถึงร้อยละ 0.15 ของเงินงบประมาณ

3. ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา จากเงินงบประมาณ แบ่งเป็นงบดำเนินการ ร้อยละ 61.76 ถึงร้อยละ 69.50 ของเงินงบประมาณ และงบลงทุนระหว่างร้อยละ 30.50 ถึงร้อยละ 38.24 ของเงิน งบประมาณ

4. ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา เงินงบประมาณระหว่างร้อยละ 87.39 ถึงร้อยละ 88.25 และเงินนอกงบประมาณระหว่างร้อยละ 11.75 ถึงร้อยละ 12.61

5. ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยรายหัวนักเรียน จากยอดรวมเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ เปรียบเทียบตามขนาดและที่ตั้งของโรงเรียนแตกต่างกัน มีแนวโน้มไม่ตัดเทียมกันมากขึ้น เปรียบเทียบตามขนาดของโรงเรียน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยรายหัวนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กสูงสุด โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ต่ำสุดเปรียบเทียบตามสภาพที่ตั้งของโรงเรียน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยรายหัวนักเรียน ในโรงเรียนที่ตั้งนอกเขตเมืองสูงกว่าโรงเรียนที่ตั้งในเขตเมือง

6. การประเมินค่าความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา พบว่า เงินนอกงบประมาณไม่มี ส่วนสำคัญทำให้เกิดความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษามากขึ้น

7. ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางมีความเสมอภาคเป็นที่น่าพอใจมากกว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กและขนาดใหญ่

8. ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนที่ตั้งในเขตเมืองมีความเสมอภาคเป็นที่น่าพอใจมากกว่าโรงเรียนที่ตั้งนอกเขตเมือง

เฉลิมชัย รัตนประยูร. (2535 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ ในปีงบประมาณ 2524, 2527, 2530 มีความมุ่งหมายที่จะศึกษา สภาพและความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ ประชากรที่ศึกษาคือ โรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศ จำนวน 1,715 โรงเรียน งานวิจัยนี้ใช้เกณฑ์สองประการในการ วัดความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา เกณฑ์ประการแรก คือ ความแปรปรวนที่ยอมรับได้ ซึ่งอาศัยวิธีการทางสถิติสองอย่าง คือ สัมประสิทธิ์ของความแปรผัน และดรรชนีแมคลูน เกณฑ์ประการที่สอง คือ ความเป็นกลางทางการงบประมาณ ซึ่งอาศัยวิธีการทางสถิติสองอย่างคือ โค้งลอเรนซ์และดรรชนีจินิ กับการวิเคราะห์การถดถอย พบว่า

1. การลงทุนทางการศึกษามีอัตราเพิ่มขึ้นทุกปี โดยเป็นเงินงบประมาณร้อยละ 85 เป็นเงินนอกงบประมาณ ประมาณร้อยละ 15

2. การลงทุนทางการศึกษาจากเงินงบประมาณมีความแตกต่างและการกระจายตามขนาดของโรงเรียน ภูมิภาคที่ตั้งและสภาพที่ตั้งไม่มากนัก ส่วนการลงทุนทางการศึกษาจากเงินนอกงบประมาณ มีความแตกต่างค่อนข้างมากตามขนาดและสภาพที่ตั้งของโรงเรียน แต่เมื่อรวบรวมการลงทุนทางการศึกษาจากเงินทั้งสองประเภทเข้าด้วยกันทำให้ความแตกต่างและการกระจายลดลง

3. มีความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษามากที่สุดในปีงบประมาณ 2527 ซึ่งอยู่ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 5

4. มีความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้นในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และโรงเรียนในภูมิภาคต่าง ๆ ยกเว้นในภาคใต้ที่มีแนวโน้มของความเสมอภาคลดลง

6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ความเสมอภาคทางการศึกษา เป็นเรื่องที่น่าสนใจมากในประเทศสหรัฐอเมริกา ดังนั้นงานวิจัยต่าง ๆ จึงเป็นผลจากการวิจัยในสหรัฐอเมริกา ดังนี้

นิพนธ์ กินาวงษ์. (Kinawong. 1978 : 5316-A) ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ความเสมอภาคของค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของวิทยาลัยชุมชนในรัฐอิลลินอยส์ ในปีงบประมาณ 1971, 1974 และ 1977 โดยใช้เกณฑ์วัด ความเสมอภาค 2 ประการ คือความแปรปรวนที่ยอมรับได้ ซึ่งใช้สถิติ 2 วิธีคือสัมประสิทธิ์ของความแปรผัน และดรรชนีแมคลูน กับความเป็นกลางทางการงบประมาณ ซึ่งใช้สถิติ 3 วิธี คือ โค้งลอเรนซ์ และดรรชนีจินิ การวิเคราะห์ถดถอย และวิธีการออกเอนบลิค เพื่อศึกษาว่า การกระจายของค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ซึ่งมีที่มาจากหลายแหล่งมีผลต่อ ความเสมอภาคของค่าใช้จ่ายของวิทยาลัยชุมชนทุกแห่งในรัฐอิลลินอยส์อย่างไร ผลการวิจัย พบว่า ในปี 1971 ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาส่วนใหญ่มีที่มาจากภาษีและค่าธรรมเนียมของท้องถิ่น ซึ่งลดลงในขณะที่สัดส่วนของค่าธรรมเนียมการเรียนและ

ค่าเล่าเรียนเพิ่มขึ้นตลอดเวลาที่ทำการศึกษาและยังไม่มีความเสมอภาคของค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของวิทยาลัยชุมชนในรัฐอิลลินอยส์ ระหว่างปี 1974-1977 แต่มีแนวโน้มของความ เป็นกลางเป็นที่น่าพอใจในปี 1974

จอห์นสตัน. (Johnston. 1984 : 0082) ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ความเสมอภาคของระบบการเงิน เพื่อการศึกษาของรัฐเพนซิลวาเนีย ในปี 1975-1976 ถึงปี 1980-1981 โดยใช้สัมประสิทธิ์ของความแปรผัน ความเบี่ยงเบนสัมพัทธ์จากมัธยฐานและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ในการวัดการกระจายความเสมอภาค ผลของการวิจัยพบว่าระบบการเงินเพื่อการศึกษาของรัฐเพนซิลวาเนีย แสดงถึงความมุ่งมั่นที่จะกระจายความช่วยเหลือจากรัฐ โดยอาศัยพื้นฐานแห่งความพยายามของท้องถิ่น และความต้องการเป็นเกณฑ์การพิจารณา แต่ปรากฏผลว่า ผู้เสียภาษีได้รับความเสมอภาคจากระบบ การเงินที่จัดนี้มากกว่าผู้เรียน และนักเรียน ที่อยู่ในท้องถิ่นที่มั่งคั่ง ได้รับประโยชน์จากรายได้และค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา มากกว่านักเรียน ที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นที่ยากจน

แฮนสัน. (Hanson. 1986 : 418-A) ได้ทำการศึกษาแนวโน้มของการทำให้เกิดความเสมอภาคทางการเงินในรัฐโคโลราโด ระหว่างปี 1973-1984 โดยใช้วิธีการโค้งลอเรนซ์ และสัมประสิทธิ์จินิ ในการวัดเพื่อพิจารณาว่า พระราชบัญญัติการเงินปี 1973 ซึ่งยึดถือเป็นกฎหมายที่ปฏิรูปความช่วยเหลือทางการเงินโรงเรียน มีผลต่อความเสมอภาคทางการเงินเพื่อการศึกษาอย่างไรบ้างผลการวิจัยพบว่า ในระยะปี 1974-1980 ผลของกฎหมายฉบับนี้ต่อความเสมอภาคทางการเงินยังมีน้อยอยู่ แต่ในช่วงปี 1981-1984 ปรากฏว่ามีการกระจายความเสมอภาคทางการเงิน ให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้น

คอนนอลลี. (Connolly. 1987 : 4280-A) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยของการทำให้เกิดความเสมอภาคทางการเงิน เพื่อการศึกษาที่เป็นผลต่อการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับนักเรียนและความเสมอภาคของผู้เสียภาษีในรัฐฟลอริดา เพื่อตรวจสอบการจัดการเงินเพื่อการศึกษาของรัฐฟลอริดา การจัดการรายได้ของท้องถิ่น ในปี งบประมาณ 1982-83 ถึง 1986-87 และพิจารณาผลที่จะเกิดจากการประเมินความเสมอภาค ในการจัดเก็บภาษีทรัพย์สินเพื่อการศึกษาในแต่ละท้องถิ่นเพื่อพัฒนารูปแบบให้เป็นทางเลือกของวิธีการประเมินภาษี สำหรับรัฐฟลอริดา โดยใช้สถิติ 4 วิธี คือสัมประสิทธิ์จินิ สัมประสิทธิ์ของความแปรผัน พิสัยของความแตกต่าง และดรรชนีแมคลูนผลของการวิจัยพบว่า ความเสมอภาคลดลง ในช่วง 5 ปี ที่ทำการวิเคราะห์ นอกจากนั้นการใช้การประเมินภาษีทรัพย์สินมาเป็นปัจจัยสร้างความเท่าเทียมกัน ทำให้ลดความเสมอภาคของนักเรียน การจัดปรับปรุงฐานของภาษีเสียใหม่ จะนำไปสู่การเพิ่มความเสมอภาค

สรุปได้ว่า การศึกษาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาได้มีการศึกษา เป็นรายหัวของนักเรียนต่อคนต่อปี เป็นรายปี เฉพาะปีใดปีหนึ่งหรือช่วงเวลา และทำการศึกษาความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา โดยใช้วิธีวิเคราะห์และอาศัยสถิติพื้นฐานและทางเศรษฐศาสตร์หลายวิธี ซึ่งใช้ในสหรัฐอเมริกาและได้นำมาใช้ในประเทศไทย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ในปี 2541, 2543 และ 2545 โดยใช้ข้อมูลเฉพาะเงินงบประมาณในปีงบประมาณ 2541, 2543, และ 2545 และใช้ข้อมูลเงินนอกงบประมาณ และจำนวนนักเรียนในปีการศึกษา 2541, 2543, และ 2545 เพื่อให้การค้นคว้าเป็นไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา รวมทั้งสิ้น 108 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 86 โรงเรียน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Stratified Sampling) จากที่ตั้งของโรงเรียนในทุกอำเภอ และทุกกิ่งอำเภอต่างๆ ของจังหวัดนครราชสีมา ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

1. โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 86 โรงเรียน จัดแบ่งกระจายจำนวนในทุกอำเภอและทุกกิ่งอำเภอ
2. โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอและกิ่งอำเภอ เลือกจากทุกขนาดของโรงเรียนและสภาพที่ตั้งของโรงเรียนทั้งเขตในเมืองและนอกเมือง

ตาราง 6 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

ที่	สถานที่ตั้ง	จำนวน โรงเรียน (โรง)	จำนวน โรงเรียน ที่เลือก เป็นกลุ่ม ตัวอย่าง (โรง)	ที่	สถานที่ตั้ง	จำนวน โรงเรียน (โรง)	จำนวน โรงเรียน ที่เลือก เป็นกลุ่ม ตัวอย่าง (โรง)
1	อำเภอเมืองนครราชสีมา	12	7	17	อำเภอสูงเนิน	4	3
2	อำเภอครบุรี	7	4	18	อำเภอขามทะเลสอ	1	1
3	อำเภอเสิงสาง	3	3	19	อำเภอสีคิ้ว	7	4
4	อำเภอดง	4	3	20	อำเภอปากช่อง	6	3
5	อำเภอบ้านเหลื่อม	1	1	21	อำเภอหนองบุญนา	2	2
6	อำเภอจักราช	3	3	22	อำเภอแก้งสนามนาง	2	2
7	อำเภอโชคชัย	3	3	23	อำเภอโนนแดง	2	2
8	อำเภอด่านขุนทด	6	3	24	อำเภอรังน้ำเขียว	2	2
9	อำเภอโนนไทย	2	2	25	อำเภอโนนสูง	5	3
10	อำเภอขามสะแกแสง	1	1	26	อำเภอเฉลิมพระเกียรติ	3	3
11	อำเภอบัวใหญ่	3	3	27	กิ่งอำเภอเทพารักษ์	3	3
12	อำเภอประทาย	3	3	28	กิ่งอำเภอเมืองยาง	2	2
13	อำเภอบักราชชัย	4	3	29	กิ่งอำเภอบัวลาย	2	2
14	อำเภอพิมาย	3	3	30	กิ่งอำเภอพระทองคำ	3	3
15	อำเภอห้วยแถลง	3	3	31	กิ่งอำเภอสีดา	1	1
16	อำเภอชุมพวง	3	3	32	กิ่งอำเภอสำตะมะนชัย	2	2
					รวม	108	86

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเงินงบประมาณ ปี 2541, 2543 และ 2545 เงินนอกงบประมาณปีการศึกษา 2541, 2543, และ 2545 ที่โรงเรียนได้รับ เพื่อใช้จ่ายในการจัดการศึกษา และข้อมูล ขนาด สภาพที่ตั้ง ของโรงเรียน จำนวนนักเรียน แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลของโรงเรียน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำ เกี่ยวกับขนาดและสภาพที่ตั้งของโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลของโรงเรียน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำ เกี่ยวกับจำนวนนักเรียนครู งบประมาณ ประเภทของงบประมาณ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำ เกี่ยวกับ งบประมาณ ประเภทของงบประมาณ ขนาดและสภาพที่ตั้งของโรงเรียน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเสมอภาคในการลงทุนทางการศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม และพัฒนาปรับปรุงแบบสอบถามให้ครอบคลุมตรงตามเนื้อหาของเรื่องที่ ทำการวิจัย
2. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องให้มีความถูกต้อง และครอบคลุมตามขอบเขตและนิยามศัพท์ที่ศึกษา พร้อมทั้งตรวจสอบสำนวนภาษาที่ใช้ใน แบบสอบถาม
3. นำแบบสอบถามที่สร้างให้ผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงและนำมาปรับปรุง แก้ไขเพื่อนำไปใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปยังอธิบดีกรมสามัญศึกษา เพื่อขอความร่วมมือให้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม
2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแจกแบบสอบถามให้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 86 โรงเรียน เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนตอบแบบสอบถามแล้วส่งคืนกลับมาให้ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 86 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ที่ได้รับรวบรวมมาจากแบบสอบถามดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำข้อมูล โดยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ในการตอบแล้วคัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์และถูกต้อง
2. จัดจำแนกข้อมูลเป็นหมวดหมู่จากแบบสอบถามทั้ง 2 ตอน โดยจัดเป็นหมวดหมู่ขนาดของโรงเรียน สภาพที่ตั้งของโรงเรียน เงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ แยกตามปีที่ศึกษา คือ งบประมาณ 2541, 2543 และ 2545 และปีการศึกษา 2541, 2543, และ 2545

3. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป ไมโครซอฟต์เอ็กเซล (Microsoft Excel) และโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS-X (Statistical Package for Social Science Version X)

4. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน การลงทุนทางการศึกษาเฉลี่ยต่อหัวต่อปีของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา ในแต่ละปี ตามประเภทของเงินงบประมาณ ขนาดของโรงเรียน และสภาพที่ตั้งของโรงเรียน ซึ่งคำนวณจากจำนวนเงินที่ได้รับหารด้วยจำนวนนักเรียน

5. วิเคราะห์สภาพการลงทุนทางการศึกษาต่อหัวนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา มีสภาพการลงทุนเป็นอย่างไร จำแนกเป็นแต่ละปี ตามประเภทของเงินงบประมาณขนาดของโรงเรียนและสภาพที่ตั้งของโรงเรียน โดยคำนวณจากร้อยละของงบประมาณที่เปลี่ยนแปลง

6. วิเคราะห์ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา ด้วยการวัดความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาใช้เกณฑ์ 2 ประการ คือ ความแปรปรวนที่ยอมรับได้ (Permissible Variance) และความเป็นกลางทางการงบประมาณ (Fiscal Neutrality)

6.1 ความแปรปรวนที่ยอมรับได้ ใช้เป็นวิธีการวัดซึ่งอาศัยวิธีการทางสถิติ 2 อย่างคือ

6.1.1 สัมประสิทธิ์ของความแปรผัน (Coefficient of Variation) ใช้วัดความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันจากการลงทุนทางการศึกษา ต่อหัวนักเรียนในแต่ละปี เปรียบเทียบกันถ้าค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันลดลง หมายความว่า การลงทุนทางการศึกษามีความเสมอภาคมากขึ้น

6.1.2 ดรรชนีแมคคูลูน (McLoone Index) ใช้วัดความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา โดยคำนวณค่าของดรรชนีแมคคูลูนทางวิธีสถิติ เปรียบเทียบกันในแต่ละปี ถ้าค่าของดรรชนีแมคคูลูนมีมากขึ้น หมายความว่า การลงทุนทางการศึกษามีความเสมอภาคมากขึ้น

6.2 ความเป็นกลางทางการงบประมาณ ใช้เป็นวิธีการวัดซึ่งอาศัยวิธีการทางสถิติ 2 อย่าง คือ

6.2.1 โค้งลอเรนซ์และดรรชนีจินิ (Lorenz Curve and Gini Index) ใช้วัดความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา โดยวัดความเป็นกลางทางการงบประมาณ คำนวณค่าดรรชนีจินิ ทางสถิติ เป็นตัวเลขมีค่าระหว่าง ศูนย์กับหนึ่ง ค่าดรรชนีจินิมีค่าน้อย ยิ่งเข้าใกล้ศูนย์ ก็จะทำให้มีความ เป็นกลางทางการงบประมาณมาก และดรรชนีจินิเป็นตัวเลขแสดงให้รู้ว่า โค้งลอเรนซ์ใกล้กับเส้นตรงแห่งความเสมอภาคในอุดมคติมากด้วย เปรียบเทียบกันในแต่ละปี ขนาดและสภาพที่ตั้งของโรงเรียน

6.2.2 การวิเคราะห์การถดถอย (Regression Analysis) ใช้วัดความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา โดยวัดความเป็นกลางทางการงบประมาณ คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ของการถดถอย โดยเปลี่ยนตัวแปรให้อยู่ในรูปของ ลอการิทึม โดยค่าของสัมประสิทธิ์ของการถดถอยยิ่งน้อยลง แสดงว่า มีระดับของความเสมอภาคมาก เปรียบเทียบกันในแต่ละปี ขนาดและสภาพที่ตั้งของโรงเรียน

7. นำเสนอผลการวิเคราะห์ เป็นตารางและรูปภาพประกอบความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาได้แก่

1. สถิติพื้นฐาน ร้อยละ
2. ความแปรปรวนที่ยอมรับได้ และความเป็นกลางทางการงบประมาณ ใช้สถิติดังนี้

2.1 ความแปรปรวนที่ยอมรับได้ (Permissible Variance) สถิติที่ใช้วัดความแปรปรวนที่ยอมรับได้มี 2 อย่างดังนี้คือ

2.1.1 สัมประสิทธิ์ของความแปรผัน (Coefficient of Variation = C.V.) เน้นที่การกระจายทั้งหมดของการลงทุนคำนวณสัมประสิทธิ์ของความแปรผันได้โดยหารส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ด้วยคะแนนเฉลี่ย (Mean) แล้วคูณด้วย 100 เขียนเป็นสูตรได้ดังนี้ (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. 2536ข : 178)

$$C.V. = \frac{S.D.}{\bar{X}} \times 100$$

เมื่อ C.V. แทน สัมประสิทธิ์ของความแปรผันของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยรายหัวของนักเรียน

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการกระจาย

\bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ยของค่าใช้จ่ายต่อหัวนักเรียน

2.1.2 ดรรชนีแมคลูน (McLoone Index) ในการคำนวณหา ดรรชนีแมคลูน วิธีการ คือ คำนวณหามัธยฐานของการกระจายของค่าใช้จ่ายต่อหัวนักเรียน นำค่าใช้จ่ายต่อหัวนักเรียนที่มัธยฐาน คูณด้วยจำนวนนักเรียนทั้งหมดที่ต่ำกว่ามัธยฐาน ผลลัพธ์ที่ได้ใช้เป็นส่วนเศษคือการลงทุนทางการศึกษาทั้งหมดที่ต่ำกว่ามัธยฐาน สามารถเขียนเป็นสูตรได้ดังนี้ (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. 2536ข : 178-179)

$$\text{ดรรชนีแมคลูน} = \frac{\text{การลงทุนทางการศึกษาทั้งหมดที่ต่ำกว่ามัธยฐาน}}{\text{มัธยฐาน} \times \text{จำนวนนักเรียนทั้งหมดที่ต่ำกว่ามัธยฐาน}}$$

2.2 ความเป็นกลางทางการงบประมาณ (Fiscal Neutrality) ใช้วิธีการทดสอบความเป็นกลางทางการงบประมาณ 2 อย่างดังนี้

2.2.1 โค้งลอเรนซ์และดรรชนีจินิ (Lorenz Curve and Gini Index)

ดรรชนีจินิเป็นเครื่องชี้บ่งว่าโค้งลอเรนซ์ห่างจากเส้นตรงแห่งความเสมอภาคในอุดมคติมากน้อยเพียงใด โดยคำนวณจากสูตรดังนี้ (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. 2536ข : 181)

$$G = \sum_{i=2}^n (X_i Y_i - X_i Y_{i-1})$$

เมื่อ	G	แทน	ดรรชนีจินี
	X_i	แทน	สัดส่วนสะสมของจำนวนนักเรียนของโรงเรียนที่ i ที่เรียงลำดับความมั่งคั่งของโรงเรียน
	Y_i	แทน	สัดส่วนสะสมของการลงทุนทางการศึกษาของโรงเรียนที่ i

2.2.2 การวิเคราะห์การถดถอย (Regression Analysis) ใช้สมการถดถอยเชิงเส้นตรงทั้งตัวแปรต้นและตัวแปรตามถูกเปลี่ยนให้อยู่ในรูปของลอการิทึม (Logarithm) สมการถดถอย เป็นดังนี้ (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. 2536ข : 181)

$$\text{Log } (Y_i) = a + b \log (X_i)$$

เมื่อ	Y_i	แทน	การลงทุนทางการศึกษาจากงบประมาณซึ่งเป็นตัวแปรตาม
	X_i	แทน	ความมั่งคั่งของโรงเรียนซึ่งเป็นตัวแปรต้น
	a	แทน	จุดตัดบนแกน y
	b	แทน	สัมประสิทธิ์การถดถอย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาวิจัย ครั้งนี้ ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนและนักเรียน ในปีการศึกษาเป็นการรวบรวมข้อมูลมาจากโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ในปี 2541, 2543, และ 2545 จำนวน 86 โรงเรียน ซึ่งจำนวนข้อมูลที่จัดเก็บได้ในปี 2541, 2543, และ 2545 นำมาวิเคราะห์ จำนวน 86 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนประชากรในการวิจัย

ลักษณะข้อมูลที่รวบรวมได้ เมื่อนำมาจำแนกเป็นจำนวนโรงเรียน ตามขนาดของโรงเรียน สภาพที่ตั้งของโรงเรียนตามปีที่ศึกษาแสดงผลดังตาราง 7

ตาราง 7 จำนวนโรงเรียนในปี 2541, 2543, และ 2545 จำแนกตามขนาดและสภาพที่ตั้งของโรงเรียน

ปีที่ศึกษา	2541	2543	2545
จำนวนโรงเรียน			
จำนวนโรงเรียนรวม	86	86	86
ขนาดของโรงเรียน			
เล็ก	26	22	22
กลาง	40	44	45
ใหญ่	15	13	12
ใหญ่พิเศษ	5	7	7
สภาพที่ตั้งของโรงเรียน			
เขตในเมือง	33	33	33
เขตนอกเมือง	53	53	53

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่าจำนวนโรงเรียนมีจำนวนคงที่ และโรงเรียนตามสภาพที่ตั้งของโรงเรียนที่ศึกษานั้นมีจำนวนคงที่เช่นกัน สำหรับขนาดของโรงเรียนในแต่ละปีที่ศึกษา มีจำนวนเปลี่ยนแปลง โดยโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่มีจำนวนลดลง ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่พิเศษมีจำนวนเพิ่มขึ้น

จำนวนนักเรียนตามขนาดของโรงเรียน และสภาพที่ตั้งของโรงเรียนตามปีที่ศึกษา แสดงผลดังตาราง 8

ตาราง 8 จำนวนนักเรียนในปี 2541, 2543, และ 2545 จำแนกตามขนาดและสภาพที่ตั้งของโรงเรียน

จำนวนนักเรียน	ปีที่ศึกษา	2541	2543	2545
	จำนวนนักเรียนรวม		85,703	87,329
ขนาดของโรงเรียน				
เล็ก		8,398	7,520	7,646
กลาง		31,525	34,699	35,109
ใหญ่		29,788	23,481	22,027
ใหญ่พิเศษ		15,992	21,629	21,841
สภาพที่ตั้งของโรงเรียน				
เขตในเมือง		50,137	50,345	50,831
เขตนอกเมือง		35,566	36,984	35,792

จากตาราง 8 แสดงให้เห็นว่าจำนวนนักเรียนที่ศึกษานั้นมี จำนวนเปลี่ยนแปลงในแต่ละปีที่ศึกษา โดยในปี 2543 มีจำนวนนักเรียนมากที่สุด และจำนวนลดลงในปี 2545 สำหรับจำนวนนักเรียนในแต่ละขนาดของโรงเรียน มีจำนวนเปลี่ยนแปลงในแต่ละปีที่ศึกษา ในทุกขนาด เช่นกัน โดยจำนวนนักเรียนในโรงเรียน ขนาดกลางและขนาดใหญ่พิเศษ มีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี ในปี 2545 มีจำนวนมากที่สุด สำหรับจำนวนนักเรียนในโรงเรียน ขนาดเล็กมีจำนวนลดลง และเพิ่มขึ้นในปี 2545 แต่มีจำนวนนักเรียนมากที่สุดในปี 2541 ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีจำนวนนักเรียน มากที่สุดในปี 2541 และจำนวนลดลงทุกปี และเมื่อพิจารณาจากสภาพที่ตั้งของโรงเรียน จำนวนนักเรียนเขตในเมือง เพิ่มขึ้น โดยในปี 2545 มีจำนวนมากที่สุด สำหรับเขตนอกเมือง จำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น แต่กลับลดลงในปี 2545

จำนวนเงินในการลงทุนทางการศึกษาแยกเป็นเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ เงินงบประมาณโดยรวม จำแนกตามขนาดของโรงเรียน สภาพที่ตั้งของโรงเรียน ตามปีที่ศึกษา แสดงผลดังตาราง 9, 10

ตาราง 9 จำนวนเงินในการลงทุนทางการศึกษา ปี 2541, 2543, และ 2545 จำแนกเป็น
เงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินงบประมาณโดยรวม

ประเภทเงิน (บาท) \ ปีที่ศึกษา	2541	2543	2545
เงินงบประมาณ	773,471,745.00	855,116,625.00	852,742,017.00
เงินนอกงบประมาณ	81,691,976.97	60,147,148.51	32,641,408.44
เงินงบประมาณโดยรวม	855,163,721.97	915,263,773.51	885,383,425.44

จากตาราง 9 แสดงให้เห็นว่าจำนวนเงินที่ลงทุนทาง การศึกษาด้วยเงินงบประมาณ เพิ่มขึ้นโดยในปี 2543 มีเงินงบประมาณลงทุน ทางการศึกษามากที่สุด แต่ในปี 2545 เงินงบประมาณลงทุนทางการศึกษาลดลง และเงินนอกงบประมาณลงทุนทางการศึกษา ลดลงทุกปีที่ศึกษา โดยในปี 2541 มีเงินนอกงบประมาณลงทุนทางการศึกษามากที่สุด และเมื่อพิจารณาเงินงบประมาณโดยรวมแล้วพบว่า จำนวนเงินที่ลงทุนทางการศึกษาเพิ่มขึ้น โดยในปี 2543 มีจำนวนเงินที่ลงทุน ทางการศึกษา มากที่สุดและลดลงในปี 2545

ตาราง 10 จำนวนเงินในการลงทุนทางการศึกษา ปี 2541, 2543, และ 2545 จำแนกเป็นเงินแต่ละประเภทตามขนาดและสภาพที่ตั้งของโรงเรียน

ปีการศึกษา จำนวนเงินที่ลงทุน	ปี 2541					ปี 2543					ปี 2545				
	จำนวนเงินที่ลงทุนทางการศึกษา					จำนวนเงินที่ลงทุนทางการศึกษา					จำนวนเงินที่ลงทุนทางการศึกษา				
	เงิน งบประมาณ	เงิน นอก งบประมาณ	เงิน งบประมาณ โดยรวม	เงิน งบประมาณ	เงิน นอก งบประมาณ	เงิน งบประมาณ โดยรวม	เงิน งบประมาณ	เงิน นอก งบประมาณ	เงิน งบประมาณ โดยรวม	เงิน งบประมาณ	เงิน นอก งบประมาณ	เงิน งบประมาณ โดยรวม	เงิน งบประมาณ	เงิน นอก งบประมาณ	เงิน งบประมาณ โดยรวม
โดยส่วนรวม	773,471,745.00	81,691,976.97	855,163,721.97	855,116,625.00	60,147,148.51	915,263,773.51	852,742,017.00	32,641,408.44	885,383,425.44						
ขนาดของโรงเรียน															
เล็ก	79,532,860.00	2,837,682.82	82,370,542.82	62,199,919.00	2,304,948.10	64,504,867.10	81,029,039.00	507,043.04	81,536,082.04						
กลาง	259,730,572.00	18,544,216.59	278,274,788.59	292,023,625.00	16,954,329.89	308,977,954.89	343,173,567.00	7,694,024.08	350,867,591.08						
ใหญ่	234,812,896.00	35,581,280.42	270,394,176.42	214,543,262.00	19,673,540.46	234,216,802.46	211,472,080.00	9,187,923.36	220,660,003.36						
ใหญ่พิเศษ	199,395,417.00	24,728,797.14	224,124,214.14	286,349,819.00	21,214,330.06	307,564,149.06	217,067,331.00	15,252,417.96	232,319,748.96						
สภาพที่ตั้งของโรงเรียน															
เขตในเมือง	463,622,398.00	56,630,011.23	520,252,409.23	500,098,821.00	42,472,557.16	542,571,378.16	475,806,410.00	22,755,494.03	498,561,904.03						
เขตนอกเมือง	309,849,347.00	25,061,965.74	334,911,312.74	355,017,804.00	17,674,591.35	372,692,395.35	376,935,607.00	9,885,914.41	386,821,521.41						

หน่วย : บาท

จากตาราง 10 แสดงให้เห็นว่าจำนวนเงินที่ลงทุนทางการศึกษาโดยรวมมีจำนวนเพิ่มขึ้นโดยปี 2543 มีจำนวนเงินลงทุนทางการศึกษามากที่สุดแต่กลับลดลงในปี 2545 โดยจำนวนเงินที่ลงทุนทางการศึกษา ที่เป็นเงินงบประมาณในโรงเรียนขนาดเล็กจะลดลงในปี 2543 และเพิ่มขึ้นในปี 2545 มากที่สุด สำหรับโรงเรียนขนาดกลาง จำนวนเงินที่ลงทุนทางการศึกษาจะเพิ่มขึ้นทุกปี ในปี 2545 มากที่สุด ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่ และใหญ่พิเศษจะมีจำนวนเงินลงทุนลดลง โดยในปี 2541 และ 2543 มีจำนวนเงินลงทุนสูงที่สุดตามลำดับ สำหรับเงินลงทุนทางการศึกษาที่เป็นเงินนอกงบประมาณ นั้นลดลงทุกปีที่ศึกษา และเมื่อพิจารณาจากสภาพที่ตั้งของโรงเรียนแล้ว ตามประเภทเงินงบประมาณ โรงเรียนเขตในเมือง จำนวนเงินที่ลงทุนจะเพิ่มขึ้นในปี 2543 แต่กลับลดลงในปี 2545 สำหรับโรงเรียนเขตนอกเมือง จะมีจำนวนเงินลงทุนทางการศึกษาเพิ่มขึ้นทุกปี ในปี 2545 มีจำนวนเงินลงทุนมากที่สุด สำหรับเงินนอกงบประมาณนั้นจะมีจำนวนเงินลงทุนลดลงทุกปีที่ศึกษาทั้งเขตในเมืองและเขตนอกเมือง แต่เงินงบประมาณโดยรวมมีจำนวนเพิ่มขึ้น ทุกปีที่ศึกษาโดยในปี 2545 มีจำนวนเงินลงทุนมากที่สุด โรงเรียนที่ตั้งเขตในเมืองจำนวนเงินที่ลงทุนทางการศึกษาจะเพิ่มขึ้นในปี 2543 และกลับลดลงในปี 2545 ส่วนโรงเรียนที่ตั้งอยู่เขตนอกเมือง จำนวนเงินที่ลงทุนทางการศึกษาจะเพิ่มขึ้นทุกปี

การลงทุนทางการศึกษาเฉลี่ยต่อหัวนักเรียนต่อปี ในปี 2541, 2543, และ 2545 แยกเป็นเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณและเงินงบประมาณโดยรวม จำแนกตามขนาดและสภาพที่ตั้งของโรงเรียน แสดงผลดังตาราง 11

ตาราง 11 การลงทุนทางการศึกษาเฉลี่ยต่อหัวนักเรียนต่อปี ในปี 2541, 2543, และ 2545 จำแนกเป็นเงินแต่ละประเภทตามขนาดและสภาพที่ตั้งของโรงเรียน

ปีการศึกษา การลงทุน		ปี 2541			ปี 2543			ปี 2545		
		เฉลี่ยต่อหัวนักเรียนต่อปี			เฉลี่ยต่อหัวนักเรียนต่อปี			เฉลี่ยต่อหัวนักเรียนต่อปี		
		เงิน งบประมาณ	เงินนอก งบประมาณ	เงิน งบประมาณโดยรวม	เงิน งบประมาณ	เงินนอก งบประมาณ	เงิน งบประมาณโดยรวม	เงิน งบประมาณ	เงินนอก งบประมาณ	เงิน งบประมาณโดยรวม
โดยส่วนรวม	9,046.92	643.23	9,690.15	8,918.64	530.26	9,448.90	10,229.01	233.28	10,462.29	
ขนาดของโรงเรียน										
เล็ก	9,985.49	305.98	10,291.47	8,772.13	287.81	9,059.94	11,159.11	63.72	11,222.83	
กลาง	8,432.96	544.75	8,977.70	8,232.03	481.24	8,713.27	10,008.20	201.97	10,210.17	
ใหญ่	7,999.35	1,196.33	9,195.69	9,277.89	861.28	10,139.17	9,685.98	409.18	10,095.16	
ใหญ่พิเศษ	12,220.91	1,525.38	13,746.29	13,027.72	985.62	14,013.34	9,656.23	665.98	10,322.21	
สภาพที่ตั้งของโรงเรียน										
เขตในเมือง	9,859.33	916.30	10,775.63	9,227.22	775.24	10,002.46	9,969.50	346.46	10,315.96	
เขตนอกเมือง	8,541.09	473.20	9,014.29	8,726.50	377.72	9,104.22	10,390.59	162.82	10,553.41	

หน่วย : บาท

จากตาราง 11 ข้อมูลพื้นฐานที่รวบรวมได้ แสดงให้เห็นว่าการลงทุนทางการศึกษาเฉลี่ยต่อหัวของนักเรียนต่อปี จากเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินงบประมาณโดยรวม ในปี 2541, 2543, และ 2545 พบว่า การลงทุนทางการศึกษาเฉลี่ยต่อหัวของนักเรียนต่อปี โดยส่วนรวมของจังหวัดนครราชสีมา จากงบประมาณโดยรวมแสดงให้เห็นว่าการลงทุนทางการศึกษาต่อหัวของนักเรียนต่อปี ในปี 2543 ลดลงและเพิ่มขึ้นในปี 2545 และสูงที่สุด สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง การลงทุนทางการศึกษาต่อหัวต่อปีของนักเรียน ลดลงในปี 2543 และเพิ่มขึ้นในปี 2545 ส่วนการลงทุนทางการศึกษาต่อหัวของนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษจะเพิ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2543 แต่กลับลดลงในปี 2545 ส่วนเงินงบประมาณนั้นการลงทุนทางการศึกษาลดลงและ เพิ่มขึ้นสูงสุดในปี 2545 สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง การลงทุนทางการศึกษาจะลดลงแต่จะเพิ่มขึ้นสูงสุดในปี 2545 ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่นั้นจะเพิ่มขึ้น ทุกปีแต่โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษจะเพิ่มขึ้นและลดลงในปี 2545 ส่วนเงินนอกงบประมาณนั้นจะลดลงทุกปีที่ศึกษาทั้งโดยรวมและทุกขนาดของโรงเรียน เมื่อพิจารณาจากสภาพที่ตั้งของโรงเรียนแล้วโดยรวมโรงเรียนที่มีที่ตั้งเขตนอกเมืองจะมีการลงทุนทางการศึกษาต่อหัวของนักเรียนต่อปี เพิ่มมากขึ้นโดยในปี 2545 สูงที่สุดส่วนเขตในเมืองนั้นจะลดลง เมื่อพิจารณาตามเงินงบประมาณแล้ว การลงทุนทางการศึกษาต่อหัวของนักเรียนต่อปีจะเพิ่มขึ้นสูงสุดในปี 2545 ถ้าพิจารณาตามประเภท เงินนอกงบประมาณนั้นจะลดลงทั้งหมด

การลงทุนทางการศึกษาโดยเฉลี่ยต่อหัวนักเรียนต่อปี ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) และฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) มีความแตกต่างกันโดยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 การลงทุนทางการศึกษาโดยเฉลี่ยต่อหัวนักเรียนต่อปีสูงขึ้น และในช่วงเวลาก่อนและหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 การลงทุนทางการศึกษา โดยเฉลี่ยต่อหัวของนักเรียนต่อปีจะลดลง ในระหว่างปี 2541 และ 2543

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการลงทุนทางการศึกษา และความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา

1. สภาพการลงทุนทางการศึกษา

สมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 1 “การลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ในปี 2541, 2543, และ 2545 มีสภาพการลงทุนทางการศึกษา เพิ่มขึ้นทุกปี” การวิเคราะห์สภาพการลงทุนทางการศึกษาจากเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณและเงินงบประมาณโดยรวม โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละของการลงทุน ทางการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างปีที่ศึกษา แสดงผลดังตาราง 12, 13

ตาราง 12 การลงทุนทางการศึกษา ต่อหัวนักเรียนต่อปีในปี 2541, 2543, และ 2545

ประเภท งบประมาณ	ปีที่ศึกษา การเปลี่ยนแปลง	ปี 2541	ปี 2543	ร้อยละ ของ การเปลี่ยนแปลง	ปี 2545	ร้อยละ ของ การเปลี่ยนแปลง
		เงินงบประมาณ	9,046.92	8,918.64	-1.42	10,229.01
เงินนอกงบประมาณ		643.23	530.26	-17.56	233.28	-56.01
เงินงบประมาณโดยรวม		9,690.15	9,448.90	-2.49	10,462.29	10.73

จากตาราง 12 แสดงให้เห็นว่าสภาพการลงทุนทางการศึกษา จากเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินงบประมาณโดยรวมจะลดลงในปี 2543 เมื่อพิจารณาเงินงบประมาณ ในปี 2545 จะเพิ่มขึ้นส่วนเงินนอกงบประมาณจะลดลงมากกว่า 2 เท่า ส่วนสภาพการลงทุนทางการศึกษาจากเงินงบประมาณโดยรวมปรากฏว่า ในปี 2545 จะเพิ่มขึ้น

เมื่อพิจารณาสัดส่วนของเงินงบประมาณ ซึ่งจำแนกเป็นงบประมาณด้านการดำเนินการกับงบประมาณด้านการลงทุน และเงินนอกงบประมาณ ซึ่งจำแนกเป็นเงินบำรุงการศึกษา เงินบริจาคและเงินรายรับอื่นแสดงผลดังตาราง 13

ตาราง 13 สัดส่วนการลงทุนทางการศึกษา ต่อหัวนักเรียนต่อปีจากเงินงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณในปี 2541, 2543, และ 2545

ประเภท เงิน	การลงทุน	การลงทุนทางการศึกษา					
		ปี 2541	ร้อยละ	ปี 2543	ร้อยละ	ปี 2545	ร้อยละ
เงินงบประมาณ		9,046.92		8,918.64		10,229.01	
งบดำเนินการ		6,802.13	75.19	7,462.66	83.67	8,668.66	84.75
งบลงทุน		2,244.79	24.81	1,455.97	16.33	1,560.35	15.25
เงินนอกงบประมาณ		634.22		530.26		233.28	
เงินบำรุงการศึกษา		634.22	100.00	530.26	100.00	216.69	92.89
เงินบริจาคและรายรับอื่น		0		0		16.59	7.11

จากตาราง 13 แสดงให้เห็นว่าสภาพการลงทุนทางการศึกษา ได้จากเงินงบประมาณ ส่วนใหญ่เป็นเงินงบประมาณด้านการดำเนินการและเพิ่มขึ้นทุกปี ส่วนการลงทุนทางการศึกษา จากเงินนอกงบประมาณส่วนใหญ่มาจากเงินบำรุงการศึกษา

เมื่อพิจารณาการลงทุนทางการศึกษา จากเงินงบประมาณ โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียนและสภาพที่ตั้งของโรงเรียนแสดงผลดังตาราง 14

ตาราง 14 การลงทุนทางการศึกษา จากเงินงบประมาณต่อหัวนักเรียนต่อปีในปี 2541, 2543, และ 2545 จำแนกตามขนาดและสภาพที่ตั้งของโรงเรียน

รายการ	ปีที่ศึกษา การเปลี่ยนแปลง	ปี 2541		ปี 2543		ร้อยละ ของ การเปลี่ยนแปลง	
		ปี 2541	ปี 2543	ปี 2545	ร้อยละ ของ การเปลี่ยนแปลง		
ขนาดของโรงเรียน							
เล็ก		9,985.49	8,772.13	-12.15	11,159.11	27.21	
กลาง		8,432.96	8,232.03	-2.38	10,008.20	21.58	
ใหญ่		7,999.35	9,277.89	15.98	9,685.98	4.40	
ใหญ่พิเศษ		12,220.91	13,027.72	6.60	9,656.23	-25.88	
สภาพที่ตั้งของโรงเรียน							
เขตในเมือง		9,859.33	9,227.22	-6.41	9,969.50	8.04	
เขตนอกเมือง		8,541.09	8,726.50	2.17	10,390.59	19.07	

จากตาราง 14 แสดงให้เห็นว่าสภาพการลงทุนทางการศึกษา จากเงินงบประมาณของโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางลดลงในปี 2543 ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่ และใหญ่พิเศษ สภาพการลงทุนจะเพิ่มขึ้น และมีการลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สูงที่สุดแต่โรงเรียนขนาดใหญ่จะมีการลงทุนทางการศึกษาเพิ่มขึ้นทุกปีที่ทำการศึกษา และมีการลงทุนต่ำที่สุด ที่โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

ถ้าพิจารณาตามสภาพที่ตั้งของโรงเรียนแสดงให้เห็นว่า การลงทุนทางการศึกษาจากเงินงบประมาณเพิ่มขึ้น และมีการลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนเขตนอกเมือง สูงกว่าเขตในเมือง ซึ่งโรงเรียนที่มีสภาพที่ตั้งอยู่เขตในเมืองจะมีสภาพการลงทุนทางการศึกษาลดลงในปี 2543 และเพิ่มขึ้นในปี 2545

เมื่อพิจารณาการลงทุนทางการศึกษา จากเงินนอกงบประมาณโดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียนและสภาพที่ตั้งของโรงเรียน แสดงผลดังตาราง 15

ตาราง 15 การลงทุนทางการศึกษาจากเงินนอกงบประมาณต่อหัวนักเรียนต่อปีในปี 2541, 2543, และ 2545 จำแนกตามขนาดและสภาพที่ตั้งของโรงเรียน

รายการ	ปีที่ศึกษา การเปลี่ยนแปลง	ร้อยละ ของการเปลี่ยนแปลง				
		ปี 2541	ปี 2543	ปี 2545	ปี 2545	
ขนาดของโรงเรียน						
เล็ก		305.98	287.81	-5.94	63.72	-77.86
กลาง		544.75	481.24	-11.66	201.97	-58.03
ใหญ่		1,196.33	861.28	-28.01	409.18	-52.49
ใหญ่พิเศษ		1,525.38	985.62	-35.38	665.98	-32.43
สภาพที่ตั้งของโรงเรียน						
เขตในเมือง		916.30	775.24	-15.39	346.46	-55.31
เขตนอกเมือง		473.20	377.72	-20.18	162.82	-56.89

จากตาราง 15 แสดงให้เห็นว่าสภาพการลงทุนทางการศึกษา จากเงินนอกงบประมาณ ลดลงทุกปีที่ศึกษาในทุกขนาด และมีการลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สูงที่สุด และมีการลงทุนต่ำที่สุดที่โรงเรียนขนาดเล็ก

ถ้าพิจารณาตามสภาพที่ตั้งของโรงเรียนแสดงให้เห็นว่า การลงทุนทางการศึกษาจากเงินนอกงบประมาณลดลงทุกปีที่ศึกษาในทุกสภาพที่ตั้ง และมีการลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียน เขตในเมืองสูงกว่าเขตนอกเมือง

เมื่อพิจารณาการลงทุนทางการศึกษา จากเงินงบประมาณโดยรวม โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียนและสภาพที่ตั้งของโรงเรียน แสดงผลดังตาราง 16

ตาราง 16 การลงทุนทางการศึกษาจากเงินงบประมาณโดยรวมต่อหัวนักเรียนต่อปีในปี 2541, 2543, และ 2545 จำแนกตามขนาดและสภาพที่ตั้งของโรงเรียน

ปีการศึกษา การเปลี่ยนแปลง รายการ	ปี 2541	ปี 2543	ร้อยละ		ร้อยละ ของ การเปลี่ยนแปลง
			ปี 2545	ปี 2545	
ขนาดของโรงเรียน					
เล็ก	10,291.47	9,059.94	-11.97	11,222.83	23.87
กลาง	8,977.70	8,713.27	-2.95	10,210.17	17.18
ใหญ่	9,195.69	10,139.17	10.26	10,095.16	-0.43
ใหญ่พิเศษ	13,746.29	14,013.34	1.94	10,322.21	-26.34
สภาพที่ตั้งของโรงเรียน					
เขตในเมือง	10,775.63	10,002.46	-7.18	10,315.96	3.13
เขตนอกเมือง	9,014.29	9,104.22	1.00	10,553.41	15.92

จากตาราง 16 แสดงให้เห็นว่าสภาพการลงทุนทางการศึกษา จากเงินงบประมาณ โดยรวมของโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางลดลงในปี 2543 แต่กลับเพิ่มขึ้นในปี 2545 ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ มีสภาพการลงทุนทางการศึกษา เพิ่มขึ้นแต่กลับลดลงในปี 2545 และมีการลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กสูงที่สุด ส่วนการลงทุนต่ำที่สุดที่โรงเรียนขนาดใหญ่

ถ้าพิจารณาตามสภาพที่ตั้งของโรงเรียนแสดงให้เห็นว่า การลงทุนทางการศึกษาจากเงินงบประมาณโดยรวมจะเพิ่มขึ้น และมีการลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนเขตนอกเมืองสูงกว่าเขตในเมืองซึ่งโรงเรียนที่มีสภาพที่ตั้งอยู่เขตในเมืองจะมีสภาพการลงทุนทางการศึกษาลดลงในปี 2543 และเพิ่มขึ้นในปี 2545

สรุปผลการวิเคราะห์ตามสมมติฐานข้อที่ 1 ปรากฏผลว่าการลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ในปี 2541, 2543, และ 2545 สภาพการลงทุนทางการศึกษามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา

1. สมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 2 "ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา โดยส่วนรวมในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ในปี 2541, 2543, และ 2545 มีความเสมอภาคมากขึ้น" การวิเคราะห์ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาวิเคราะห์ โดยใช้เกณฑ์ 2 ประการคือ ความแปรปรวนที่ยอมรับได้ และความเป็นกลางทางการงบประมาณ ดังนี้

1.1 ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาจากการใช้เกณฑ์ความแปรปรวนที่ยอมรับได้มีดังต่อไปนี้

1.1.1 ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาโดยส่วนรวม จากเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินงบประมาณโดยรวม โดยใช้การวิเคราะห์จากสัมประสิทธิ์ของความแปรผันแสดงผลดังตาราง 17

ตาราง 17 สัมประสิทธิ์ของการแปรผันของการลงทุนทางการศึกษาในปี 2541, 2543, และ 2545 จำแนกตาม เงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินงบประมาณ โดยรวม

รายการ	ปี	2541	2543	2545
	เงินงบประมาณ		114.77	119.68
เงินนอกงบประมาณ		148.18	136.46	193.60
เงินงบประมาณโดยรวม		116.58	119.34	95.70

จากตาราง 17 แสดงให้เห็นว่า สัมประสิทธิ์ของความแปรผันของการลงทุนทางการศึกษา จากเงินงบประมาณ ในปี 2545 ลดลงจากปี 2543 โดยในปี 2545 มีค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันน้อยที่สุดแสดงว่า การลงทุนทางการศึกษาโดยส่วนรวมจากเงินงบประมาณ มีความเสมอภาคมากขึ้น โดยมีความเสมอภาคมากที่สุดในปี 2545 สำหรับเงินนอกงบประมาณ ค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันน้อยที่สุด ในปี 2543 แสดงว่ามีความเสมอภาคมากที่สุด ในปี 2543

เมื่อพิจารณาเงินงบประมาณโดยรวม ค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันน้อยที่สุด ในปี 2545 แสดงว่ามีความเสมอภาคมากที่สุด โดยมีความเสมอภาคมากกว่า ปี 2541 และปี 2543

1.1.2 ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาโดยส่วนรวม จากเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินงบประมาณโดยรวม โดยใช้การวิเคราะห์ จากตรรกะนี้แมคคูลนแสดงผลดังตาราง 18

ตาราง 18 ดรรชนีแมคลูนของการลงทุนทางการศึกษาในปี 2541, 2543, และ 2545 จำแนกตาม
เงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินงบประมาณโดยรวม

รายการ	ปีที่ศึกษา	2541	2543	2545
	เงินงบประมาณ		.0013	.0013
เงินนอกงบประมาณ		.0010	.0009	.0006
เงินงบประมาณโดยรวม		.0013	.0013	.0013

จากตาราง 18 แสดงให้เห็นว่าดรรชนีแมคลูนของการลงทุนทางการศึกษา จากเงินงบประมาณ ในปี 2541 2543 และ 2545 ดรรชนีแมคลูน มีค่าคงที่ แสดงว่า ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาไม่เปลี่ยนแปลง สำหรับเงินนอกงบประมาณ ดรรชนีแมคลูนลดลงทุกปีที่ทำการศึกษา แสดงว่าความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษามากที่สุดในปี 2541 แต่เมื่อพิจารณาเงินงบประมาณโดยรวม ดรรชนีแมคลูนมีค่าคงที่ แสดงว่าความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาไม่เปลี่ยนแปลงเช่นเดียวกับเงินงบประมาณ

1.2 ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาจากการใช้เกณฑ์ความเป็นกลางทางการงบประมาณ ผลการวิเคราะห์โค้งลอเรนซ์และดรรชนีจินิ กับการวิเคราะห์การถดถอยโดยใช้เกณฑ์ความเป็นกลางทางการงบประมาณ มีดังต่อไปนี้

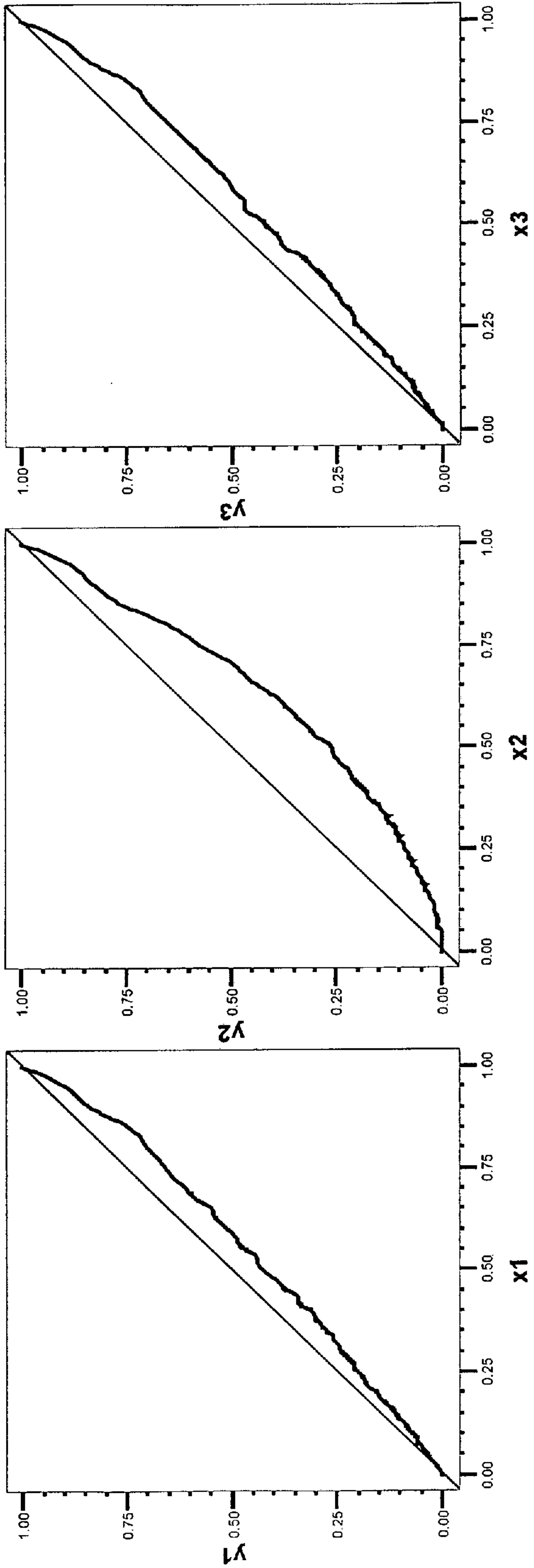
1.2.1 ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา โดยส่วนรวม จากเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินงบประมาณโดยรวม ในปี 2541, 2543, และ 2545 โดยใช้การวิเคราะห์จากดรรชนีจินิแสดงผลและประกอบโค้งลอเรนซ์ แสดงผลดังตาราง 19

ตาราง 19 ธรรมชาติเงินของการลงทุนทางการศึกษาในปี 2541, 2543, และ 2545 จำแนกตาม
เงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินงบประมาณโดยรวม

รายการ	ปีที่ศึกษา	2541	2543	2545
	เงินงบประมาณ		.1344	.1730
เงินนอกงบประมาณ		.3031	.2915	.4704
เงินงบประมาณโดยรวม		.1394	.1728	.0619

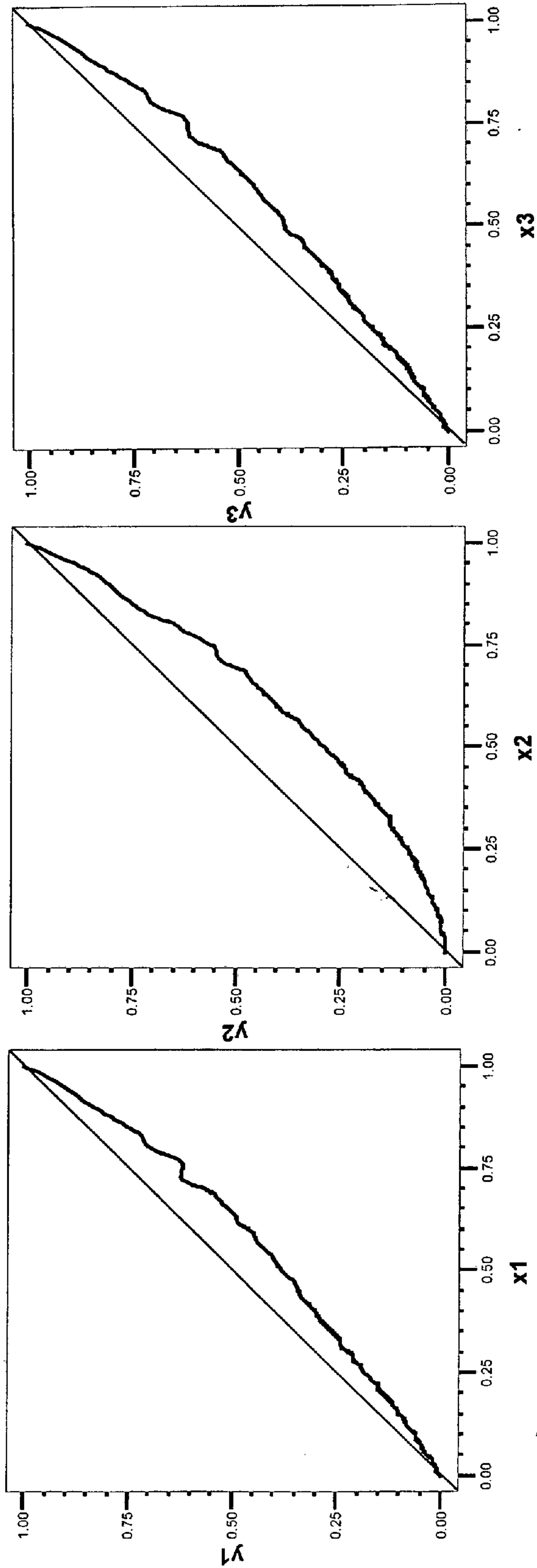
จากตาราง 19 แสดงให้เห็นว่าธรรมชาติเงิน ของการลงทุนทางการศึกษา จากเงินงบประมาณมีค่าน้อยหรือเข้าใกล้ศูนย์มากที่สุด ในปี 2545 ส่วนเงินนอกงบประมาณ ธรรมชาติเงินมีค่าน้อยที่สุดในปี 2543 แต่เมื่อพิจารณาเงินงบประมาณโดยรวมแล้ว ค่าธรรมชาติเงินมีค่าน้อยที่สุดในปี 2545 แสดงว่ามีความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษามากที่สุดในปี 2545

โค้งลอเรนซ์ (Lorenz Curve) แสดงค่าธรรมชาติเงิน โดยแสดงเป็นรูปกราฟกำหนดให้แกนตามแนวนอนเป็นร้อยละสะสมของจำนวนนักเรียน (X_1, X_2, X_3) จำแนกตามเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณและเงินงบประมาณโดยรวมตามลำดับ แกนตามแนวตั้งเป็นร้อยละสะสมของการลงทุนทางการศึกษา (Y_1, Y_2, Y_3) จำแนกตามเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินงบประมาณโดยรวมตามลำดับและกำหนดให้เส้นตรงทำมุม 45 องศาเป็นเส้นตรงของความเสมอภาคในอุดมคติ ค่าธรรมชาติเงิน เมื่อเขียนเป็นรูปโค้งลอเรนซ์แล้ว เปรียบเทียบโค้งลอเรนซ์กับเส้นตรงของความเสมอภาคในอุดมคติ ซึ่งโค้งลอเรนซ์ใกล้กับเส้นตรงมากก็แสดงว่ามีความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษามาก จำแนกตามปีที่ศึกษา และประเภทเงินงบประมาณ ดังภาพประกอบ 2, 3 และ 4

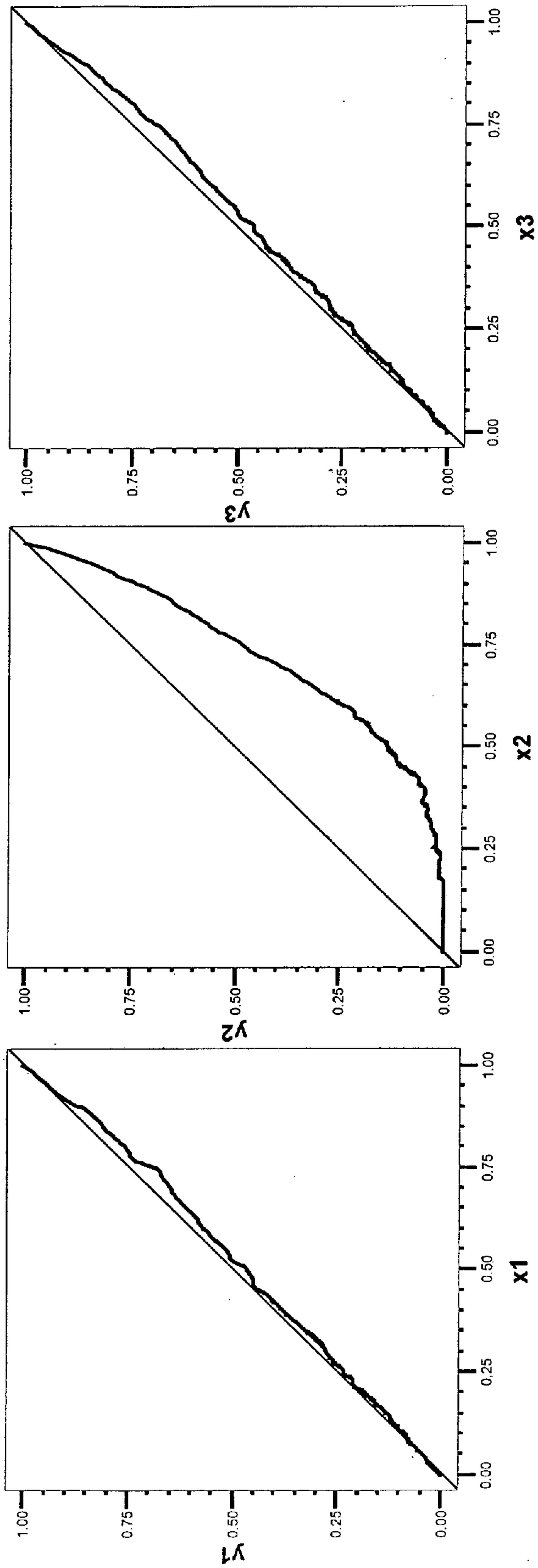
ภาพประกอบ 2 แผนภูมิโด่งลอเรนซ์ ปี 2541

จากภาพประกอบ 2 แสดงให้เห็นความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในปี 2541 จำแนกตามเงินงบประมาณ เงินกองทุน และเงินงบประมาณโดยรวมตามลำดับ

ภาพประกอบ 3 แผนภูมิโด่งลอเรนซ์ ปี 2543

จากภาพประกอบ 3 แสดงให้เห็นความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในปี 2543 จำแนกตามเงินงบประมาณ เงินคงงบประมาณ และเงินงบประมาณโดยรวมตามลำดับ

ภาพประกอบ 4 แผนภูมิโค้งลอเรนซ์ ปี 2545

จากภาพประกอบ 4 แสดงให้เห็นความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในปี 2545 จำแนกตามเงินงบประมาณ และเงินงบประมาณโดยรวมตามลำดับ

1.2.2 ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา โดยส่วนรวม โดยใช้การวิเคราะห์จากสัมประสิทธิ์ของการถดถอยของการลงทุนทางการศึกษา โดยส่วนรวม ในปี 2541, 2543, และ 2545 แสดงผลดังตาราง 20

ตาราง 20 สัมประสิทธิ์ของการถดถอยของการลงทุนทางการศึกษา ในปี 2541, 2543, และ 2545

รายการ	ปีที่ศึกษา	2541	2543	2545
	สัมประสิทธิ์ของการถดถอย		.3630	.2430

จากตาราง 20 แสดงให้เห็นว่า การลงทุนทางการศึกษา จากการวัดความเป็นกลางทางการงบประมาณของการลงทุนทางการศึกษา โดยใช้สัมประสิทธิ์ของการถดถอย มีค่าน้อยที่สุด แสดงว่า ระดับความเป็นกลางทางการงบประมาณยังมีมากที่สุด จึงแสดงว่า ในปี 2545 มีความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษามากที่สุด มากกว่าปี 2543 และ 2541 ตามลำดับ

สรุปผลการวิเคราะห์ตามสมมติฐานข้อที่ 2 ปรากฏผลว่า ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา โดยส่วนรวมในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ในปี 2541, 2543, และ 2545 มีความเสมอภาคมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังผลต่อไปนี้ คือ มีความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษามากขึ้นและในปี 2545 มากที่สุด

2. สมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 3 “ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ตามประเภทของงบประมาณ ขนาดของโรงเรียน สภาพที่ตั้งของโรงเรียน ในปี 2541, 2543, และ 2545 มีความเสมอภาคแตกต่างกัน” การวิเคราะห์ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาวิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์ 2 ประการ คือ ความแปรปรวนที่ยอมรับได้และความเป็นกลางทางการงบประมาณ ดังนี้

2.1 ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาจากการใช้เกณฑ์ ความแปรปรวนที่ยอมรับได้ ผลการหาค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันและดรชนีแมคคูลนของการลงทุนทางการศึกษาโดยใช้เกณฑ์ความแปรปรวนที่ยอมรับได้มีดังต่อไปนี้

2.1.1 ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา จำแนกตามประเภทของงบประมาณ ขนาดของโรงเรียน สภาพที่ตั้งของโรงเรียน ในปี 2541, 2543, และ 2545 โดยใช้การวิเคราะห์จากสัมประสิทธิ์ของความแปรผันแสดงผลดังตาราง 21

ตาราง 21 สัมประสิทธิ์ของความแปรผันของการลงทุนทางการศึกษา จำแนกตามเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ เงินงบประมาณโดยรวม ในแต่ละขนาดของโรงเรียน สภาพที่ตั้งของโรงเรียน ในปี 2541, 2543, และ 2545

รายการ	สัมประสิทธิ์ ของความแปรผัน	สัมประสิทธิ์ของความแปรผันของการลงทุนทางการศึกษา								
		เงินงบประมาณ			เงินนอกงบประมาณ			เงินงบประมาณโดยรวม		
		ปี	ปี	ปี	ปี	ปี	ปี	ปี	ปี	ปี
		2541	2543	2545	2541	2543	2545	2541	2543	2545
ขนาดของโรงเรียน										
เล็ก		66.22	38.41	36.51	78.40	113.32	136.19	64.46	38.14	36.23
กลาง		49.83	60.79	40.53	78.58	86.36	140.80	48.71	58.63	41.53
ใหญ่		36.08	36.06	36.05	39.61	37.74	60.56	32.73	34.23	35.47
ใหญ่พิเศษ		48.54	44.14	40.60	36.00	41.90	64.23	46.91	42.37	41.14
สภาพที่ตั้งของโรงเรียน										
เขตในเมือง		86.33	89.80	69.49	97.34	91.85	123.17	86.14	88.51	71.11
เขตนอกเมือง		129.51	140.28	96.97	202.50	156.75	312.47	133.59	140.37	101.30

จากตาราง 21 แสดงให้เห็นว่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันของการลงทุนทางการศึกษา จากเงินงบประมาณ ตามขนาดของโรงเรียน สัมประสิทธิ์ของความแปรผันในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ ลดลงในทุกปีที่ศึกษาโดยสัมประสิทธิ์ของความแปรผันลดลงมากที่สุดในปี 2545 แสดงว่า โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ มีความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษามากที่สุดในปี 2545 สำหรับโรงเรียนขนาดกลาง สัมประสิทธิ์ของความแปรผันเพิ่มขึ้นในปี 2543 และลดลงในปี 2545 แสดงว่าโรงเรียนขนาดกลางมีความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษามากที่สุดในปี 2545

สัมประสิทธิ์ของความแปรผันของการลงทุนทางการศึกษา จากเงินงบประมาณ ตามสภาพที่ตั้งของโรงเรียน สัมประสิทธิ์ของความแปรผันลดลง ในปี 2545 ทั้งโรงเรียนที่มีที่ตั้งเขตในเมือง และเขตนอกเมือง แต่ในช่วง ปี 2543 สัมประสิทธิ์ของความแปรผันเพิ่มขึ้น จากปี 2541 แสดงว่าความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษามีมากที่สุดในปี 2545 มากกว่า ปี 2541 และปี 2543 ตามลำดับ

สัมประสิทธิ์ของความแปรผันของการลงทุนทางการศึกษา จากเงินนอกงบประมาณ ตามขนาดของโรงเรียน สัมประสิทธิ์ของความแปรผันในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่พิเศษเพิ่มขึ้นทุกปีต่ำที่สุด ปี 2541 แสดงว่า ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษามีมากที่สุดในปี 2541 และสัมประสิทธิ์ของความแปรผัน สำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่มีลักษณะลดลงและเพิ่มขึ้นแสดงว่าความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษามากที่สุดในปี 2543

สัมประสิทธิ์ของความแปรผันของการลงทุนทางการศึกษา จากเงินนอกงบประมาณ ตามสภาพที่ตั้งของโรงเรียน สัมประสิทธิ์ของความแปรผันในโรงเรียนที่มีสภาพที่ตั้งอยู่ เขตในเมือง และเขตนอกเมือง มีลักษณะเหมือนกัน คือ ในปี 2543 สัมประสิทธิ์ของความแปรผันลดลง แต่กลับเพิ่มมากขึ้นในปี 2545 แสดงว่าความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา ของโรงเรียนที่มีสภาพที่ตั้งอยู่เขตในเมืองและนอกเมืองมีความเสมอภาคมากที่สุดในปี 2543

สัมประสิทธิ์ของความแปรผันของการลงทุนทางการศึกษา จากเงินงบประมาณโดยรวม ตามขนาดของโรงเรียน สัมประสิทธิ์ของความแปรผันในโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดใหญ่พิเศษ ลดลงทุกปีที่ศึกษา โดยสัมประสิทธิ์ของความแปรผันลดลงมากที่สุด ในปี 2545 แสดงว่า โรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดใหญ่พิเศษมีความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษามากที่สุดในปี 2545 สำหรับโรงเรียนขนาดกลาง สัมประสิทธิ์ของความแปรผันจะเพิ่มขึ้นในปี 2543 และจะลดลงต่ำสุดในปี 2545 แสดงว่าความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษามากที่สุดในปี 2545 ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่สัมประสิทธิ์ของความแปรผัน จะเพิ่มขึ้นทุกปีที่ศึกษา แสดงว่าความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนขนาดใหญ่มากที่สุดในปี 2541

สัมประสิทธิ์ของความแปรผันของการลงทุนทางการศึกษา จากเงินงบประมาณโดยรวม ตามสภาพที่ตั้งของโรงเรียน สัมประสิทธิ์ของความแปรผันในโรงเรียนที่มีสภาพที่ตั้งอยู่เขตในเมือง และเขตนอกเมือง มีลักษณะเหมือนกันคือ ในปี 2543 สัมประสิทธิ์ของความแปรผันเพิ่มขึ้น และกลับลดลงต่ำสุดในปี 2545 แสดงว่าความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา ในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ เขตในเมืองและเขตนอกเมือง มีความเสมอภาคมากที่สุดในปี 2545

2.1.2 ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา จำแนกตาม ประเภทของงบประมาณ ขนาดของโรงเรียน สภาพที่ตั้งของโรงเรียน ในปี 2541, 2543, และ 2545 โดยใช้การวิเคราะห์จากดรรชนีแมคคูลูน แสดงผลดังตาราง 22

ตาราง 22 ดรรชนีแมคคูลูนของการลงทุนทางการศึกษา จำแนกตามเงินงบประมาณ เงินนอก งบประมาณ เงินงบประมาณโดยรวม ในแต่ละขนาดของโรงเรียน สภาพที่ตั้งของโรงเรียน ในปี 2541, 2543, และ 2545

รายการ	ดรรชนีแมคคูลูนของการลงทุนทางการศึกษา								
	เงินงบประมาณ			เงินนอกงบประมาณ			เงินงบประมาณโดยรวม		
	ปี			ปี			ปี		
	2541	2543	2545	2541	2543	2545	2541	2543	2545
ขนาดของโรงเรียน									
เล็ก	.0025	.0022	.0027	.0013	.0015	.0005	.0025	.0024	.0027
กลาง	.0011	.0012	.0012	.0009	.0009	.0005	.0011	.0012	.0012
ใหญ่	.0004	.0004	.0004	.0004	.0004	.0002	.0004	.0005	.0004
ใหญ่พิเศษ	.0002	.0002	.0003	.0003	.0002	.0002	.0002	.0002	.0003
สภาพที่ตั้งของโรงเรียน									
เขตในเมือง	.0006	.0022	.0007	.0004	.0019	.0002	.0006	.0020	.0007
เขตนอกเมือง	.0015	.0015	.0015	.0010	.0010	.0006	.0015	.0015	.0015

จากตาราง 22 แสดงให้เห็นว่าดัชนีแมคลูนของการลงทุนทางการศึกษา จากเงินงบประมาณ ตามขนาดของโรงเรียน ขนาดเล็กดัชนีแมคลูนลดลงในปี 2543 และเพิ่มขึ้นในปี 2545 ส่วนโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่พิเศษดัชนีแมคลูนเพิ่มขึ้น แสดงว่าการลงทุนทางการศึกษามีความเสมอภาคมากขึ้น ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่ ค่าดัชนีคงที่ แสดงว่าความเสมอภาคไม่เปลี่ยนแปลง

ดัชนีแมคลูนของการลงทุนทางการศึกษา จากเงินงบประมาณ ตามสภาพที่ตั้งของโรงเรียน เขตในเมืองดัชนีแมคลูนเพิ่มขึ้นในปี 2543 และลดลงในปี 2545 แต่ดัชนีแมคลูนยังสูงกว่าปี 2541 แสดงว่าความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาเพิ่มขึ้น สำหรับโรงเรียนเขตนอกเมืองดัชนีแมคลูนมีค่าคงที่ไม่เปลี่ยนแปลง

ดัชนีแมคลูนของการลงทุนทางการศึกษา จากเงินนอกงบประมาณ ตามขนาดของโรงเรียน ขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ และใหญ่พิเศษ ดัชนีแมคลูนลดลงทุกปีและทุกขนาดที่ศึกษา แสดงว่า ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาลดลงต่ำสุดในปี 2545

ดัชนีแมคลูนของการลงทุนทางการศึกษา จากเงินนอกงบประมาณ ตามสภาพที่ตั้งของโรงเรียน เขตในเมืองดัชนีแมคลูนเพิ่มขึ้นในปี 2543 แต่ลดลงต่ำสุดในปี 2545 สำหรับโรงเรียนเขตนอกเมืองดัชนีแมคลูนคงที่ในปี 2543 แต่ลดลงต่ำสุดในปี 2545 แสดงว่าความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาลดลงต่ำสุดในปี 2545

ดัชนีแมคลูนของการลงทุนทางการศึกษา จากเงินงบประมาณโดยรวม ตามขนาดของโรงเรียนขนาดเล็ก ดัชนีแมคลูนลดลงในปี 2543 และเพิ่มขึ้นในปี 2545 และมากกว่าปี 2541 แสดงว่ามีความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษามากขึ้น สำหรับโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่พิเศษ ดัชนีแมคลูนเพิ่มขึ้นแสดงว่ามีความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษามากขึ้น ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่ดัชนีแมคลูนเพิ่มขึ้นในปี 2543 และลดลงในปี 2545 และเท่ากับ ปี 2541 แสดงว่า คงที่

ดัชนีแมคลูนของการลงทุนทางการศึกษา จากเงินงบประมาณโดยรวม ตามสภาพที่ตั้งของโรงเรียน เขตในเมืองดัชนีแมคลูนเพิ่มขึ้นในปี 2543 และลดลงในปี 2545 แต่สูงกว่าปี 2541 แสดงว่า ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษามากขึ้น ส่วนโรงเรียนเขตนอกเมือง ดัชนีแมคลูนคงที่ไม่เปลี่ยนแปลง

2.2 ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา จากการใช้เกณฑ์ความเป็นกลางทางการงบประมาณ ผลการวิเคราะห์โค้งลอเลนซ์และดรรชนีจินี กับการวิเคราะห์การถดถอย โดยใช้เกณฑ์ความเป็นกลางทางการงบประมาณ มีดังต่อไปนี้

2.2.1 ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา จำแนกตามประเภทของงบประมาณ ขนาดของโรงเรียน สภาพที่ตั้งของโรงเรียน ในปี 2541, 2543, และ 2545 โดยใช้การวิเคราะห์จากดรรชนีจินี แสดงผลดังตาราง 23

ตาราง 23 ดรรชนีจินีของการลงทุนทางการศึกษา จำแนกตามเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ เงินงบประมาณโดยรวม ในแต่ละขนาดของโรงเรียน สภาพที่ตั้ง ของโรงเรียน ในปี 2541, 2543, และ 2545

รายการ	ดรรชนีจินีของการลงทุนทางการศึกษา								
	เงินงบประมาณ			เงินนอกงบประมาณ			เงินงบประมาณโดยรวม		
	ปี	ปี	ปี	ปี	ปี	ปี	ปี	ปี	ปี
	2541	2543	2545	2541	2543	2545	2541	2543	2545
ขนาดของโรงเรียน									
เล็ก	.2143	.1549	.1008	.3387	.4722	.6227	.2067	.1503	.0981
กลาง	.1720	.1627	.0910	.2752	.3355	.5823	.1551	.1553	.0928
ใหญ่	.1716	.1734	.1587	.1914	.2163	.2849	.1498	.1732	.1573
ใหญ่พิเศษ	.1751	.1688	.1165	.0885	.1831	.2507	.1669	.1593	.1178
สภาพที่ตั้งของโรงเรียน									
เขตในเมือง	.1358	.1694	.0605	.2182	.2295	.3529	.1299	.1646	.0689
เขตนอกเมือง	.1533	.1961	.0863	.3729	.3172	.5900	.1601	.1957	.0945

จากตาราง 23 แสดงให้เห็นว่าดรรชนีจินีของการลงทุนทางการศึกษา จากเงินงบประมาณ ตามขนาดของโรงเรียน ขนาดเล็ก กลาง และใหญ่พิเศษดรรชนีจินีลดลง มีค่าน้อยที่สุดในปี 2545 สำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่ ดรรชนีจินีเพิ่มขึ้นในปี 2543 และลดลงมีค่าน้อยที่สุดในปี 2545 แสดงว่า มีความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา มากขึ้นและมากที่สุดในปี 2545

ดรรชนีเงินของการลงทุนทางการศึกษา จากเงินงบประมาณ ตามสภาพที่ตั้งของโรงเรียน เขตในเมือง และเขตนอกเมือง มีดรรชนีเงินเพิ่มขึ้นในปี 2543 และลดลงในปี 2545 ซึ่งลดลงต่ำกว่าปี 2541 แสดงว่ามีความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษามากขึ้น และมากที่สุดในปี 2545

ดรรชนีเงินของการลงทุนทางการศึกษา จากเงินนอกงบประมาณ ตามขนาดของโรงเรียน ขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ และใหญ่พิเศษ มีดรรชนีเงินเพิ่มขึ้นทุกปีที่ศึกษาและเพิ่มมากที่สุดในปี 2545 แสดงว่า ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาลดลง

ดรรชนีเงินของการลงทุนทางการศึกษา จากเงินนอกงบประมาณ ตามสภาพที่ตั้งของโรงเรียน เขตในเมือง มีดรรชนีเงินเพิ่มขึ้นทุกปี แสดงว่า ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาลดลง สำหรับเขตนอกเมืองดรรชนีเงินลดลงในปี 2543 และเพิ่มขึ้นในปี 2545 แสดงว่า ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาของโรงเรียนเขตนอกเมืองมีมากขึ้น แต่ลดลงในปี 2545

ดรรชนีเงินของการลงทุนทางการศึกษา จากเงินงบประมาณโดยรวม ตามขนาดของโรงเรียน ขนาดเล็ก และขนาดใหญ่พิเศษ มีดรรชนีเงินลดลงทุกปี แสดงว่ามีความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษามากขึ้น และมากที่สุดในปี 2545 สำหรับโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีดรรชนีเงินเพิ่มขึ้นในปี 2543 และลดลงในปี 2545 แสดงว่า ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษามีน้อยลงในปี 2543 แต่มีความเสมอภาค มากขึ้นในปี 2545

ดรรชนีเงินของการลงทุนทางการศึกษา จากเงินงบประมาณโดยรวม ตามสภาพที่ตั้งของโรงเรียน เขตในเมือง และเขตนอกเมืองมีดรรชนีเงินเพิ่มขึ้นในปี 2543 และลดลงในปี 2545 แสดงว่า มีความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษามีน้อยลง และเพิ่มมากขึ้นในปี 2545

โค้งลอเรนซ์ (Lorenz Curve) แสดงค่าดรรชนีเงิน โดยแสดงเป็นรูปกราฟกำหนดให้แกนตามแนวนอนเป็นร้อยละสะสมของจำนวนนักเรียน (X_1, X_2, X_3) จำแนกตามเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณและเงินงบประมาณโดยรวมตามลำดับ แกนตามแนวตั้งเป็นร้อยละสะสมของการลงทุนทางการศึกษา (Y_1, Y_2, Y_3) จำแนกตามเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินงบประมาณโดยรวมตามลำดับและกำหนดให้เส้นตรงทำมุม 45 องศาเป็นเส้นตรงของความเสมอภาคในอุดมคติ ค่าดรรชนีเงิน เมื่อเขียนเป็นรูปโค้งลอเรนซ์แล้วเปรียบเทียบโค้งลอเรนซ์กับเส้นตรงของความเสมอภาคในอุดมคติ ซึ่งโค้งลอเรนซ์ใกล้กับเส้นตรงมากก็แสดงว่ามีความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษามาก จำแนกตามปีที่ศึกษา และประเภทเงินงบประมาณ ขนาดของโรงเรียน และสภาพที่ตั้งของโรงเรียน ดังภาคผนวก ก.

2.2.2 ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน สภาพที่ตั้งของโรงเรียน ในปี 2541, 2543, และ 2545 โดยใช้การวิเคราะห์จากสัมประสิทธิ์ของการถดถอยของการลงทุนทางการศึกษาแสดงผลดังตาราง 24

ตาราง 24 สัมประสิทธิ์ของการถดถอยของการลงทุนทางการศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน สภาพที่ตั้งของโรงเรียน ในปี 2541, 2543, และ 2545

รายการ	สัมประสิทธิ์ของการถดถอย	สัมประสิทธิ์ของการถดถอยของการลงทุนทางการศึกษา		
		ปี 2541	ปี 2543	ปี 2545
ขนาดของโรงเรียน				
เล็ก		.2750	.0646	.0070
กลาง		.1930	.1780	.0029
ใหญ่		.1480	.4100	.1790
ใหญ่พิเศษ		1.3300	.2270	.1090
สภาพที่ตั้งของโรงเรียน				
เขตในเมือง		.3010	.2040	.1040.
เขตนอกเมือง		.3390	.2130	.0627

จากตาราง 24 แสดงให้เห็นว่า การลงทุนทางการศึกษา จากการวัดความเป็นกลางทางการงบประมาณของการลงทุนทางการศึกษา โดยใช้สัมประสิทธิ์ของการถดถอยมีค่าน้อยที่สุด แสดงว่าระดับความเป็นกลางทางการงบประมาณ ยังมีมากที่สุด จึงแสดงว่าโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง และขนาดใหญ่พิเศษ มีค่าสัมประสิทธิ์ของการถดถอยลดน้อยลงทุกปีที่ศึกษา และน้อยที่สุดในปี 2545 แสดงว่ามีความเป็นกลางทางการงบประมาณมากซึ่งมีความเสมอภาคมากที่สุดในปี 2545 สำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่ ค่าสัมประสิทธิ์ของการถดถอยมีลักษณะเพิ่มขึ้นในปี 2543 และลดลงในปี 2545 แต่ในปี 2541 มีค่าน้อยที่สุด แสดงว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีความเสมอภาคของการลงทุนมากที่สุดใน 2541 เมื่อพิจารณา ค่าสัมประสิทธิ์ของการถดถอยตามสภาพที่ตั้งของโรงเรียน เขตในเมืองและเขตนอกเมืองมีค่าสัมประสิทธิ์ของการถดถอยลดน้อยลงทุกปีที่ศึกษา และน้อยที่สุดในปี 2545 แสดงความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษามีมาก และมากที่สุดในปี 2545

สรุปผลการวิเคราะห์ตามสมมติฐานข้อที่ 3 ปรากฏผลว่า ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ตามประเภทของงบประมาณ ขนาดของโรงเรียน สภาพที่ตั้งของโรงเรียน ในปี 2541, 2543, และ 2545 มีความเสมอภาคแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังผลต่อไปนี้

1. ในปี 2545 มีความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษามากที่สุด ตามประเภทเงินงบประมาณ และงบประมาณโดยรวม ทุกขนาดของโรงเรียน และสภาพที่ตั้งใกล้เคียงกัน
2. เงินงบประมาณ ส่งผลต่อการมีความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาโดยตรง
3. เงินนอกงบประมาณ มีผลต่อความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาน้อย จะมีผลในปี 2541 และ ปี 2543
4. โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่พิเศษ มีความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาเพิ่มขึ้นมาก และมากที่สุดในปี 2545
5. โรงเรียนเขตในเมืองมีความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษามากกว่าโรงเรียนเขตนอกเมือง

จากการวิเคราะห์ตามสมมติฐานต่างๆ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนที่ยอมรับได้ และความเป็นกลางทางการงบประมาณโดยอาศัยวิธีการทางสถิติ เช่น สัมประสิทธิ์ของความแปรผัน ครรชนีแมคลูน โค้งลอเรนซ์และครรชนีจินี และการวิเคราะห์การถดถอย อาจให้ผลที่แตกต่างกันบ้าง แต่แนวโน้มแสดงให้เห็นว่า มีความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษามากขึ้น ในปี 2545

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการลงทุนทางการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ปี 2541, 2543, และ 2545 และศึกษาความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยส่วนรวม และจำแนกตามประเภทของงบประมาณ ในแต่ละปีงบประมาณ ขนาดของโรงเรียน และสภาพที่ตั้งของโรงเรียน ซึ่งจะสามารถนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษา เพื่อให้เกิดความเสมอภาคในการลงทุนทางการศึกษา โดยศึกษาจากปีงบประมาณและปีการศึกษา 2541, 2543, และ 2545 ประเภทเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินงบประมาณโดยรวม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา 4 ขนาดคือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ ตามสภาพที่ตั้งของโรงเรียน เขตในเมืองและเขตนอกเมือง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 86 โรงเรียนเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกสุ่มแบบ แบ่งกลุ่มจากที่ตั้งของโรงเรียนทุกอำเภอและทุกกิ่งอำเภอต่างๆ ในจังหวัดนครราชสีมา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ ในปี 2541, 2543, และ 2545 และข้อมูลเกี่ยวกับ ขนาดสภาพที่ตั้งของโรงเรียน แบ่งเป็น 2 ตอน เป็นแบบเลือกตอบและเติมคำ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยไปยังอธิบดีกรมสามัญศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์ขอเก็บข้อมูลจากผู้อำนวยการสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมาแล้ว แจกแบบสอบถาม และรับคืนพร้อมติดตามรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง เป็นแบบสอบถามที่สามารถนำมาวิเคราะห์ผลได้ จำนวน 86 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ด้วยเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปไมโครซอฟต์เอ็กเซล (Microsoft Excel) และโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS-X (Statistical Package for Social Science Version X) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการลงทุนทางการศึกษา กระทำโดยหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา กระทำโดยใช้เกณฑ์ความแปรปรวนที่ยอมรับได้ ซึ่งประกอบด้วยสถิติ 2 อย่าง คือ สัมประสิทธิ์ของความแปรผัน กับดรรชนีแมคลูน และเกณฑ์ความเป็นกลางทางการงบประมาณ ซึ่งประกอบด้วยสถิติ 2 อย่างคือ ไค้งลอเรนซ์ และดรรชนีจินิ กับการวิเคราะห์การถดถอย

ผู้วิจัยขอเสนอสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนและนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ในปี 2541 ถึง ปี 2545

1. โรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก มีสภาพที่ตั้งของโรงเรียนส่วนมากอยู่เขตนอกเมืองมากกว่าเขตในเมือง และมีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นทุกปี ในระหว่างปีที่ทำการศึกษา นักเรียนส่วนใหญ่จะอยู่ในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ และใหญ่พิเศษ ตามลำดับโรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวนนักเรียนน้อยที่สุด และนักเรียนส่วนใหญ่ประมาณ 58% อยู่ในเขตเมือง

2. จำนวนเงินในการลงทุนทางการศึกษาเพิ่มขึ้นทุกปีที่ทำการศึกษาโดยจำนวนเงินลงทุนทางการศึกษามากที่สุดในปี 2543 จำนวนเงินที่ลงทุนทางการศึกษาด้วยเงินงบประมาณ มีจำนวนที่สูงขึ้นทุกปี ส่วนการลงทุนทางการศึกษาด้วยเงินนอกงบประมาณมีจำนวนลดลงทุกปี และลดลงเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี 2545 เงินงบประมาณเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้มีการลงทุนทางการศึกษาเพิ่มขึ้น จำนวนเงินงบประมาณที่ลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลาง เพิ่มขึ้นมากที่สุดในปี 2545 สำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษจะมีจำนวนเงินลงทุนทางการศึกษาลดลงโดยในปี 2541 และ 2543 มีจำนวนเงินลงทุนสูงที่สุดตามลำดับ จำนวนเงินที่ลงทุนทางการศึกษาของโรงเรียน เขตในเมือง และเขตนอกเมืองเงินงบประมาณโดยรวมแล้ว โรงเรียนที่ตั้งอยู่เขตนอกเมืองจำนวนเงินลงทุนทางการศึกษาจะเพิ่มขึ้นทุกปี ถ้าจำแนกพบว่าเงินงบประมาณจะเพิ่มขึ้นส่วนเงินนอกงบประมาณนั้นจะลดลง

3. จำนวนเงินที่ลงทุนทางการศึกษา เฉลี่ยต่อหัวนักเรียนต่อปี โดยรวมแล้วเท่ากับ 9,690.15 บาท 9,448.90 บาท และ 10,462.29 บาท ในปี 2541, 2543, และ 2545 ตามลำดับ โดยเงินงบประมาณเป็นสัดส่วนที่สูงที่สุดในการลงทุนซึ่งเท่ากับ 9,046.92 บาท 8,918.64 บาท และ 10,229.01 บาท ในปี 2541, 2543, และ 2545 ตามลำดับ ส่วนเงินนอกงบประมาณนั้นลดลงทุกปี ในปี 2541 และ 2543 การลงทุนทางการศึกษาโดยเฉลี่ยต่อหัวนักเรียนต่อปีในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดเล็ก และขนาดกลาง จะมีค่าเฉลี่ยการลงทุนต่อหัวนักเรียนต่อปีสูงเป็นลำดับ ส่วนในปี 2545 โรงเรียนทุกขนาดจะมีค่าเฉลี่ยการลงทุนทางการศึกษาใกล้เคียงกัน คือ 11,222.83 บาท 10,322.21 บาท 10,210.17 บาท และ 10,095.16 บาท ในโรงเรียนขนาดเล็ก ใหญ่พิเศษ ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ตามลำดับ สำหรับการลงทุนทางการศึกษาเฉลี่ยต่อหัวนักเรียนต่อปีตาม สภาพที่ตั้งของโรงเรียน พบว่าในปี 2541, 2543 เงินงบประมาณและเงินงบประมาณโดยรวม ลงทุนในโรงเรียนที่มีที่ตั้งเขตในเมืองสูงกว่าเขตนอกเมือง ต่อมาในปี 2545 การลงทุนด้วยเงินงบประมาณ และเงิน

งบประมาณโดยรวม ลงทุนในโรงเรียนที่มีที่ตั้งเขตนอกเมือง สูงที่สุด และใกล้เคียงกันกับเขตในเมือง คือ 10,553.41 บาท และ 10,315.96 บาท ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการลงทุนทางการศึกษา และความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา

1. สภาพการลงทุนทางการศึกษา

1.1 สภาพการลงทุนทางการศึกษา ในปี 2541, 2543, และ 2545 มีสภาพการลงทุนทางการศึกษาที่ลดลง ในปี 2543 ทั้งเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินงบประมาณโดยรวม โดยเงินนอกงบประมาณลดลงร้อยละ 17.56 เงินงบประมาณลดลงร้อยละ 1.42 ส่งผลให้เงินงบประมาณโดยรวมลดลง ร้อยละ 2.49 แต่ในปี 2545 สภาพการลงทุนทางการศึกษาสูงขึ้นโดย เงินงบประมาณเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 14.69 ส่วนเงินนอกงบประมาณ ลดลงถึงร้อยละ 56.01 แต่เงินงบประมาณโดยรวมที่ลงทุนทางการศึกษา เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 10.73 เพราะเงินงบประมาณส่งผลโดยตรงต่อสภาพการลงทุนทางการศึกษาให้สูงขึ้น

1.2 สภาพการลงทุนทางการศึกษา จากเงินงบประมาณที่เป็นหลักสำคัญในการจัดการศึกษา แยกเงินงบประมาณดังกล่าวเป็นเงินงบประมาณสำหรับดำเนินการในแต่ละปีสูงขึ้นเป็นงบดำเนินการร้อยละ 75.19, 83.67, 84.75 ส่วนงบลงทุนจะลดลงทุกปีเป็นงบลงทุนร้อยละ 24.81, 16.33, 15.25 ในปี 2541, 2543, และ 2545 ตามลำดับ สำหรับสภาพการลงทุนทางการศึกษาของเงินนอกงบประมาณ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการลงทุนที่ได้มาจากเงินบำรุงการศึกษา และเงินบริจาคและรายรับอื่นๆ นั้น เป็นเงินบำรุงการศึกษาที่เป็นสัดส่วนหลักถึงร้อยละ 100 ทั้งในปี 2541 และปี 2543 ส่วนเงินบริจาคและรายรับอื่นๆ มีสัดส่วนการลงทุนในปี 2545 เป็นสัดส่วนร้อยละ 92.89 ต่อ 7.11 ตามลำดับ

1.3 สภาพการลงทุนทางการศึกษาจากการเปลี่ยนแปลงพบว่าร้อยละของการเปลี่ยนแปลงของเงินงบประมาณในโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลางลดลงในปี 2543 ร้อยละ 12.15 และร้อยละ 2.38 ตามลำดับ แต่เพิ่มขึ้นทั้งขนาดเล็กและขนาดกลางในปี 2545 โดยโรงเรียนขนาดเล็กเพิ่มมากที่สุด ร้อยละ 27.21 แต่สภาพการลงทุนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษจะเพิ่มในปี 2543 แต่ลดลงในปี 2545 ร้อยละ 25.88 สำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่สภาพการลงทุนทางการศึกษาลงทุนเพิ่มขึ้นทุกปี ส่วนสภาพการลงทุนทางการศึกษาของเงินนอกงบประมาณในโรงเรียนทุกขนาดลดลงทุกปี สำหรับ เงินงบประมาณโดยรวมโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางสภาพการลงทุนทางการศึกษา ลดลงในปี 2541 และปี 2543 แต่เพิ่มขึ้นในปี 2545 ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษสภาพการลงทุนเพิ่มขึ้นในปี 2543 กลับลดลงในปี 2545 ดังนั้น สภาพการลงทุนทางการศึกษา จึงลดลงและเพิ่มขึ้นในปี 2543 แตกต่างกันในแต่ละขนาด แต่เพิ่มขึ้นมากที่สุดในปี 2545 ในโรงเรียน

ขนาดเล็กคิดเป็นร้อยละ 23.87 และลดลง มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 26.34 ในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

1.4 สภาพการลงทุนทางการศึกษาจากการเปลี่ยนแปลงพบว่าร้อยละของการเปลี่ยนแปลงของเงินงบประมาณ ตามสภาพที่ตั้งของโรงเรียนเขตในเมือง ลดลงในปี 2543 แต่เพิ่มขึ้นในปี 2545 ส่วนโรงเรียนที่ตั้งอยู่เขตนอกเมืองจะมีสภาพการลงทุนที่เพิ่มขึ้นทุกปี ร้อยละ 2.17, 19.07 ในปี 2543 และปี 2545 ตามลำดับ ส่วนเงินนอกงบประมาณนั้น ทั้งโรงเรียนที่ตั้งอยู่ เขตในเมืองและเขตนอกเมือง จะลดลงทุกปี สำหรับสภาพการลงทุนทางการศึกษาของเงินงบประมาณโดยรวม โรงเรียนที่ตั้งอยู่ เขตนอกเมือง จะมีสภาพการลงทุนทางการศึกษา สูงกว่าเขตในเมืองทุกปี

สภาพการลงทุนทางการศึกษาโดยส่วนรวม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ในปี 2541, 2543, และ 2545 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา

ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา โดยใช้เกณฑ์ความแปรปรวนที่ยอมรับได้และเกณฑ์ความเป็นกลางทางการงบประมาณ พบว่า

2.1 การลงทุนทางการศึกษาโดยส่วนรวม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา มีความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษามากยิ่งขึ้น โดยในปี 2545 มีความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษามากที่สุด

เมื่อเปรียบเทียบการลงทุนทางการศึกษาด้วยเงินงบประมาณ พบว่ามีความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา มากที่สุด ในปี 2545 มากกว่า ปี 2541 และปี 2543 ตามลำดับ ส่วนเงินนอกงบประมาณนั้นความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาลดลง แต่เมื่อพิจารณาเงินงบประมาณโดยรวม พบว่า ในปี 2545 มีความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษามากที่สุด แสดงว่าเงินงบประมาณมีผล โดยตรงต่อการสร้างความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา

2.2 การลงทุนทางการศึกษาตามขนาดของโรงเรียนสภาพที่ตั้งของโรงเรียน ตามประเภทของงบประมาณในแต่ละปีที่ศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า มีความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาแตกต่างกัน

2.2.1 การลงทุนทางการศึกษา ในปี 2541, 2543, และ 2545 มีความเสมอภาคแตกต่างกันโดยในปี 2545 มีความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษามากที่สุด มากกว่าปี 2541 และปี 2543 ตามลำดับ

2.2.2 การลงทุนทางการศึกษาของเงินประเภทต่างๆ เงินงบประมาณและเงินงบประมาณโดยรวม มีความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา มากที่สุดในปี 2545 มากกว่า ปี 2541 และ ปี 2543 ตามลำดับ ส่วนเงินนอกงบประมาณ มีความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา น้อยที่สุดในปี 2545 น้อยกว่า ปี 2541 และปี 2543 ตามลำดับ เงินงบประมาณจึงมีผลต่อความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาโดยตรง

2.2.3 การลงทุนทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดต่างๆ พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่พิเศษ มีความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้นตามลำดับและมีความเสมอภาคมากที่สุดในทุกขนาดในปี 2545 โดยมีเงินงบประมาณลงทุนทางการศึกษา เพิ่มมากขึ้นในทุกปีและทุกขนาดของโรงเรียน ส่วนเงินนอกงบประมาณลดลงทุกปีและทุกขนาดของโรงเรียน

2.2.4 การลงทุนทางการศึกษาของโรงเรียนที่มีสภาพที่ตั้งเขตในเมืองและเขตนอกเมืองจะมีการลงทุนทางการศึกษาแตกต่างกัน โดยโรงเรียนที่มีที่ตั้งเขตในเมืองมีความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษามากกว่าโรงเรียนที่มีที่ตั้งเขตนอกเมือง

อภิปรายผล

ผลการศึกษา เรื่อง ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ในปี 2541, 2543, และ 2545 มีประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

1. โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีสภาพที่ตั้งของโรงเรียนตั้งอยู่เขตนอกเมือง มากกว่าเขตในเมือง ซึ่งสอดคล้องกับการรายงานการจัดการมัธยมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาของกลุ่มงานนโยบาย และแผน สำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา และเป็นไปตามนโยบายของการขยายโอกาสทางการศึกษาเพื่อสร้างความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษาของรัฐบาลมาเป็นลำดับอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิมชัย รัตนประยูร. (2535 : 114-115) ที่พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก และตั้งอยู่เขตนอกเมืองเพื่อกระจายความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษาไปสู่ชนบทห่างไกล สำหรับจำนวนนักเรียนนั้นจะมีอยู่ในโรงเรียน ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และใหญ่พิเศษ มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก และนักเรียนส่วนใหญ่จะอยู่ในโรงเรียนเขตในเมือง เพราะปัญหาทางด้านเศรษฐกิจของผู้ปกครอง ตลอดจนทั้งวิกฤตเศรษฐกิจทำให้รายได้ของผู้ปกครองลดลง เป็นผลให้การส่งบุตรหลานเข้าเรียนต่อลดลงในโรงเรียนขนาดเล็ก (กรมสามัญศึกษา. 2544 : บทคัดย่อ, กรมสามัญศึกษา. 2545 : 34)

2. จำนวนเงินในการลงทุนทางการศึกษาเพิ่มขึ้นทุกปี โดยเฉพาะในปี 2543 มีเงินลงทุนทางการศึกษามากที่สุดทั้งเงินงบประมาณ และเงินงบประมาณโดยรวม แต่สำหรับปี 2545 จำนวนเงินที่ลงทุนทางการศึกษาลดลง เป็นผลมาจาก กรมสามัญศึกษาได้รับการจัดสรรเงินงบประมาณเพื่อจัดการศึกษาไม่ตรงตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจของประเทศตกต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมูล นาคบรรพ์. (2544 : สรุป) ซึ่งได้วิเคราะห์การบริหารงบประมาณของกรมสามัญศึกษา ที่พบว่า การบริหารงบประมาณประจำปี การขอจัดตั้งงบประมาณในปี 2543 ได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้นจากปี 2542 แต่วงเงินที่ได้รับยังต่ำกว่าแผนที่กำหนดไว้ เป็นผลมาจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ และนอกจากนั้นเงินนอกงบประมาณได้ลดลงทุกปี จึงทำให้เงินงบประมาณโดยรวมมีผลจากการลงทุนเป็นไปตามจำนวนเงินงบประมาณเป็นหลัก เนื่องจากการงดเก็บเงินบำรุงการศึกษา ซึ่งเป็นเงินนอกงบประมาณ เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 ที่รัฐจะต้องจัดการศึกษาให้ทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย โดยในปีงบประมาณ 2543 กรมสามัญศึกษา ได้รับงบประมาณเงินอุดหนุน เพื่อชดเชยการยกเว้นไม่เก็บเงินบำรุงการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 อีกด้วย

จำนวนเงินที่ลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนขนาดต่าง ๆ นั้น พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลาง มีจำนวนเงินลงทุนเพิ่มมากขึ้นทุกปี และโรงเรียนที่มีสภาพที่ตั้ง เขตนอกเมือง จำนวนเงินลงทุนทางการศึกษาจะเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกรมสามัญศึกษา. (2540 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีค่าใช้จ่ายสูงสุด และโรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเขตเมืองมีค่าใช้จ่ายสูงกว่าเขตในเมือง

3. การลงทุนทางการศึกษาเฉลี่ยต่อหัวนักเรียนต่อปี เมื่อพิจารณาโดยรวมค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหัวนักเรียนต่อปี ในปี 2545 สูงสุด คือ 10,462.29 บาท ซึ่งค่าเฉลี่ยต่อหัวนักเรียน ดังกล่าวของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ และใหญ่พิเศษ ใกล้เคียงกัน คือ 11,222.83 บาท 10,210.17 บาท 10,095.16 บาท และ 10,322.21 บาท ตามลำดับ รวมทั้งค่าเฉลี่ยต่อหัวนักเรียนในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตในเมือง และเขตนอกเมือง มีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกันตามลำดับดังนี้ 10,315.96 บาทและ 10,553.41 บาท ซึ่งสอดคล้องตามผลการวิจัยของกรมสามัญศึกษา. (2541 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ภาพรวมของค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 6,905.54 บาท เป็น 8,257.35 บาทต่อคนต่อปีในปี พ.ศ. 2539

การลงทุนทางการศึกษาเฉลี่ยต่อหัวนักเรียนต่อปีในช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) และฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) จะเห็นได้ว่าค่าเฉลี่ยดังกล่าวเพิ่มขึ้นคือในปี 2543 เท่ากับ 9,448.90 บาท ส่วนในปี 2545 เท่ากับ 10,462.29 บาท สำหรับในปี 2541 และ ปี 2543 ค่าเฉลี่ยต่อหัวนักเรียน

ต่อคนลดลง คือ 9,690.15 บาท เป็น 9,448.90 บาท ซึ่งอยู่ในช่วงระยะเวลาก่อนและหลัง การปฏิรูปการศึกษาอันเนื่องมาจาก การบริหารงบประมาณเป็นช่วงระหว่างการปรับขั้นตอน และวิธีการชะลอและงดเก็บเงินบำรุงการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวปฏิบัติของกรมสามัญศึกษา. (2544 : 9-13) และของกองแผนงาน. (2544 ก : 1-13, 2545 : 1-10) ในการกำหนดนโยบาย ปฏิรูปการศึกษา และกระจายอำนาจไปยังจังหวัดและโรงเรียน

4. สภาพการลงทุนทางการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา มีสภาพการลงทุนที่ลดลง ทั้งเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินงบประมาณโดยรวม โดยลดลงในปี 2543 อันเนื่องมาจาก วิกฤตเศรษฐกิจทำให้ได้รับเงินงบประมาณ ซึ่งเป็น งบประมาณหลักในการจัดการศึกษาลดลง ประกอบกับเงินนอกงบประมาณลดลงเนื่องจากการชะลอการเก็บและงดการเก็บเงินบำรุงการศึกษา จึงทำให้เงินนอกงบประมาณลดลงเป็นอย่างมาก แต่ในระยะเวลาต่อมา ในปี 2545 สภาพการลงทุนจะเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เงินงบประมาณซึ่งสอดคล้องกับ การบริหารงานงบประมาณ โดยการชะลอการเก็บ และงดเก็บเงิน บำรุงการศึกษา และได้รับเงินงบประมาณเพิ่มขึ้น เพื่อใช้จ่ายอุดหนุนการศึกษาเป็นค่าใช้จ่ายรายหัว ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ตามแนวปฏิบัติของการสั่งการ หนังสือราชการ กรมสามัญศึกษา ที่ ศธ. 0804/16935 ลงวันที่ 26 กันยายน 2545 ที่ ศธ. 0804/17433 ลงวันที่ 3 ตุลาคม 2545 ที่ ศธ. 0804/18221 ลงวันที่ 17 ตุลาคม 2545 และที่ ศธ. 0804/18756 ลงวันที่ 30 ตุลาคม 2545 ความว่าให้โรงเรียนชะลอการเก็บเงินบำรุงการศึกษาและแจ้งจัดสรรเงินงบประมาณรายจ่ายต่อหัว ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ตามมติคณะรัฐมนตรี ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 1,800 บาท ต่อคนต่อปี และชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 2,700 บาทต่อคนต่อปี

นอกจากนั้น กรมสามัญศึกษา. (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยค่าใช้จ่ายโดยรวม ในการจัดการศึกษา ต่อคนต่อปีเท่ากับ 13,034.70 บาท จึงแสดงให้เห็นว่า สภาพการลงทุนทาง การศึกษาเปลี่ยนแปลงโดยก่อนปี 2541 ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาค่อนข้างสูง และลดลงในปี 2541 และปี 2543 แล้วจึงเพิ่มขึ้นในปี 2545 และเงินงบประมาณ ดังกล่าวส่วนใหญ่ เป็นเงินงบด้านดำเนินการโดยในปี 2545 สูงถึงร้อยละ 84.75 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรมสามัญศึกษา ดังกล่าว พบว่า งบในด้านดำเนินการเป็น เงินงบประมาณร้อยละ 81 ส่วนสภาพการลงทุนทางการศึกษาตามขนาดและที่ตั้งโรงเรียน ทั้งเงินงบประมาณ และเงินงบประมาณโดยรวม มีสภาพการลงทุนสูงสุดในโรงเรียนขนาดเล็ก และสูงสุดในโรงเรียน ที่มีสภาพที่ตั้งอยู่เขตนอกเมือง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยดังกล่าวเช่นกัน

5. ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาโดยส่วนรวม มีความเสมอภาค มากยิ่งขึ้น โดยในปี 2545 มีความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษามากที่สุด ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของเฉลิมชัย รัตนประยูร. (2535 : บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่า ความเสมอภาค ของการลงทุนทางการศึกษามีเพิ่มขึ้นทั้งนี้เป็นผลเนื่องจากการได้รับการจัดสรรเงินลงทุนทาง การศึกษาเพิ่มมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเงินงบประมาณ เมื่อเปรียบเทียบการลงทุนทาง

การศึกษา ด้วยเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินงบประมาณโดยรวมแล้วจะเห็นได้ว่า เงินงบประมาณเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดความเสมอภาคทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. (2524 : 120) ซึ่งพบว่าเงินงบประมาณของรัฐบาลทำให้เกิดความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา ส่งผลให้เงินงบประมาณโดยรวมมีความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาเพิ่มมากยิ่งขึ้น สำหรับเงินนอกงบประมาณมีผลต่อความเสมอภาคน้อย เพราะเงินนอกงบประมาณที่ลงทุนทางการศึกษาลดลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิยม เสรีรัตน์. (2529 : 99-106) ซึ่งพบว่า เงินนอกงบประมาณไม่มีส่วนสำคัญทำให้เกิดความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา แต่ขัดแย้งกับผลการวิจัยของอนันต์ บำรุงไทย. (2522 : บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่า เงินนอกงบประมาณมีส่วนสำคัญ ทำให้เกิดความเสมอภาคมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นผลมาจากเงินที่ลงทุนทางการศึกษาเป็นเงินงบประมาณและเงินบำรุงการศึกษา เป็นส่วนประกอบ สำหรับการลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนขนาดต่างๆ นั้นมีความเสมอภาคแตกต่างกัน คือ โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่พิเศษ มีความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของอนันต์ บำรุงไทย. (2522 : บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลาง มีความเสมอภาคมากขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิมชัย รัตนประยูร. (2535 : บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่าโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลางมีความเสมอภาคมากยิ่งขึ้น เช่นกัน

สำหรับการลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนที่มีสภาพที่ตั้งของโรงเรียน เขตในเมือง และเขตนอกเมือง จะมีความเสมอภาคแตกต่างกันโดยโรงเรียนที่มีสภาพที่ตั้งเขตในเมือง มีความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษามากกว่าเขตนอกเมือง ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยของอนันต์ บำรุงไทย. (2522 : บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่า โรงเรียนที่ตั้งอยู่เขตในเมืองมีความเสมอภาคน้อยกว่าเขตนอกเมือง แต่จากการวิจัยที่พบครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของนิยม เสรีรัตน์. (2527 : 79-91, 2529 : 99-106) และของเฉลิมชัย รัตนประยูร. (2535 : 118) ซึ่งพบว่าความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนที่มีที่ตั้งเขตในเมือง มากกว่าโรงเรียนที่มีที่ตั้งอยู่เขตนอกเมือง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ การดำเนินงานและข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติซึ่งเป็นข้อเสนอแนะที่อาศัยผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นพื้นฐานมีดังต่อไปนี้

1. การพิจารณาจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านงบประมาณ ควรพิจารณาความจำเป็นของโรงเรียนขนาดต่างๆ ให้ได้รับการจัดสรรที่เป็นสัดส่วนเหมาะสม เพื่อสร้างความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนขนาดใหญ่ และตามสภาพที่ตั้งเขตนอกเมือง
2. การลงทุนทางการศึกษาส่วนใหญ่เป็นเงินงบประมาณ โดยเฉพาะหมวดเงินเดือน จะสูงขึ้น ซึ่งเป็นงบดำเนินการแต่ลงทุนยังมีสัดส่วนที่น้อย ควรพิจารณาเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณด้านการลงทุนเพิ่มขึ้น
3. ควรกำหนดรูปแบบการจัดสรรงบประมาณใหม่ หรือปรับวิธีการงบประมาณ เพื่อสนับสนุนโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของโรงเรียน
4. ควรเปิดโอกาสให้โรงเรียนได้มีโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการร่วมรับผิดชอบช่วยบำรุงการศึกษาในส่วนที่เท่ากันทุกคน เพื่อให้สัดส่วนการลงทุนทางการศึกษาเฉลี่ยต่อหัวนักเรียนต่อคนต่อปีสูงขึ้น เพื่อให้โรงเรียนได้รับการพัฒนามากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของการศึกษาโดยส่วนรวม
5. ควรสนับสนุนส่งเสริมให้โรงเรียนได้จัดกิจกรรมตามโครงการระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการศึกษาในหลายรูปแบบ
6. การปฏิรูปการศึกษา โดยรัฐเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาและจัดสรรงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการจัดสรรงบประมาณ รับผิดชอบการจัดการศึกษาภาคบังคับ ด้วยเงินงบประมาณเป็นหลักทั้งหมดอย่างเดียว เมื่อเกิดวิกฤตเศรษฐกิจขึ้นในประเทศจะส่งผลต่อการจัดการศึกษาอย่างรุนแรง ควรเร่งการปฏิรูปการศึกษาในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา จากเอกชนเพื่อให้มีส่วนร่วมช่วยรับผิดชอบในการจัดการศึกษา เพื่อสร้างคุณภาพทางการศึกษาให้มั่นคงยิ่งขึ้น
7. การดำเนินนโยบายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในด้านการพัฒนาการศึกษาต้องมุ่งเน้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบและส่งเสริมด้านทรัพยากรทางการศึกษาให้มากยิ่งขึ้นและเป็นรูปธรรม
8. การลงทุนทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา จากเงินนอกงบประมาณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเงินบริจาคในระยะเวลาที่ผ่านมาไม่สามารถตรวจสอบหรือเก็บข้อมูลได้ซึ่งในสภาพการลงทุนทางการศึกษาจริง อาจจะเป็นเงินที่ใช้ในการลงทุนทางการศึกษาของโรงเรียนได้เป็นอย่างดีในระยะเวลาที่ผ่านมาควรเปิดเผยโดยให้โรงเรียนดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับเป็นข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดต่างๆ
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ หรือในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย
3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในสถานศึกษาระดับอื่นๆ เช่น ระดับประถมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา
4. ควรมีการวิจัย เปรียบเทียบ ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษากับความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา หรือกับประสิทธิภาพของการจัดการมัธยมศึกษา
5. ควรมีการวิจัย ความเสมอภาค ของการลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เฉพาะโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงในประเทศไทย
6. ควรมีการวิจัย เพื่อศึกษารูปแบบที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพในการจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินงาน และงบประมาณเพื่อการลงทุนการจัดการมัธยมศึกษา
7. ควรมีการวิจัย เพื่อหาค่าใช้จ่ายในการลงทุนทางการศึกษาต่อนักเรียนในแต่ละช่วงระดับชั้นทุกสังกัด
8. ควรมีการวิจัย ศึกษาถึงความช่วยเหลือจากภาคเอกชน สร้างความเสมอภาคทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาได้เพียงใด

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมสามัญศึกษา. (2532). เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
การศาสนา.
- _____ (2540). รายงานการวิจัยการศึกษาค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน.
- _____ (2541). รายงานการวิจัยการศึกษาแนวทางการขยายโอกาสทางการศึกษา
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลายในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา.
กรุงเทพฯ : กองแผนงาน.
- _____ (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และการวิเคราะห์
สาระสำคัญ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____ (2543). สถิติการศึกษานับย่อกรมสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2543. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____ (2544). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2545 กรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ :
กองแผนงาน.
- _____ (2545). แผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) กรมสามัญศึกษา.
กรุงเทพฯ : กองแผนงาน.
- กมล สุดประเสริฐ. (2536, มิถุนายน). "จากความเสมอภาคในยุโรปมาถึงความเหลื่อมล้ำในไทย,"
วารสารก้าวไกล. 4 (2) : 42-45.
- กองแผนงาน. (2544ก.) เอกสารคำชี้แจง การจัดทำรายละเอียดคำขอตั้งงบประมาณ
ระดับจังหวัดประจำปี โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ :
กองแผนงาน.
- _____ (2544ข.). รายงานการวิจัยและพัฒนากระบวนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : โฆสิตการพิมพ์จำกัด.
- _____ (2545). การบริหารงบประมาณปี 2545 กรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ :
กองแผนงาน.
- จงจิตต์ โสภนคณาภรณ์. (2541, มกราคม-ธันวาคม). "ความไม่ลงตัวในเรื่องความเสมอภาคทาง
การศึกษา," วารสารรามคำแหง. 18 (1-4) : 255-259.
- เจอร์ลด์ ฟราย. (2524, สิงหาคม-กันยายน). "ตัวบ่งชี้ความเท่าเทียมและความเสมอภาค
ทางการศึกษาในประเทศไทย," แปลและเรียบเรียงโดย กุลวิตรา ภั้งคานนท์, วิณา
สมบูรณ์วิบูลย์ และสุภาวรงค์ จันทวานิช วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 15 (2) :
53-70.

- เจอร์ลด์ ฟราย. (2545, กรกฎาคม). "ปัญหาสำคัญของไทยคือความไม่เสมอภาคทางการศึกษา," *สถานปฏิรูป*. 5 (52) : 66-73.
- เฉลิมชัย รัตนประยูร. (2535). *ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ*. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เชิดชัย มีคำ. (2541). *รวบรวมกฎหมายและระเบียบการคลัง*. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- ดวงกมล บุญชนะวิวัฒน์. (2543) *รายงานการวิจัย เรื่องการศึกษาค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา*. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ. ถ่ายเอกสาร.
- เทียนฉาย กิระนันท์. (2519). *เศรษฐศาสตร์ : ทรัพยากรมนุษย์และกำลังคน*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ธำรงค์ อุดมไพจิตรกุล. (2543). *เศรษฐศาสตร์การศึกษา : สำหรับผู้บริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิพนธ์ กินาวงศ์. (2540, มกราคม-เมษายน). "การจัดสรรงบประมาณเพื่อการลงทุนทางการศึกษา : ดำน้ำพริกละลายแม่น้ำหรือจับเสื่อใส่ถังปลั่งสูง," *ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร*. 1 (3) : 1-8.
- นิยม เสรีรัตน์. (2527). *ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2521, 2523, 2525*. โรงเรียนมหาชิราวุธ. ถ่ายเอกสาร.
- _____ (2529). *การศึกษาการลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตการศึกษา 3*. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา. ถ่ายเอกสาร.
- บุญทิวา สิริขันธ์ศรี. (2541). *ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539)*. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปัญญา วงศ์กุ่มหมัด. (2537). *เอกสารประกอบคำบรรยาย การบริหารงบประมาณ*. กรุงเทพฯ : กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา.
- _____ (2540). *เอกสารประกอบคำบรรยาย การบริหารงานงบประมาณ*. กรุงเทพฯ : กองคลัง กรมสามัญศึกษา.
- พนม พงษ์ไพบูลย์. (2527, มีนาคม). "ปัญหาการกระจายโอกาสทางการศึกษา," *วิทยาจารย์*. 82 (3) : 4-6.
- เล็ก พงษ์สมัตร์ไทย. (2530, มิถุนายน). "ความเสมอภาคทางการศึกษาในสังคมไทย," *คุรุปริทัศน์*. 12 (6) : 23-35.

- วิญญา วิศาลาภรณ์. (2540). การวิจัยทางการศึกษาหลักการและแนวทางการปฏิบัติ.
กรุงเทพฯ : ดันอ้อ แกรมมี่.
- วิสุทธิศรี อัจฉาณรงค์. (2538). เอกสารประกอบคำบรรยาย การบริหารงานงบประมาณ. กองคลัง.
กรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : เค.พี.พรีนติ้ง.
- สำนักงานจังหวัดนครราชสีมา. (2544). นครราชสีมาในทศวรรษหน้า. นครราชสีมา :
ฝ่ายนโยบายและแผน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). รายงานการสัมมนาผลงานวิจัยตาม
โครงการความช่วยเหลือทางวิชาการ ด้านการศึกษาจากธนาคารพัฒนาเอเชีย.
กรุงเทพฯ : ที.พี. พรีนซ์ จำกัด
- _____ (2543ก.). วิธีการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดีจำกัด.
- _____ (2543ข.). วิธีการจัดสรรเงินจากรัฐบาลมลรัฐไปยังเขตการศึกษาในสหรัฐอเมริกา.
กรุงเทพฯ : พิมพ์ดีจำกัด.
- _____ (2543ค.). รูปแบบการจัดสรรเงินโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อให้เกิดความเสมอภาค
และประสิทธิภาพกรณีศึกษาจากประเทศออสเตรเลีย. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดีจำกัด.
- _____ (2544). สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีโลก พ.ศ. 2543. กรุงเทพฯ :
วัฒนาพานิชจำกัด.
- _____ (2545). ความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาของประเทศไทย ปี 2544.
กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2544ก). ปฏิรูปการศึกษาไทยในมุมมองประชาชน. กรุงเทพฯ :
พิมพ์ดีจำกัด.
- _____ (2544ข). รายงานปฏิรูปการศึกษาต่อประชาชน. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พรีนติ้ง
แอนพับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. (2542). สรุปงานประจำปีการศึกษา 2542. นครราชสีมา
: ถ่ายเอกสาร.
- _____ (2543). แนวทางการพัฒนาการศึกษา. นครราชสีมา : ถ่ายเอกสาร.
- สำนักนายกรัฐมนตรื. (2544). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่เก้า
พ.ศ. 2544-2549. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สุมล นาคบรรพ์. (2544). รายงานการวิเคราะห์ การบริหารงบประมาณปี 2543 ของกรม
สามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : ถ่ายเอกสาร.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2524). รายงานวิจัยการวิจัยเรื่อง ความเสมอภาคของการลงทุน
ทางการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลทั่วราชอาณาจักร. สงขลา : มงคลการพิมพ์.

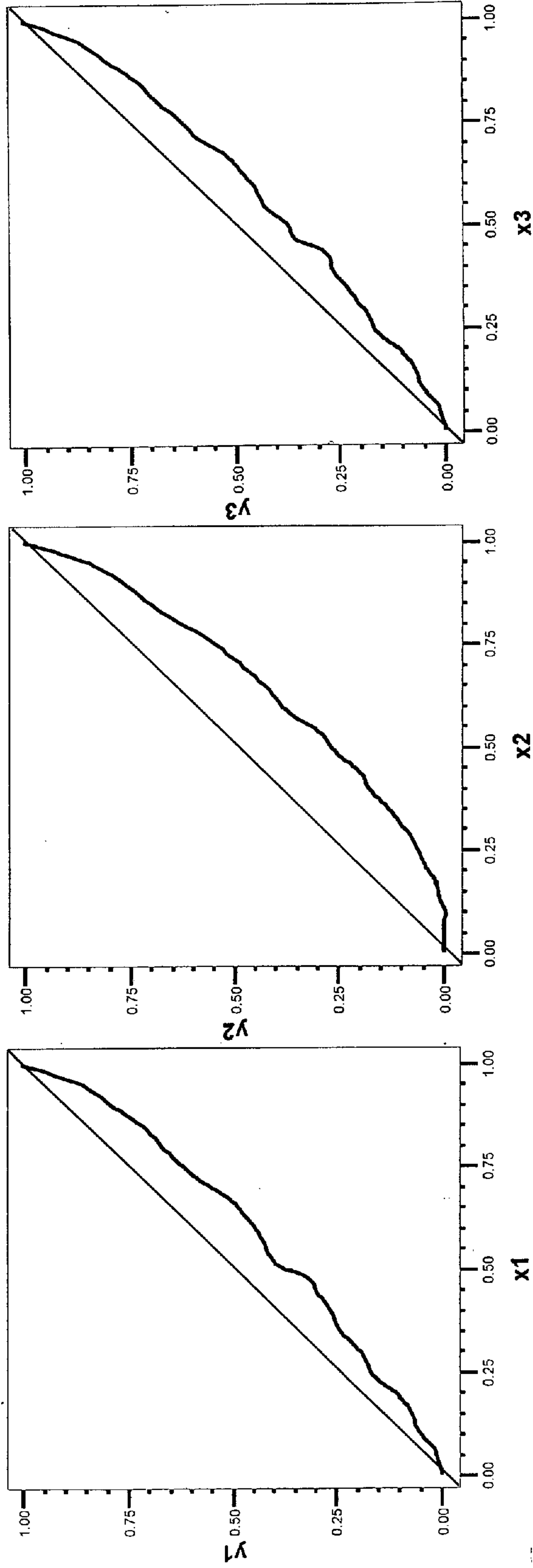
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2536ก, มกราคม-มีนาคม). "ความเสมอภาคทางการศึกษา," *วารสารราชบัณฑิตยสถาน*. 18(2) : 15-26
- _____. (2536ข.). *การวิจัยเกี่ยวกับการเงิน งบประมาณ และความเสมอภาคทางการศึกษา*. ประมวลสาระชุดวิชา การวิจัยการบริหารการศึกษา *Research in Educational Administration*. หน่วยที่ 11 นนทบุรี : บัณฑิตศึกษา สาขาวิชา ศึกษาศาสตร် มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อนันต์ บำรุงไทย. (2522). *ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 7*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.ถ่ายเอกสาร.
- เอกวิทย์ ณ ถลาง. (2527, พฤษภาคม). "ทัศนบางประการเกี่ยวกับกลยุทธ์บายการศึกษา," *คุรุปริทัศน์*. 9 (5) : 12-22.
- Connolly, William John. (1987, June.) "Florida Education Finance Program Equalization Factors as Effective Determinants of student and Taxpayer Equity," *Dissertation Abstracts International*. 47 (12) : 4280-A.
- Dejnozka, Edward L. (1983). *Educational Administration Glossary*. Connecticut : Greenwood Press.
- Elchanan, Cohn. (1982) "Financing Schools," *Encyclopedia of Educational Research*. Vol.2. edited by Harold E Mitzed. New York : The Free Press.
- Garms, Walter I., Guthrie, James W. and Pierce, Lawrence C. (1978). *School Finance : The Economics and Politics of Public Education*. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall.
- Gordon, Edmund W. (1972). "Toward Defining Equality of Education Opportunity," *On Equality of Educational Opportunity*. New York : Random House.
- Hanson, Thamas James. (1986, August.) "Wealth Equilization Trends : Colorado School Finance 1973-1984," *Dissertation Abstracts International*. 47 (02) : 418-A.
- Harvey, Glen and Klein, Susan. (1989). "Understanding and Measuring Equity in Education : A Conceptual Framework," *Equity in Education*. London : Falmer Press.
- Hickrod, G., Alan Hubbard, Ben C. and Yang, Thomas W. (1975). *The 1973 Reform of the Illinois General Purpose Educational Grant-in-aid : A Description and an Evaluation*. Normal, Illinois : The Center for the Study of Educational Finance, Illinois State University.

- Hills, P.J. ed. (1982) *A Dictionary of Education*. London : Routledge and Kegan Paul.
- Johnston, Martha Bouknight. (1984). *An Equity Analysis of the Pennsylvania School Finance System 1975-1981*. Ed. D. Dissertation, Temple University.
- Kinawong, Nipon. (1978, March.) "Revenue Equity in Illinois Public Community Colleges," *Dissertation Abstracts International*. 39 (9) : 5316-A.
- Krejcie, Robert V. and Morgan, Garyle W. (1970, Autumn.). "Determining Sample Size for Research Activities," *Educational and Psychological Measurement*. 30 (3) : 607-610.
- Lewin, H.M. (1985). "School Finance," *The International Encyclopedia of Education Research and Studies*. Oxford : Pergamon Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

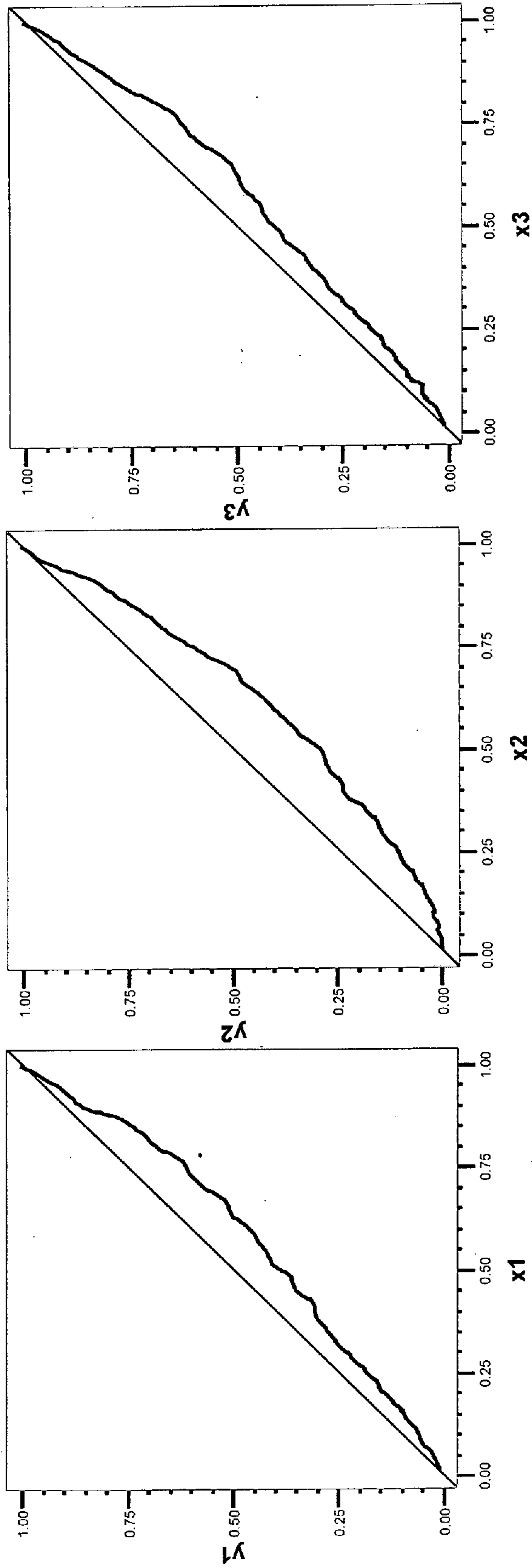
โค้งลอเรนซ์ (Lorenz Curve) แสดงค่าดัชนี
ปี 2541, 2543, และ 2545 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน
สภาพที่ตั้งของโรงเรียน และจำแนกตามประเภทของงบประมาณ

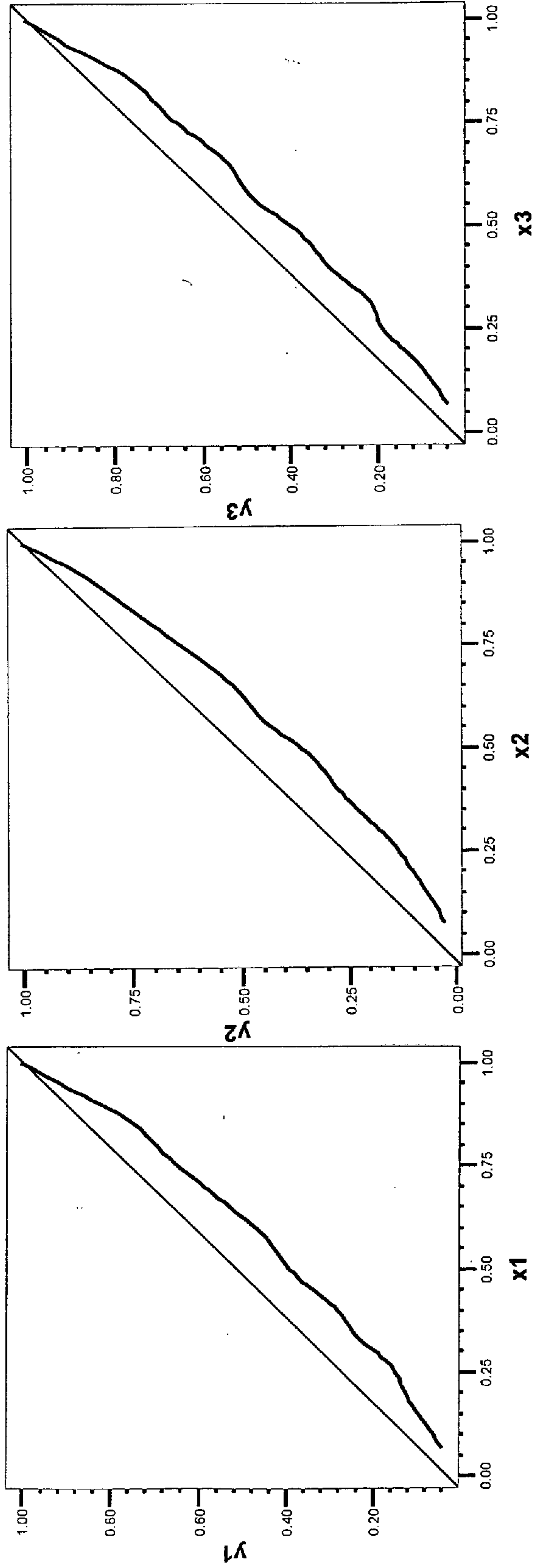
ภาพประกอบ 5 แผนภูมิโด่งลอเรนซ์ ปี 2541 ของโรงเรียนขนาดเล็ก

จากภาพประกอบ 5 แสดงให้เห็นความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในปี 2541 ของโรงเรียนขนาดเล็ก จำแนกตามเงินงบประมาณ

เงินนอกงบประมาณ และเงินงบประมาณโดยรวมตามลำดับ

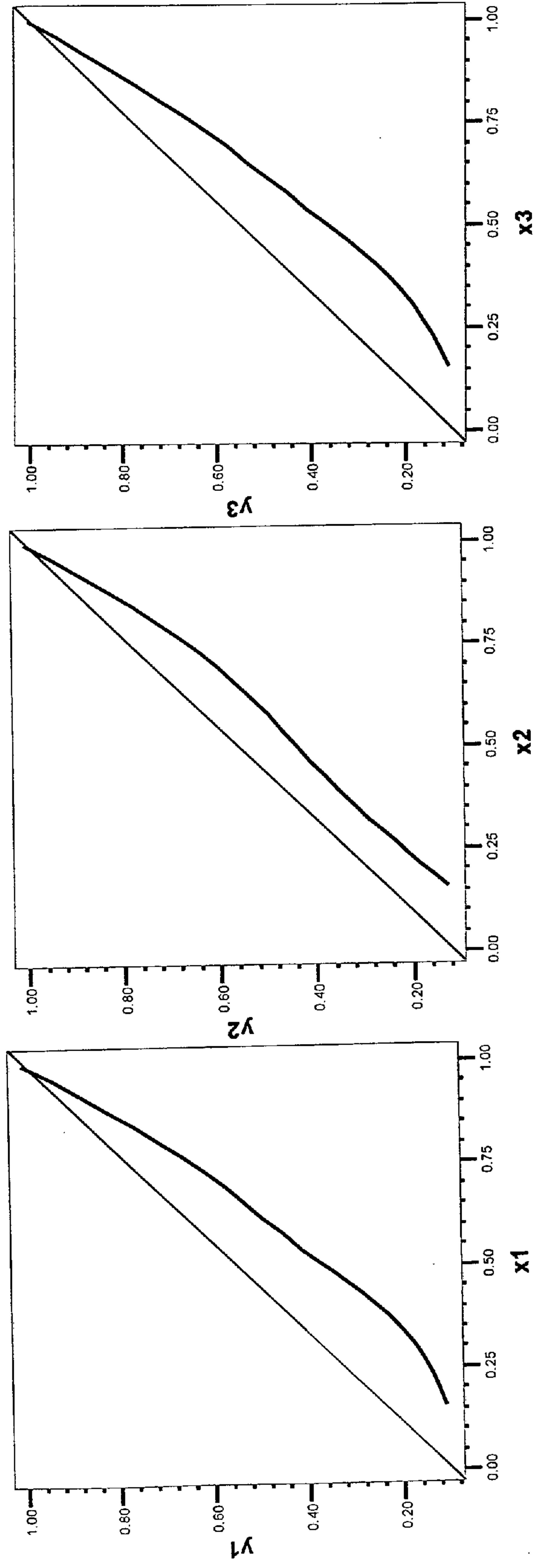
ภาพประกอบ 6 แผนภูมิโค้งลอเรนซ์ ปี 2541 ของโรงเรียนขนาดกลาง
 จากภาพประกอบ 6 แสดงให้เห็นความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในปี 2541 ของโรงเรียนขนาดกลาง จำแนกตามเงินงบประมาณ
 เงินนอกงบประมาณ และเงินงบประมาณโดยรวมตามลำดับ

ภาพประกอบ 7 แผนภูมิโค้งลอเรนซ์ ปี 2541 ของโรงเรียนขนาดใหญ่

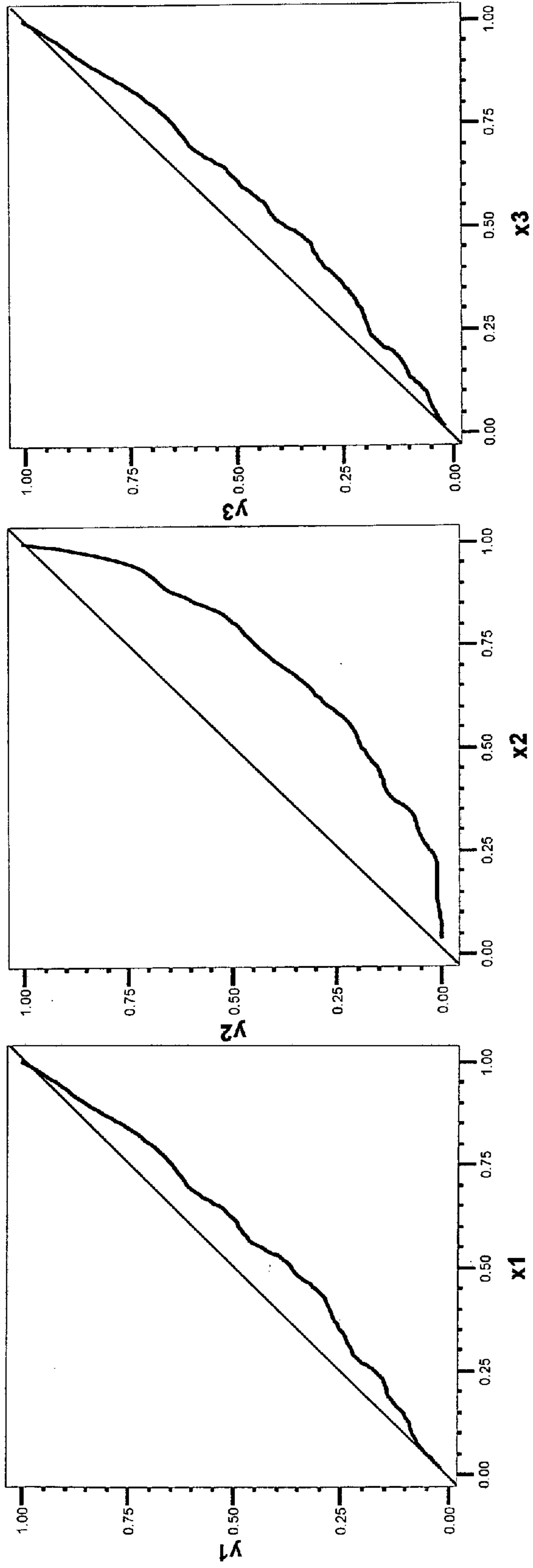
จากภาพประกอบ 7 แสดงให้เห็นความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในปี 2541 ของโรงเรียนขนาดใหญ่ จำแนกตามเงินงบประมาณ

เงินงบประมาณ และเงินงบประมาณโดยรวมตามลำดับ

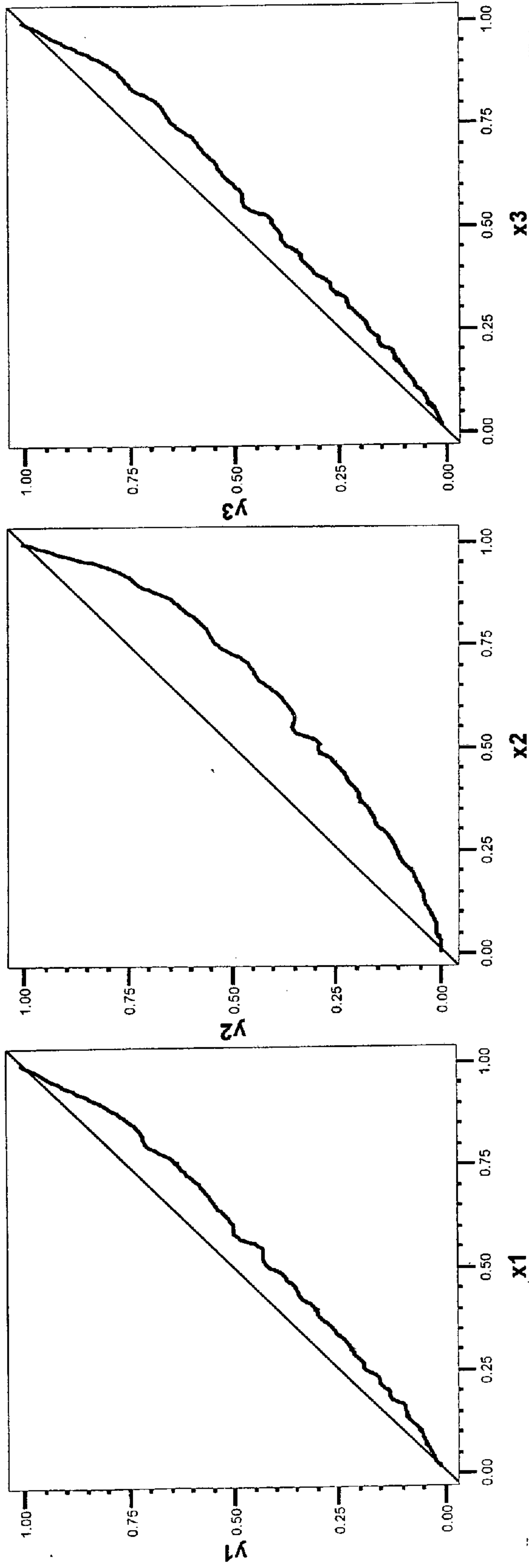
ภาพประกอบ 8 แผนภูมิโค้งลอเรนซ์ ปี 2541 ของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

จากภาพประกอบ 8 แสดงให้เห็นความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในปี 2541 ของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ
 จำแนกตามเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินงบประมาณโดยรวมตามลำดับ

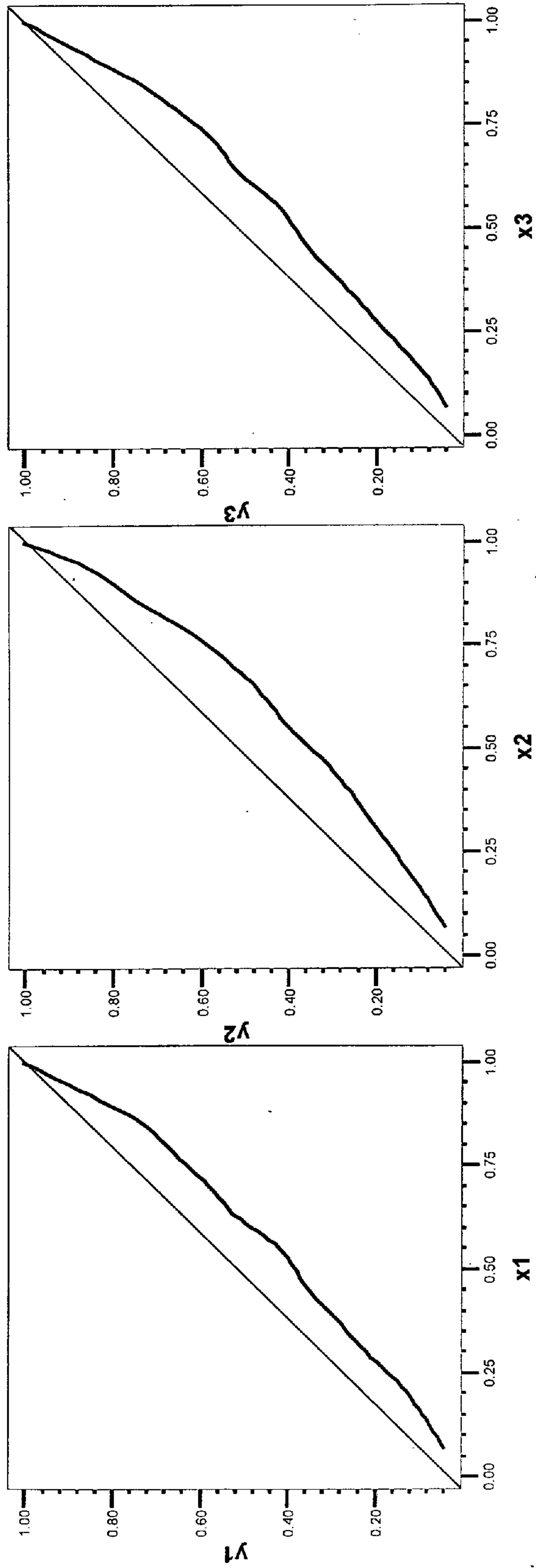

ภาพประกอบ 9 แผนภูมิโค้งลอเรนซ์ ปี 2543 ของโรงเรียนขนาดเล็ก

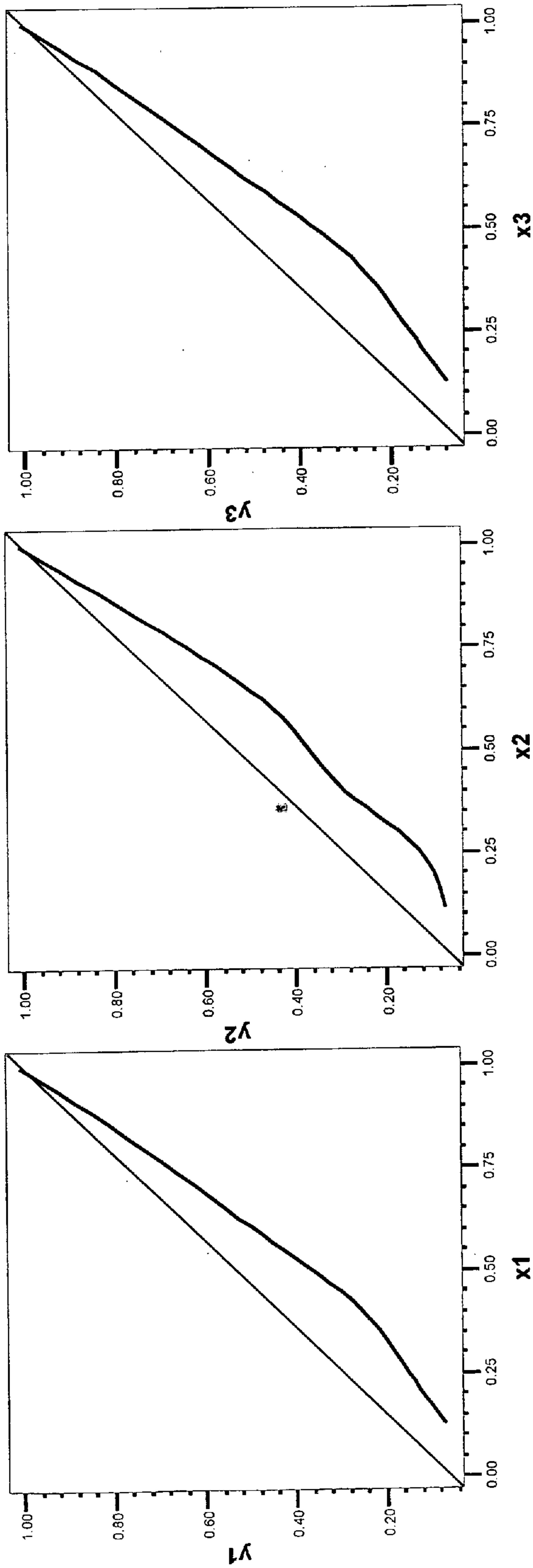
จากภาพประกอบ 9 แสดงให้เห็นความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในปี 2543 ของโรงเรียนขนาดเล็ก จำแนกตามเงินงบประมาณ
 เงินออกงบประมาณ และเงินงบประมาณโดยรวมตามลำดับ

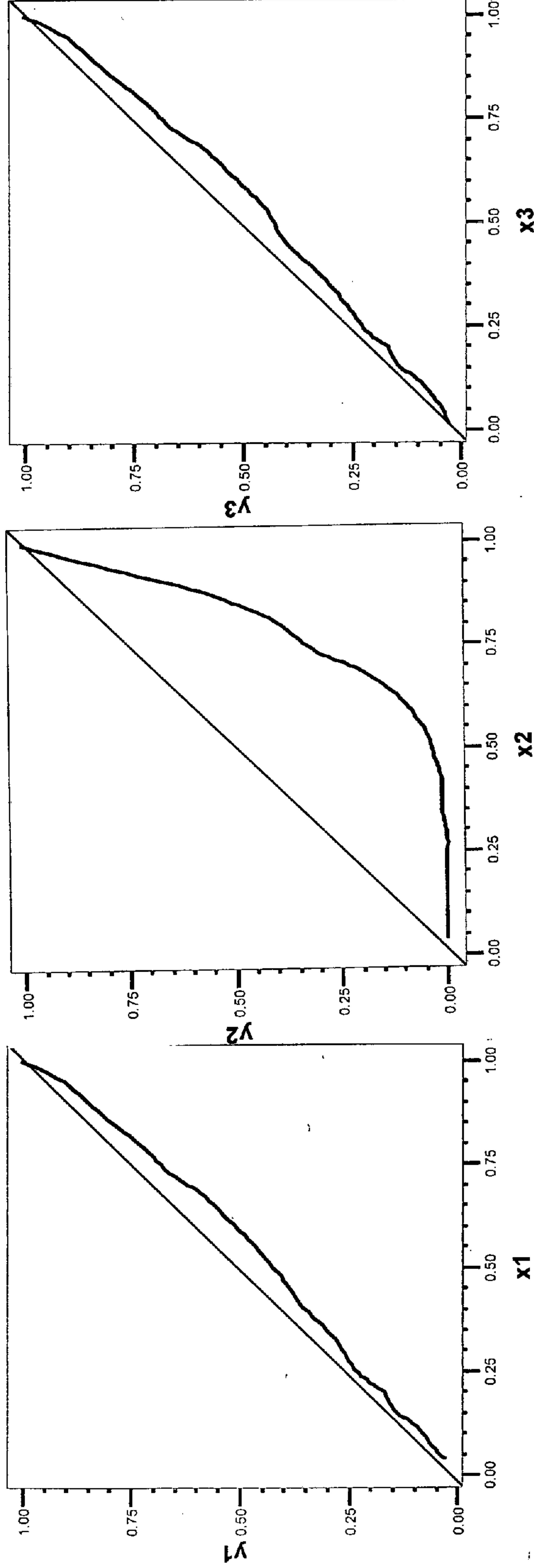
ภาพประกอบ 10 แผนภูมิโค้งลอเรนซ์ ปี 2543 ของโรงเรียนขนาดกลาง
 จากภาพประกอบ 10 แสดงให้เห็นความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในปี 2543 ของโรงเรียนขนาดกลาง จำแนกตามเงินงบประมาณ
 เงินออกงบประมาณ และเงินงบประมาณโดยรวมตามลำดับ

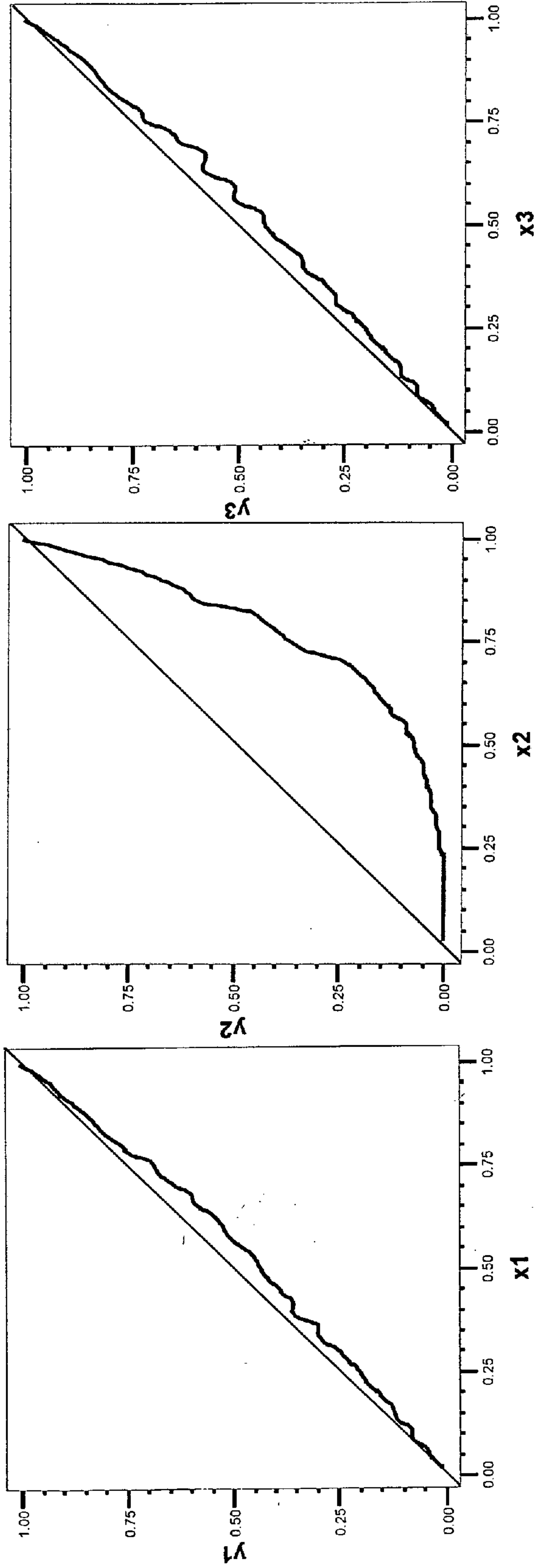
ภาพประกอบ 11 แผนภูมิโค้งลอเรนซ์ ปี 2543 ของโรงเรียนขนาดใหญ่
 จากภาพประกอบ 11 แสดงให้เห็นความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในปี 2543 ของโรงเรียนขนาดใหญ่ จำแนกตามเงินงบประมาณ
 เงินนอกงบประมาณ และเงินงบประมาณโดยรวมตามลำดับ

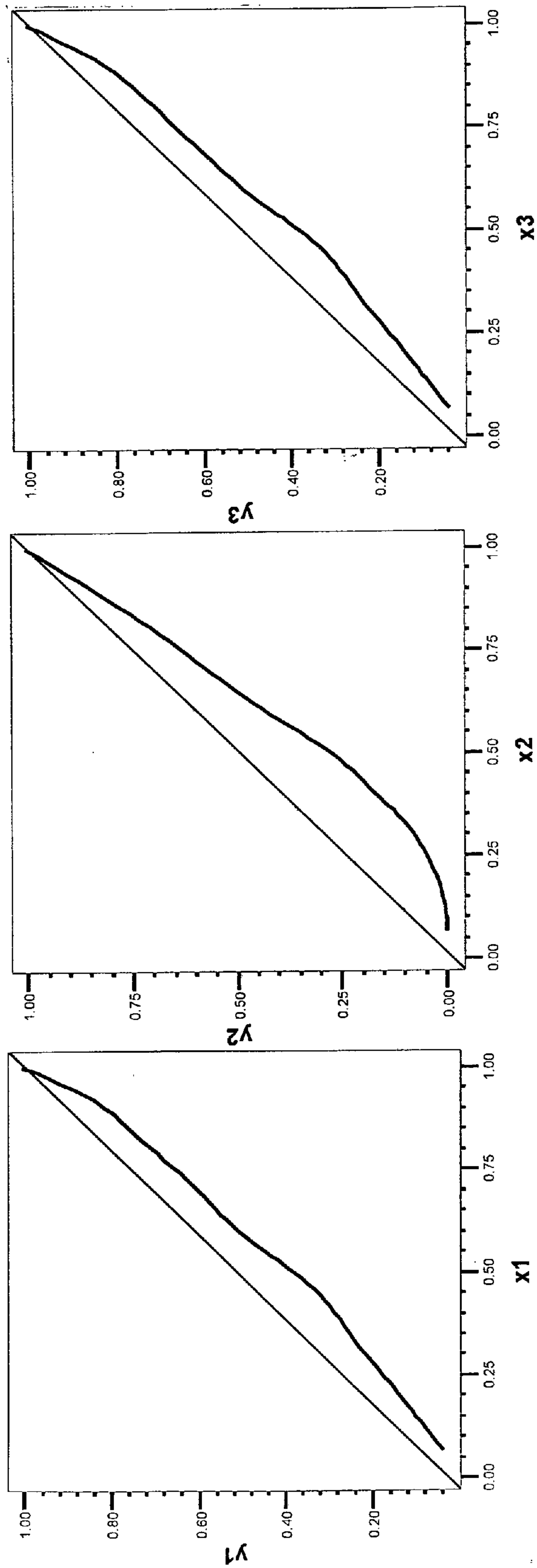
ภาพประกอบ 12 แผนภูมิโค้งลอเรนซ์ ปี 2543 ของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ
 จากภาพประกอบ 12 แสดงให้เห็นความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในปี 2543 ของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ
 จำแนกตามเงินงบประมาณ เงินกองทุน และเงินงบประมาณโดยรวมตามลำดับ

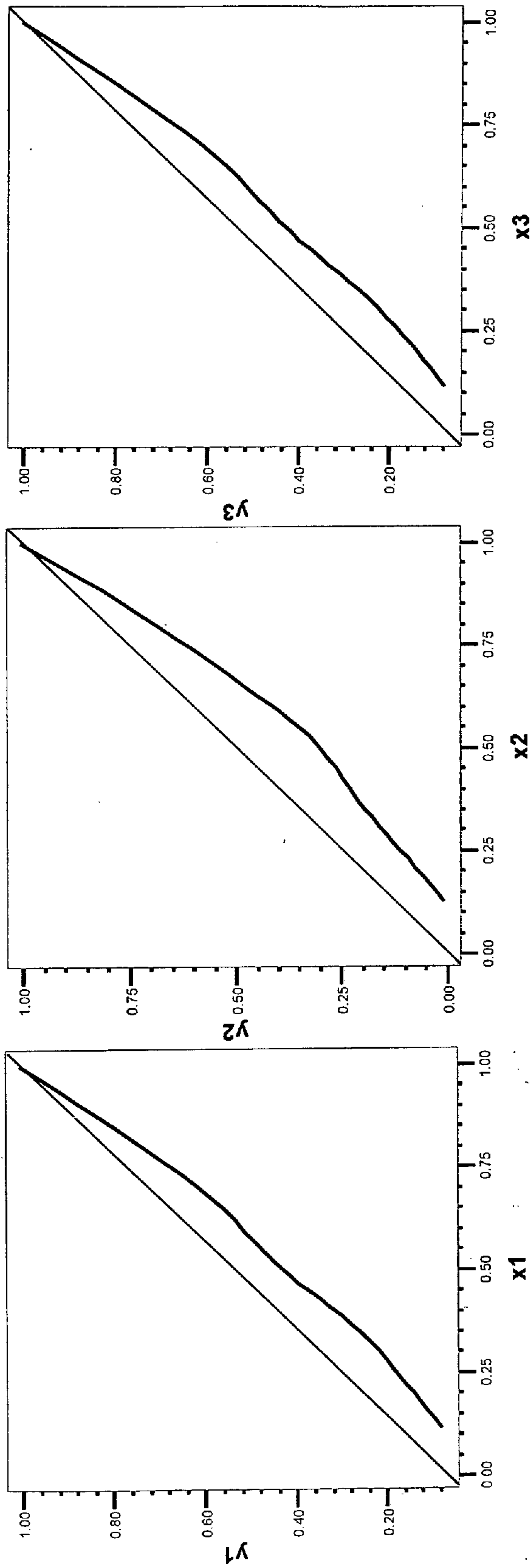
ภาพประกอบ 13 แผนภูมิโค้งลอเรนซ์ ปี 2545 ของโรงเรียนขนาดเล็ก
 จากภาพประกอบ 13 แสดงให้เห็นความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในปี 2545 ของโรงเรียนขนาดเล็ก จำแนกตามเงินงบประมาณ
 เงินออกงบประมาณ และเงินงบประมาณโดยรวมตามลำดับ

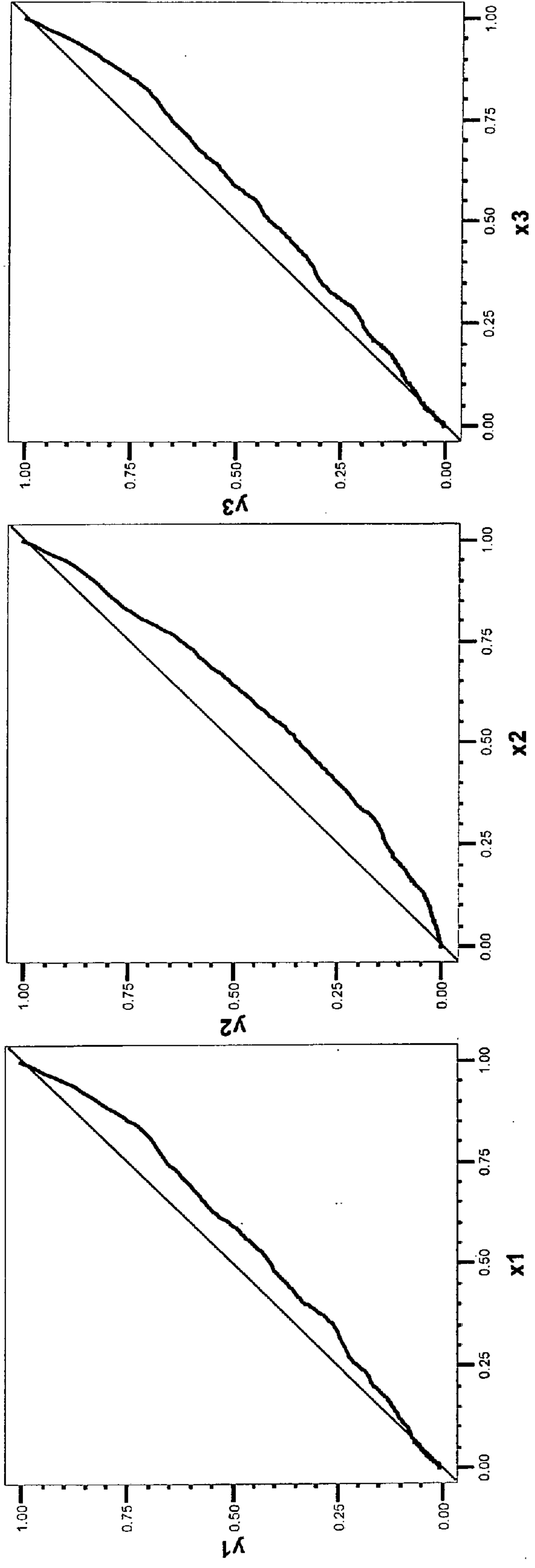
ภาพประกอบ 14 แผนภูมิโค้งลอเรนซ์ ปี 2545 ของโรงเรียนขนาดกลาง
 จากภาพประกอบ 14 แสดงให้เห็นความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในปี 2545 ของโรงเรียนขนาดกลาง จำแนกตามเงินงบประมาณ
 เงินออกงบประมาณ และเงินงบประมาณโดยรวมตามลำดับ

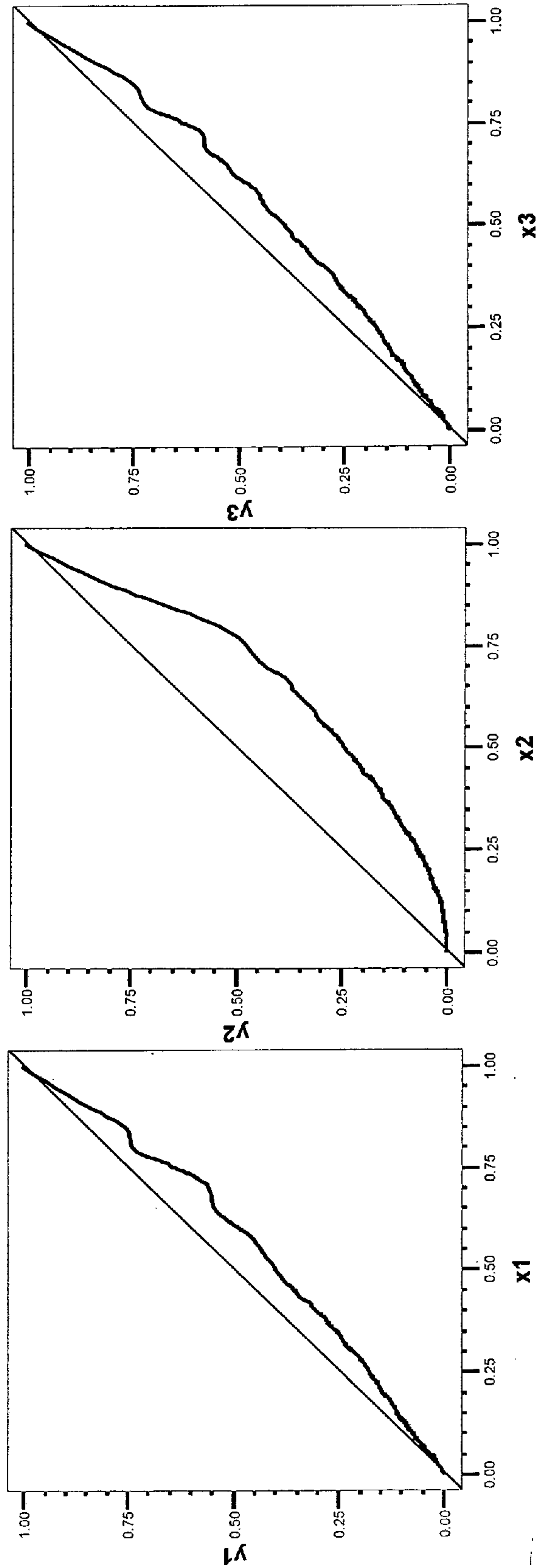
ภาพประกอบ 15 แผนภูมิโค้งลอเรนซ์ ปี 2545 ของโรงเรียนขนาดใหญ่
 จากภาพประกอบ 15 แสดงให้เห็นความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในปี 2545 ของโรงเรียนขนาดใหญ่ จำแนกตามเงินงบประมาณ
 เงินนอกงบประมาณ และเงินงบประมาณโดยรวมตามลำดับ

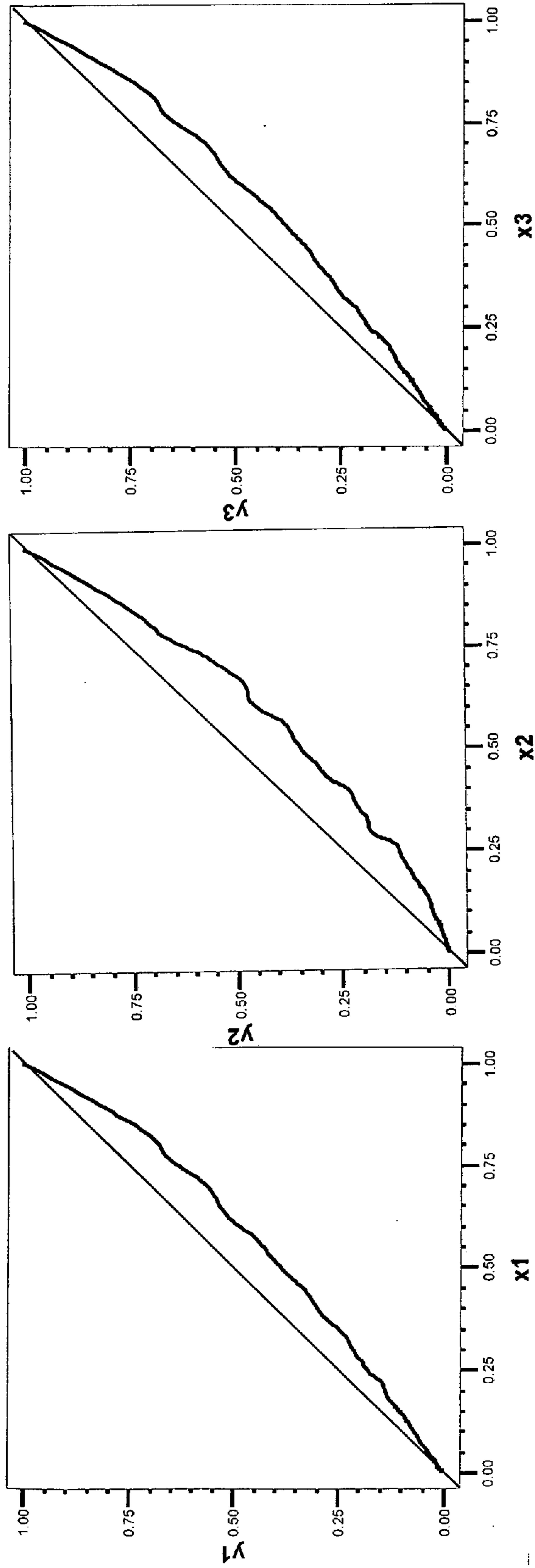
ภาพประกอบ 16 แผนภูมิโค้งลอเรนซ์ ปี 2545 ของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ
 จากภาพประกอบ 16 แสดงให้เห็นความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในปี 2545 ของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ
 จำแนกตามเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินงบประมาณโดยรวมตามลำดับ

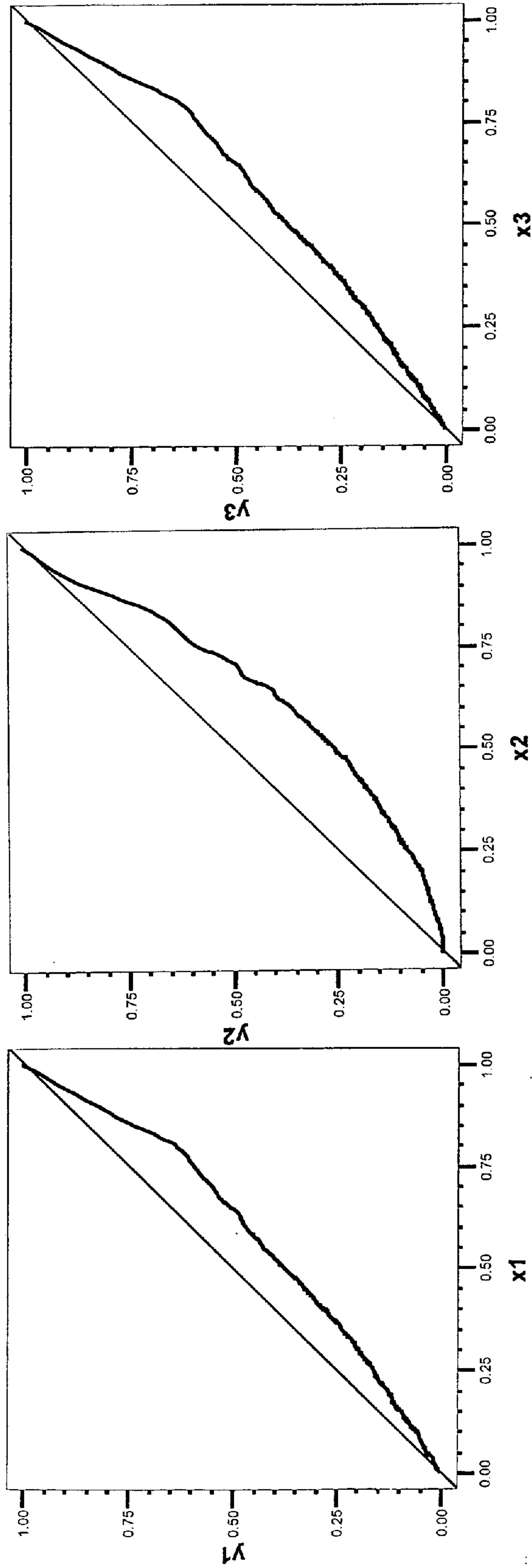
ภาพประกอบ 17 แผนภูมิโค้งลอเรนซ์ปี 2541 ตามสภาพที่ตั้งของโรงเรียนเขตในเมือง
 จากภาพประกอบ 17 แสดงให้เห็นความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในปี 2541 ตามสภาพที่ตั้งของโรงเรียนเขตในเมือง
 จำแนกตามเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินงบประมาณโดยรวมตามลำดับ

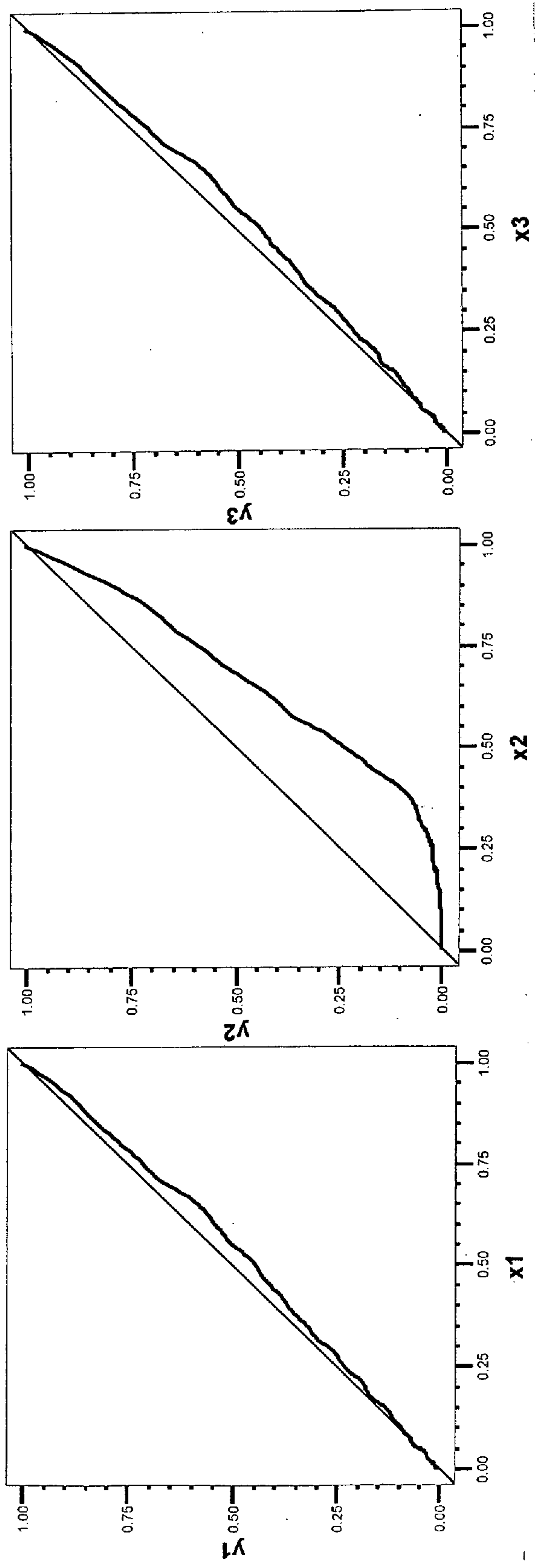
ภาพประกอบ 18 แผนภูมิโค้งลอเรนซ์ ปี 2541 ตามสภาพที่ตั้งของโรงเรียนเขตนอกเมือง
 จากภาพประกอบ 18 แสดงให้เห็นความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในปี 2541 ตามสภาพที่ตั้งของโรงเรียนเขตนอกเมือง
 จำแนกตามเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินงบประมาณโดยรวมตามลำดับ

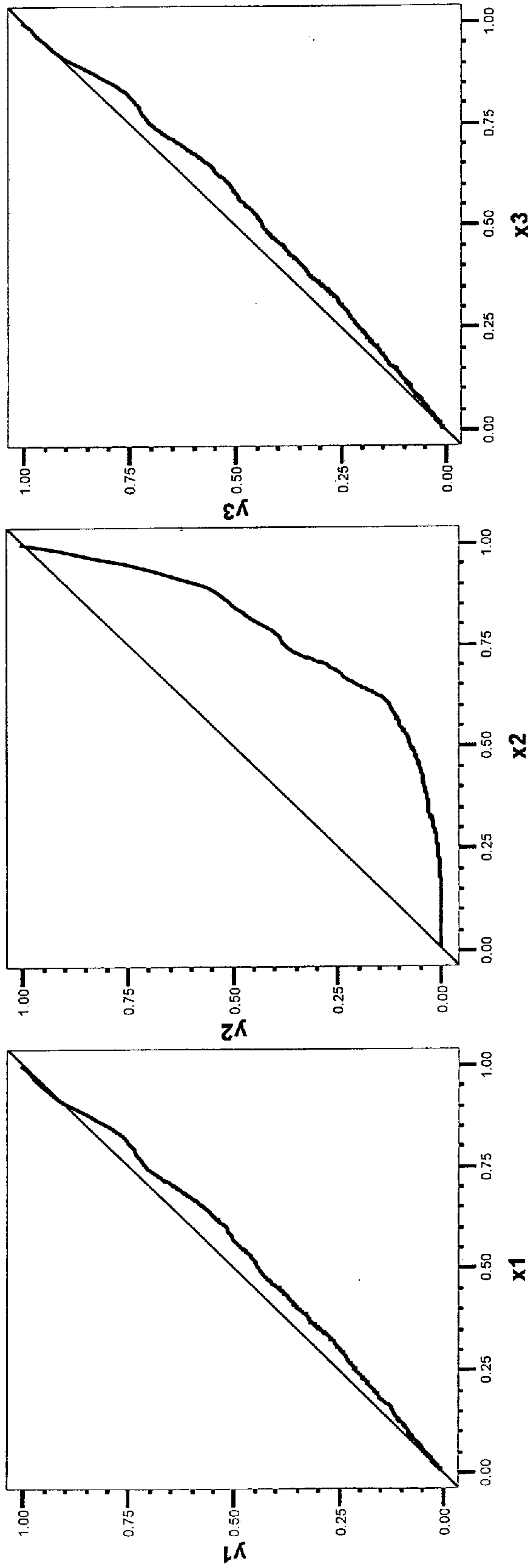
ภาพประกอบ 19 แผนภูมิโค้งลอเรนซ์ปี 2543 ตามสภาพที่ตั้งของโรงเรียนเขตในเมือง
 จากภาพประกอบ 19 แสดงให้เห็นความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในปี 2543 ตามสภาพที่ตั้งของโรงเรียนเขตในเมือง
 จำแนกตามเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินงบประมาณโดยรวมตามลำดับ

ภาพประกอบ 20 แผนภูมิโค้งลอเรนซ์ ปี 2543 ตามสภาพที่ตั้งของโรงเรียนเขตนอกเมือง
 จากภาพประกอบ 20 แสดงให้เห็นความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในปี 2543 ตามสภาพที่ตั้งของโรงเรียนเขตนอกเมือง
 จำแนกตามเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินงบประมาณโดยรวมตามลำดับ

ภาพประกอบ 21 แผนภูมิโค้งลอเรนซ์ ปี 2545 ตามสภาพที่ตั้งของโรงเรียนเขตในเมือง
 จากภาพประกอบ 21 แสดงให้เห็นความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในปี 2545 ตามสภาพที่ตั้งของโรงเรียนเขตในเมือง
 จำแนกตามเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินงบประมาณโดยรวมตามลำดับ

ภาพประกอบ 22 แผนภูมิโค้งลอเรนซ์ ปี 2545 ตามสภาพที่ตั้งของโรงเรียนเขตนอกเมือง
 จากภาพประกอบ 22 แสดงให้เห็นความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในปี 2545 ตามสภาพที่ตั้งของโรงเรียนเขตนอกเมือง
 จำแนกตามเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินงบประมาณโดยรวมตามลำดับ

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามข้อมูลงบประมาณของโรงเรียน
ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา
กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ในปี พ.ศ. 2541, 2543, 2545

- คำชี้แจง**
1. แบบสอบถามข้อมูลงบประมาณของโรงเรียนมี 2 ตอนประกอบไปด้วย
 - ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเพื่อสำรวจรายการและลงข้อมูล
 - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามข้อมูลงบประมาณของโรงเรียนและข้อมูลอื่นๆ
 2. โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ต้องการตามความเป็นจริง
 3. เขียนข้อความหรือตัวเลขลงในช่องที่ต้องการตามความเป็นจริง

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูล ขนาด และสภาพที่ตั้งของโรงเรียน

1. ชื่อโรงเรียน.....

อำเภอ/กิ่งอำเภอ.....จังหวัดนครราชสีมา

2. สภาพที่ตั้งของโรงเรียน

☐	อยู่ในเขตเทศบาล
☐	อยู่นอกเขตเทศบาล
3. ขนาดของโรงเรียน

☐	เล็ก (จำนวนนักเรียน 1-499 คน)
☐	กลาง (จำนวนนักเรียน 500-1,499 คน)
☐	ใหญ่ (จำนวนนักเรียน 1,500-2,499 คน)
☐	ใหญ่พิเศษ (จำนวนนักเรียน 2,500 คนขึ้นไป)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลงบประมาณ และข้อมูลอื่น ๆ

ปีงบประมาณ	เงินงบประมาณ (บาท)					รวม
	เงินเดือนและค่าจ้างประจำ	ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	ค่าสาธารณูปโภค	เงินอุดหนุน	ค่าครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	
2541						
2543						
2545						

ปีการศึกษา	จำนวนนักเรียน (คน)	จำนวนครู (คน)	เงินนอกงบประมาณ (บาท)			รวม
			เงินบำรุงการศึกษา	เงินบริจาค	เงินรายรับอื่น	
2541						
2543						
2545						

- หมายเหตุ
1. ปีงบประมาณหมายถึง 1 ตุลาคม - 30 กันยายน ของปีถัดไป
 2. ปีการศึกษาหมายถึง พฤษภาคม - มีนาคม ของปีถัดไป

ลงชื่อ
(

ผู้บริหารโรงเรียน
)

ภาคผนวก ค
หนังสือราชการและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ที่ ทม 1012/๐51๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

17 มกราคม 2546

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน อธิบดีกรมสามัญศึกษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายสุวัฒน์ วิวัฒนานนท์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2541, 2543 และ 2545" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัศนาสว่างศักดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา สังกัดกรมสามัญศึกษา ตอบแบบสอบถามความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2541, 2543 และ 2545 ในระหว่างเดือนมกราคม - มีนาคม 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายสุวัฒน์ วิวัฒนานนท์ ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

โทรสาร. 02-258-4119

หมายเหตุ : หากต้องการสอบถามเกี่ยวกับเอกสาร กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-9671436

ที่ ศธ 0806/ 1336

กรมสามัญศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ
กทม. 10300

23 มกราคม 2546

เรื่อง อนุญาตให้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อ้างถึง หนังสือบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ ทม 1012/0512
ลงวันที่ 17 มกราคม 2546

ตามหนังสือที่อ้างถึง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ขอความ
อนุเคราะห์ให้นายสุวัฒน์ วิวัฒนานนท์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา เพื่อเก็บ
ข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "ความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในจังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2541 , 2543 และ 2545" โดยนิสิตมีความประสงค์ขออนำเครื่องมือ
ในการวิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ระหว่างเดือนมกราคม ถึง
เดือนมีนาคม 2546 ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

กรมสามัญศึกษายินดีให้การสนับสนุน โดยอนุญาตให้นายสุวัฒน์ วิวัฒนานนท์
ทำการเก็บข้อมูลในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายนิวัตร นาคะเวช)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมสามัญศึกษา

กองการมัธยมศึกษา

โทร. 0 2628 5095 โทรสาร 0 2281 1392

634 ซอยมิตรภาพ 15
 ถ.มิตรภาพ ต.ในเมือง อ.เมือง
 จังหวัดนครราชสีมา 30000

31 มกราคม 2546

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

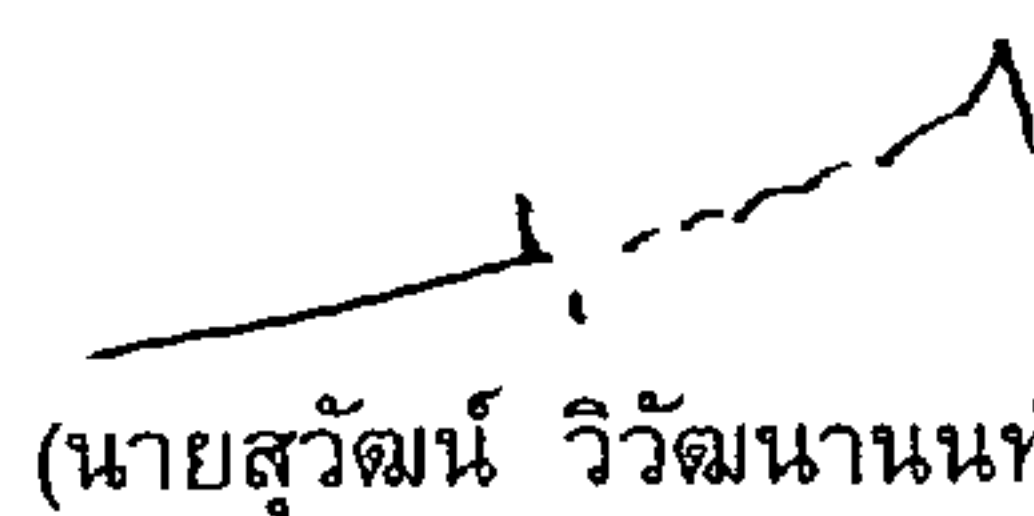
เรียน ผู้บริหารโรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณโรงเรียน จำนวน 1 ชุด

กระผม นายสุวัฒน์ วิวัฒนานนท์ นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการวิจัยเรื่องความเสมอภาคของการลงทุนทางการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2541, 2543, และ 2545 โดยการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนขนาดโรงเรียน สภาพที่ตั้งของโรงเรียน และข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนเงินงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณที่โรงเรียนได้รับ และจัดเก็บเพื่อนำไปวิเคราะห์ทางสถิติแปรผลให้ทราบถึงการลงทุนทางการศึกษา นอกจากนั้นจะทำให้ทราบว่าสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำของประเทศ การเปลี่ยนแปลงช่วงเวลาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) เป็นฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) และการใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีผลกระทบต่อการลงทุนทางการศึกษาหรือไม่อย่างไร เพื่อเป็นข้อเสนอแนะในการวางแผนกำหนดนโยบายบริหารงบประมาณในอนาคต และโปรดส่งกลับคืนยังผู้วิจัยตามที่อยู่ดังกล่าวข้างต้นภายใน วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2546 นี้

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุวัฒน์ วิวัฒนานนท์)
 นิสิตปริญญาโท ภาควิชาการบริหารการศึกษา
 ผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นายสุวัฒน์ วิวัฒนานนท์
วันเดือนปีเกิด	วันที่ 11 สิงหาคม 2495
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	634 มิตรภาพ 15 หมู่บ้านการเคหะแห่งชาติ ซอย 16 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	ผู้อำนวยการโรงเรียน ระดับ 9 โรงเรียนบางกะปิ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ผู้อำนวยการโรงเรียนบางกะปิ แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2511	จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียน ราชสีมาวิทยาลัย จังหวัดนครราชสีมา
พ.ศ. 2515	จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง) วิชาเอกวิทยาศาสตร์ จากวิทยาลัยครูนครราชสีมา
พ.ศ. 2518	จบการศึกษาระดับปริญญาตรี การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.บ.) ชีว-เคมี จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม
พ.ศ. 2546	จบการศึกษาระดับปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) การบริหารการศึกษา จากมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ